

Jaarverslag en Jaarrekening 2024

Gemeente Leusden

Inhoudsopgave

Aanbieding.....	3
Jaarverslag.....	7
Domein Bestuur	8
Domein Leefomgeving	14
Domein Samenleving	26
Domein Ruimte.....	42
Overhead	50
Algemene dekkingsmiddelen en Onvoorzien.....	53
Paragrafen	56
Paragraaf A lokale heffingen	56
Paragraaf B Weerstandsvermogen en Risicobeheersing	59
Paragraaf C Onderhoud kapitaalgoederen.....	65
Paragraaf D Financiering	69
Paragraaf E Bedrijfsvoering	73
Paragraaf F Verbonden Partijen	77
Paragraaf G Grondbeleid.....	88
Paragraaf H Wet Open Overheid (Woo)	92
Jaarrekening	93
Overzicht van baten & lasten 2024.....	94
Algemeen	94
Onvoorziene uitgaven algemeen.....	95
Overzicht van baten & lasten per taakveld	96
Overzicht van incidentele baten & lasten	97
Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT).....	101
Rechtmatigheidsverantwoording	103
Balans per 31 december 2024	105
Toelichting op de balans	107
Grondslagen voor waardering en resultaatsbepaling	107
Toelichting Vaste Activa	112
Toelichting Vlottende Activa AD	117
Toelichting Vaste Passiva - Eigen vermogen	119
Toelichting Vaste Passiva – Voorzieningen	119
Toelichting Vaste schulden	120
Toelichting Vlottende Passiva	120
Sisa bijlage	126

Aanbieding

Hierbij presenteren wij u de jaarstukken 2024. Deze jaarstukken zijn de verantwoording van het college aan de raad over het gevoerde beleid en beheer.

Jaarstukken

De jaarstukken hebben dezelfde opzet als de programmabegroting 2024.

In het eerste deel, het jaarverslag, staat het gevoerde beleid centraal en de gerealiseerde baten en lasten per domein. Het tweede deel, de jaarrekening, bevat de financiële verantwoording. Alle bedragen in de kolommen worden in duizendtallen weergegeven.

Positief resultaat

De jaarrekening 2024 van gemeente Leusden laat een voordelig saldo zien van € 3,0 miljoen. Het saldo is het verschil tussen de gerealiseerde baten en lasten versus de begrote baten en lasten bij de najaarsnota 2024.

Ontwikkeling algemene reserve in 2024

Bij deze jaarrekening wordt voorgesteld om € 2,0 miljoen aan incidentele middelen over te hevelen naar boekjaar 2025 en per saldo € 0,135 miljoen aan de reserve grondbedrijf te onttrekken. Vervolgens het restant jaarrekeningresultaat van € 1,1 miljoen te storten in de algemene reserve.

In 2024 is bij tussentijdse bijstellingen (met name voor- en najaarsnota) een voordeling saldo van € 1,6 miljoen al ten gunste van de algemene reserve gekomen.

Dat betekent dat in 2024 de algemene reserve per saldo € 2,7 miljoen (€ 1,1 miljoen rekeningresultaat + € 1,6 miljoen tussentijds resultaat) is toegenomen door het jaarresultaat.

Het college van burgemeester en wethouders van Leusden

Rekeningresultaat 2024

De jaarrekening 2024 sluit, na de mutaties in de reserves, met een resultaat van € 2.959.000
Dit is het resultaat 2024 ten opzichte van de bijgestelde begroting tot en met de najaarsnota.

Lasten en Baten

bedragen x € 1.000

	Begroting		Rekening	Saldo
	Primitief	Na wijziging		
Lasten	86.535	100.345	96.971	3.374
Baten	86.126	103.919	100.993	-2.926
Resultaat voor bestemming	-409	3.574	4.022	448
Toevoeging aan reserves	4.179	15.336	12.139	3.197
Onttrekking aan reserves	4.588	11.762	11.076	-686
Resultaat na bestemming	0	0	2.959	2.959

Het voordeel wordt veroorzaakt door een aantal eenmalige mee- en tegenvallers.

We noemen de belangrijkste:

• Overhevelingen/bestemmingen	voordeel	€ 1.998.000
• Algemene uitkering	voordeel	€ 691.000
• Belastingopbrengsten	voordeel	€ 264.000
• Vennootschapsbelasting	nadeel	€ 752.000
• Grondbedrijf	voordeel	€ 636.000
• Salarissen en inhuur	nadeel	€ 110.000
• Wethouders pensioen	nadeel	€ 135.000
• Extra baten CDOKE	voordeel	€ 247.000
• Extra inkomsten Omgevingsvergunningen	voordeel	€ 86.000
• Onderwijsbeleid en leerlingzaken	voordeel	€ 202.000
• Huishoudelijke hulp	nadeel	€ 119.000
• Jeugdzorg	nadeel	€ 446.000
• Afrekening SAVE voorg.jaren	voordeel	€ 312.000

Voorstel bestemming rekeningresultaat 2024

Het college stelt voor:

1. Het restant resultaat van het grondbedrijf ad € 617.000 te storten in de algemene reserve grondbedrijf.
2. Incidentele middelen beschikbaar te stellen voor besteding en/of bestemming in 2025 (overhevelingen € 1.998.000)

• Restant CUP Burgerparticipatie	€ 11.000
• Opdracht bodeminformatiesysteem	€ 16.000
• CUP-middelen beleid en vastgoed	€ 27.000
• POH-middelen	€ 60.000
• CUP-middelen visie Banninkpark, zwembad en sportbeleid	€ 60.000
• Onderzoek cultuurfunctie de Korf	€ 20.000
• Beleidskader Sociaal Domein	€ 9.000
• OAB-middelen	€ 140.000
• Restant budget OEK -> Reserve vluchtelingen	€ 611.000
• Fonds Samenlevingsinitiatieven	€ 12.000
• Middelen inburgering	€ 844.000
• Gebiedssamenwerking A tot Z	€ 15.000

• Projectleider gebiedsontwikkeling	€ 10.000
• Inrichting Rx Mission	€ 55.000
• Ink. anterieure ovk GB -> Reserve gebiedsoverstijgende vz	€ 19.000
• <u>Middelen toeslagenproblematiek -> Reserve aang.bestemming</u>	<u>€ 89.000</u>
Totaal	€ 1.998.000

3. De te betalen vennootschapsbelasting van € 752.000 ten laste van de algemene reserve grondbedrijf te brengen, dit in lijn met de Nota Reserves en Voorzieningen 2025.
4. Het restant voordelig resultaat van € 1.096.000 te storten in de algemene reserve basisdeel.

Tussentijds verwerkte resultaten 2024

Tussentijds is de begroting 2024 een aantal keer bijgesteld. Dat doen we met name via de voor- en najaarsnota. Het tussentijds verwerkte resultaat beïnvloedt het uiteindelijke rekeningresultaat van de algemene dienst. Samen met de tussentijdse resultaten van totaal € 1.598.000 is in 2024 totaal € 2.694.000 aan resultaat ten gunste van de algemene reserve basisdeel gekomen.

Toelichting op het voorstel bestemming rekeningresultaat 2024

1. **Het resultaat van het grondbedrijf** is € 636.000. Via de overhevelingen wordt voorgesteld om de nog extra gerealiseerde inkomsten anterieure overeenkomsten van het grondbedrijf € 19.000 alsnog te storten in de reserve gebiedsoverstijgende voorzieningen (was fonds bovenwijks). Het resterende saldo wordt in de reserve van het grondbedrijf gestort.
2. **Incidentele middelen beschikbaar stellen in 2025 (overhevelingen):**

Dit betreft voornamelijk budgetten die in 2024 beschikbaar zijn gesteld maar niet volledig tot uitvoering zijn gekomen of afgerekend zijn. Een aantal zaken heeft vertraging opgelopen of is pas later in het jaar opgestart. In 2025 worden deze zaken alsnog uitgevoerd.

 - Addendum CUP Burgerparticipatie; bij de Najaarsnota 2023 is € 50.000 geraamd voor de kosten van onderzoek en oriëntatie om te komen tot een visie op burgerparticipatie. In 2024 is niet het hele budget uitgegeven. Voorgesteld wordt om het restant bedrag van € 11.000 in 2025 beschikbaar te houden voor het onderzoek.
 - Opdracht overdracht bodeminformatiesysteem; de uitvoering van deze opdracht heeft vertraging opgelopen, met name bij de ICT-leverancier. Voorgesteld wordt om het resterende bedrag van € 16.000 over te hevelen naar 2025 zodat het project kan worden afgerond in 2025.
 - CUP 2.3 middelen beleid en vastgoed; voor 2024 is formatie (€ 11.500) en inhuur (€ 15.000) beschikbaar gesteld maar niet uitgegeven. Voorgesteld wordt om deze middelen voor 2025 beschikbaar te stellen t.b.v. het op orde brengen van de vastgoedportefeuille, o.a. door inhuur van externen om de objectdata in kaart te brengen.
 - POH-middelen; door de inzet van praktijkondersteuners voor jeugdigen (POH-ers) bij de huisartsen kan een aantal doorverwijzingen naar duurdere meer gespecialiseerde zorg worden voorkomen. Er ligt voor 2025 een uitgewerkt voorstel van de huisartsen waarbij de dienstverlening 2024 op hetzelfde niveau wordt doorgezet. Ten opzichte van het beschikbare budget 2025 ontstaat daarmee echter een tekort in de begroting van ongeveer € 60.000. Voor 2024 resteert een voordeel van € 80.500. Om de werkzaamheden ook voor 2025 op hetzelfde niveau uit te kunnen voeren stellen wij voor om € 60.000 te reserveren voor de inzet van de praktijkondersteuners Jeugd in 2025.
 - CUP-middelen inhuur t.b.v. visie Banninkpark (CUP 2.6 restant € 30.000), zwembad (CUP 2.7 restant € 4.000) en sportbeleid (CUP 2.4 restant € 26.000); deze bedragen worden ingezet voor locatieonderzoek, opstellen van programma van eisen en formulering van visie. Voorgesteld wordt om de restantmiddelen over te hevelen naar 2025.
 - CUP 2.5 middelen onderzoek cultuurfunctie de Korf; het traject de Nieuwe Korf loopt op dit moment en wordt begeleid door een externe projectleider. De restant CUP-middelen 2024 (€

20.000) zijn nodig om in 2025 de kosten te kunnen dekken. Voorgesteld wordt om de restantmiddelen over te hevelen naar 2025.

- Beleidskader Sociaal Domein; voorgesteld wordt om de resterende incidentele € 9.000 voor de uitvoering van het beleidskader Sociaal Domein hier ook voor beschikbaar te houden.
 - OAB-middelen; Gemeenten krijgen jaarlijks extra middelen van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) voor het tegengaan van onderwijsachterstanden, omdat ieder kind recht heeft op dezelfde kansen. In de beleidsperiode onderwijsachterstandenbeleid (OAB) 2023 t/m 2026 is de gemeente verantwoordelijk om toegankelijkheid en kansengelijkheid te bevorderen. Het voorstel is om het resterende budget over 2024 van € 140.000 hiervoor beschikbaar te houden.
 - Tussentijds is al een deel van het overschot voor de opvang ontheemden Oekraïne in de reserve opvang vluchtelingen Oekraïne gestort. Voorgesteld wordt om het bedrag van € 611.000 wat einde jaar nog resteert ook in de reserve te storten (in 2025: Algemene reserve opvang vluchtelingen)
 - Op het jaarbudget 2024 van het fonds Samenlevingsinitiatieven blijft € 12.000 over. Voorgesteld wordt om dit mee naar 2025 te nemen, dit is conform de regels van het fonds.
 - Van het inburgeringsbudget blijft € 844.000 over. In de loop van 2024 is het aantal inburgeraars gestegen en hiermee ook de Rijksbijdrage. Deze bijdrage is mede gerelateerd aan lopende inburgeringstrajecten die komende jaren afgerekend gaan worden. Daarnaast is bij het opstellen van de jaarstukken gebleken dat de bestedingen voor inburgering in de afgelopen jaren niet correct zijn verantwoord. Door de correctie hiervan ontstaat ook een incidenteel voordeel. Aangezien de daadwerkelijke besteding van deze middelen in de komende jaren plaats gaat vinden wordt voorgesteld om het gehele bedrag over te hevelen naar 2025 zodat de middelen beschikbaar blijven voor inburgering.
 - Gebiedssamenwerking A tot Z (plannen Defensie); de gevraagde bijdrage van € 15.000 voor deze samenwerking is nog niet betaald (via Nieuw Beleid 2024 zijn hiervoor middelen aangewezen). Voorgesteld wordt daarom om de € 15.000 over te hevelen naar 2025.
 - Projectleider gebiedsontwikkeling; voor de inhuur van de projectleider was eind 2024 € 10.400 beschikbaar (via inkomsten anterieure overeenkomsten). De daadwerkelijke inhuur vindt plaats in 2025. Daarom wordt voorgesteld het bedrag over te hevelen naar 2025.
 - Inrichting Rx Mission; via Nieuw Beleid 2024 is € 75.000 beschikbaar gesteld voor de inrichting van Rx Mission. Hiervan is in 2024 niets uitgegeven. Via de Najaarsnota is al € 20.000 overgeheveld naar 2025 en voorgesteld wordt om ook de resterende € 55.000 beschikbaar te houden voor 2025.
 - Inkomsten anterieure overeenkomsten via grondbedrijf; via de Najaarsnota zijn ontvangen bijdragen uit anterieure overeenkomsten toegevoegd aan de reserve bovenwijkse voorzieningen. Ultimo boekjaar zijn nog € 19.000 extra bijdragen ontvangen. Voorgesteld wordt om ook deze middelen toe te voegen aan de reserve (in 2025: Reserve gebiedsoverstijgende voorzieningen). Deze post is onderdeel van het resultaat grondbedrijf maar wordt dus niet in de reserve grondbedrijf gestort.
 - Vrijgevallen middelen toeslagenproblematiek; voorgesteld wordt om ontvangen normbedragen voor de kinderopvangtoeslag die vrijvallen in de jaarrekening 2024 te storten in de reserve met aangewezen bestemming, met als bestemming minimabeleid. Door deze middelen aan te wenden voor de versterking van onze minimaregelingen beantwoorden ze ook aan de doelen van de middelen, namelijk de ondersteuning van kwetsbare groepen inwoners.
- In totaal gaat dit om € 89.000.

Jaarverslag

Domein Bestuur

Ons bestaansrecht is inwoners, organisaties en bedrijven faciliteren in een goed in leven in de gemeente Leusden. De opgaven en vraagstukken waar we voor staan willen wij in verbinding, samenspraak en samenwerking met onze bewoners, organisaties en bedrijven oplossen. Wij werken samen aan een sterk en inclusief Leusden waarin inwoners met elkaar verbonden zijn, naar elkaar omkijken en waar iedereen van betekenis is. Daarnaast zorgen we met elkaar voor een leefbare en veilige samenleving.

Relevante beleidsnotities domein Bestuur

- Integraal Veiligheidsplan Regionale veiligheidsstrategie 2023 – 2026
- PGA-convenant (2020)
- Integraal Veiligheidsplan ZBLW 2024 – 2027
- Uitvoeringsplan Veiligheid 2023 – 2024
- Regionaal Crisisplan Veiligheidsregio Utrecht 2024 – 2027

1. Dienstverlening

Ambitie, context en achtergrond

Dienstverlening is een belangrijke kerntaak van de gemeente. In alle interactie tussen gemeente en samenleving is sprake van dienstverlening. De vormen waarin dit gebeurt, zijn heel divers van aard. Van informatie via het klantcontactcentrum tot het onderhoud van de buitenruimte, de aanvraag van ondersteuning in het sociaal domein of het ondersteunen van initiatieven in de fysieke ruimte. Kortom, dienstverlening raakt de gehele organisatie. De gemeente wil slagvaardig diensten verlenen aan de samenleving. Daarvoor is een robuuste en wendbare organisatie nodig. We hebben te maken met complexe vraagstukken in een voortdurend veranderende samenleving. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de coronacrisis en de vluchtelingencrisis. Dat is geen gemakkelijke context. Het is daarom belangrijk om samen te werken, zowel extern met de samenleving als intern met raad, college en ambtelijke organisatie. Samenwerken aan haalbare en uitvoerbare plannen. Om de wettelijke taken uit te voeren en de politieke ambities waar te maken, zijn voldoende en goed geschoolde medewerkers nodig. Om de dienstverlening aan inwoners, raad en college in stand te houden zijn we aan het werk om de organisatie te versterken.

Wat hebben we bereikt?

B.1.1. We willen komen tot een robuuste en slagvaardige organisatie.

We willen een wendbare, slagvaardige en robuuste organisatie zijn die in staat is om veranderingen/ontwikkelingen op tijd te signaleren en er adequaat op in te spelen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

B.1.1.1 We gaan verder met het versterken van de organisatie om de opgaven, het voorzieningenniveau en de ambities waar te kunnen maken.

De focus ligt op het invullen van vacatures, het behouden van medewerkers en het verder ontwikkelen van onze medewerkers. Verder zijn we gestart met de ontvlechting van BLNP en de terugkeer van medewerkers in ons eigen organisatie

B.1.1.2 We stellen een dienstverleningsvisie op.

Het doel van de dienstverleningsvisie is helderheid verschaffen over het begrip dienstverlening. In 2024 is onder begeleiding van onderzoeksbureau Moventem een onderzoek gedaan bij medewerkers, inwoners en ondernemers van de gemeente Leusden. Inwoners hebben meegedacht via een online enquête, medewerkers (inclusief raad en college) hebben naast de enquête ook mee kunnen denken in brainstormsessies en verdiepende sessies. Op basis van wat er in het onderzoek is opgehaald, zijn we gekomen tot een aantal kernwaarden voor dienstverlening die ons richting geven in het maken van keuzes. Daardoor krijgt de

dienstverleningsvisie de naam 'Dienstverleningskompas'. Het Dienstverleningskompas wordt begin 2025 vastgesteld door het college. Daarna volgt een uitrol en implementatie van de visie, zodat de benoemde waarden, ook daadwerkelijk worden uitgedragen en nageleefd.

2. Veiligheid

Ambitie, context en achtergrond

Elk jaar gebeurt er veel op het gebied van veiligheid en leefbaarheid. Criminaliteit is altijd onderhevig aan veranderingen en trends. Ook in 2024 hebben we hierop actief ingespeeld en zijn we met de ontwikkelingen meegegaan. In de afgelopen jaren hebben maatschappelijke ontwikkelingen zoals Covid-19 en de vluchtelingenstroom invloed gehad op de uitvoering van het veiligheidsbeleid in Leusden. Mede hierdoor is een inhaalslag ingezet ten aanzien van de gestelde doelen en het ontwikkelen van beleid. De gemeente Leusden heeft in 2024 wederom nauw samengewerkt met partners aan de bestrijding van ondermijning, aan de integrale aanpak van jeugdoverlast en aan de doorontwikkeling van de lokale persoonsgerichte aanpak. Aanvullend is de gemeente Leusden in 2024 in nauwe samenwerking met partners de pilot wijk-GGD gestart. De gemeente Leusden blijft zich de aankomende jaren richten op de versterking van de verbinding tussen zorg en veiligheid, op het versterken van de aanpak van ondermijning en het actief bestrijden van deze vorm van criminaliteit. Wij houden oog voor de toenemende stijging in cybercriminaliteit.

Naast criminaliteit hebben we ook permanent aandacht voor crises en rampen die zich kunnen voordoen in de gemeente Leusden. De gemeente Leusden kan altijd te maken krijgen met een flitscrisis (bijvoorbeeld brand) maar ook met langdurige crises zoals de Covid-19 pandemie. Daarnaast heeft het natuurgebied in de gemeente Leusden een verhoogd natuurbrandrisico. Voor crises en rampen die zich kunnen voordoen hebben we het afgelopen jaar extra ingezet om de gemeentelijke crisisorganisatie slagvaardig neer te zetten, zodat zij te allen tijde kan worden ingezet.

Om meer grip te krijgen op toekomstige maatschappelijke onrust heeft de gemeente Leusden in 2024 gewerkt aan het opzetten van een bondgenotenoverleg. Het doel van Bondgenotenoverleg is dat in tijden van maatschappelijke onrust, partijen als politie, gemeente en gemeenschap niet tegenover staan, maar juist naast elkaar. Het is een methode om in periodes zonder maatschappelijke onrust, netwerken op te bouwen en te onderhouden. Deze netwerken hebben én voelen een gezamenlijke verantwoordelijkheid om de gemeente zo veilig mogelijk te maken. De start van het bondgenotenoverleg vindt plaats in 2025.

Wat hebben we bereikt?

B.2.1. We creëren in de gemeente Leusden een klimaat waarbij criminaliteit wordt ontmoedigd.

Veiligheid is een 'containerbegrip'. De vraag naar veiligheid is oneindig. Dat geldt helaas niet voor de beschikbare mensen en middelen. Daarom was het noodzakelijk om prioritering in onze veiligheidsaanpak aan te brengen. Omdat we zien dat veel criminaliteit gekoppeld is aan ondermijnende activiteiten, hebben we geïnvesteerd in het zo veel mogelijk tegengaan van deze vorm van criminaliteit in Leusden. Daarnaast zien we bij criminaliteit ook steeds vaker een duidelijke verbinding tussen zorg en veiligheid, daarom is er op deze gebieden in 2024 fors ingezet.

We merken steeds meer dat onverwachtse veiligheidsvraagstukken vaak veel tijd en capaciteit vragen van de gemeente. Veiligheidsthematiek en de bijbehorende aanpak zijn niet meer in beton gegoten en als gemeente moeten we wendbaar zijn om deze uitdagende vraagstukken aan te pakken. Explosieven bij woningen, overvallen met geweld, jonge criminele drillrappers en illegale prostitutie waren veiligheidsissues in grote steden als Utrecht en Amersfoort. Helaas zijn dit voorbeelden van incidenten die ook in Leusden voortkwamen en waarmee we in 2024 ook te maken hebben gehad.

Uit de jaarcijfers van Bureau Regionale Veiligheidsstrategie (RVS) zagen we dat de totale geregistreerde criminaliteit in Leusden in 2024 met 4% is gestegen ten opzichte van 2023. Opvallende stijgers zijn de toename in zedendelicten, meldingen van mishandeling, het aantal woninginbraken, het aantal winkeldiefstallen en het aantal geweldsincidenten. De stijgers zijn opvallend, omdat ze afwijken van het regionale gemiddelde. Dalingen zagen we op het gebied van jongerenoverlast, overlast door onbegrepen gedrag (-31%), cybercrime en inbraak en diefstal bij bedrijven en instellingen (-59%). Deze cijfers zullen in de jaarlijkse terugkoppeling aan de raad verder worden geduïd.

Op al deze ontwikkelingen hebben we niet alleen flexibel ingezet, maar ook structureel aangepakt door beleid te ontwikkelen, afspraken te maken met omliggende gemeenten en in te zetten op het preventieve zorgkader.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

B.2.1.1 We gaan verder met het uitvoeren van de speerpunten beschreven in het Integraal Veiligheidsplan 2023 – 2027 en het Uitvoeringsplan Veiligheid 2024-2025.

We werken samen met de gemeente Zeist, Bunnik en Woudenberg op het gebied van veiligheid. We vormen één basisteam waarin we gezamenlijk optrekken in de veiligheidsaanpak. Hierdoor kunnen we de beschikbare capaciteit effectiever en efficiënter inzetten. In het gezamenlijke uitvoeringsplan veiligheid 2024-2025 zijn de veiligheidsprioriteiten uitgewerkt en acties vastgesteld.

Maatschappelijke onrust: We hebben kennis en ervaring gedeeld met betrekking tot incidenten, demonstraties of mogelijke dreigingen. Daarnaast zijn we – zoals hierboven vermeld - in 2024 begonnen met het invoeren van het bondgenotenoverleg in Leusden. De “Bondgenoten” zijn mensen uit Leusden met een achterban. Denk aan mensen van bijvoorbeeld de kerken, primair onderwijs, politie, LHBTI, ondernemers, sleutelpersonen in een wijk, enzovoort. Elke groep heeft een soort ‘vertegenwoordiger’: een bondgenoot. Met al die bondgenoten (ongeveer tien) willen we structureel bijeenkomen. In een normale situatie bespreken we actuele thema's die van invloed (kunnen) zijn op de Leusdense samenleving. Doordat de bondgenoten goed weten wat er in hun achterban speelt, kunnen ze andere groepen informeren. De gesprekken hebben een dialoogvorm en zijn geen debat. We proberen elkaar niet te overtuigen. Het zorgt ervoor dat er meer begrip en medeleven ontstaat tussen groepen.

Ondermijning: Binnen de gemeente Leusden hebben wij de afgelopen jaren signalen van ondermijning actief opgepakt. In 2024 hebben we geïnvesteerd in het op niveau brengen van de aanpak van ondermijning in de gemeenten ZBLW. We hebben beleidsstukken ontwikkeld in het kader van de Opiumwet 13b, Ondermijning, Digitaal Opkopers Register (DOR), Digitaal Opkopers Loket (DOL) en Mensenhandel. Begin 2025 worden deze aan het college aangeboden. Ook zijn in 2024 verschillende integrale controles gehouden bij bedrijven en woningen met betrekking tot drugsproductie/handel, illegale prostitutie en zwartwerken. Met deze aanpak wordt een goed ondernemersklimaat in Leusden behouden. Ook hebben we in 2024 onderzocht in hoeverre ondermijning in het buitengebied van Leusden plaatsvindt. In 2025 worden hieraan concrete acties gekoppeld op het gebied van voorlichting en controles.

Cybercrime: In 2024 is er een start gemaakt met het opzetten van workshops voor senioren op het gebied van cybercrime en de organisatie van gamesessies voor jongeren tussen de 12 en 18 waarbij dit onderwerp ook centraal zal komen te staan. In 2025 zal hier uitvoering aan gegeven gaan worden. Tijdens de week van Veiligheid hebben we in Leusden een digitale training georganiseerd voor onze inwoners op het gebied van digitale veiligheid.

B.2.1.2 We werken verder aan een effectieve samenwerking tussen veiligheid en zorg.

In Leusden heeft een toenemend aantal personen zorg nodig. Door verschuivingen in de zorg komen steeds meer mensen zelfstandig in een wijk te wonen. Niet alle personen nemen zorg aan. Dat kan leiden tot escalaties en overlast. Het aantal overlastgevendende personen door onbegrepen gedrag zal in de komende jaren blijven toenemen. Om te zorgen dat escalaties en overlast worden voorkomen, hebben we in 2024 gewerkt aan een passende en sluitende systematiek waarin zorg en veiligheid intensief samenwerken. Naar aanleiding van het onderzoek in 2023 hebben we een subsidie mogen ontvangen voor een pilot wijk-GGD. In 2024 zijn we gestart met de implementatiefase van deze pilot. We hebben het eerste concept van een Leusdense variant op de wijk-GGD'er gemaakt. En we hebben een nieuwe wijk-GGD'er aangenomen die per 1 januari 2025 start. Daarmee gaan we over naar de operationele fase van de pilot. Wij willen actief zorgmijders benaderen en zorgsignalen in het vroegste stadium oppakken.

De lokale aanpak voor complexe casuïstiek is verder doorontwikkeld. Er is een vaste overlegstructuur ontwikkeld, waarin we - naast de partners in het zorg- en veiligheidsdomein - ook samenwerken met de inwoner om wie het daadwerkelijk gaat. Sinds 2024 wordt het proces ondersteund door een passende applicatie. Samen succesvol werken aan complexe casuïstiek vereist een optimale informatievoorziening. Het is een applicatie die de juiste informatie, op het juiste moment en voor de juiste professional ontsluit. Door de uitvoering en inzet van een wijk-GGD'er en de ontwikkelde PGA-structuur met zorg- en veiligheidspartners, wordt de overlast in een vroeg stadium aangepakt en voorkomen, én wordt escalaties waar nodig direct en consequent een halt toegeroepen.

Wat hebben we bereikt?

B.2.2. We voorkomen en beperken de gevolgen van branden, crises en rampen.

De gemeente is verantwoordelijk voor het organiseren van brandweerzorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening. De Veiligheidsregio Utrecht heeft deze taken voor ons uitgevoerd met ondersteuning van de gemeentelijke crisisorganisatie waar nodig.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

B.2.2.1 We gaan verder met het professionaliseren van de gemeentelijke crisisorganisatie.

De gemeente Leusden heeft in 2024 flink ingezet op het vakbekwaam maken en houden van de gemeentelijke crisisorganisatie. In 2024 hebben de sleutelfunctionarissen van de crisisorganisatie diverse bijeenkomsten bijgewoond en trainingen gevolgd om zo klaar te zijn voor incidenten die in Leusden kunnen plaatsvinden. In 2024 zijn sleutelfunctionarissen ingezet bij incidenten, zoals bij het incident met een bouwkraan die dreigde om te vallen en bij de incidenten waarbij de wolf betrokken was. Daarnaast heeft de gemeente Leusden zich voorbereid op de doorontwikkeling Bevolkingszorg 3.0 die per 1 januari 2025 is ingegaan. De gemeente Leusden heeft een actieve rol vervuld in deze doorontwikkeling. Het handboek lokale crisisorganisatie gemeente Leusden is geüpdate. In 2024 is gewerkt aan een vernieuwde intergemeentelijke piketregeling binnen het district Eemland voor het piket van de Officier van Dienst Bevolkingszorg. De nieuwe regeling zorgt voor heldere en beknopte afspraken. Zo is de gemeentelijke crisisorganisatie in 2024 meer in staat om snel en kundig op te treden bij incidenten. Er staat een goede basis om professioneel op te treden.

3. Burgerparticipatie

Ambitie, context en achtergrond

Inwoners moeten weten wanneer ze waarover mee mogen praten met welk doel en in welke rol. We willen de belanghebbenden eerder en beter betrekken, ook diegenen die je normaal niet zo snel hoort. We hebben uitgangspunten en spelregels nodig om teleurstelling of verwarring te voorkomen. Er wordt daarom gewerkt aan een visie op burgerparticipatie in Leusden met concrete en hanteerbare spelregels.

Wat hebben we bereikt?

B.3.1. We willen in 2024 een visie op burgerparticipatie gereed hebben.

Deze visie moet duidelijkheid bieden over hoe de gemeente burgers actief wil betrekken bij beleidsvorming, besluitvorming en de uitvoering van projecten. Het fungeert als een kader voor een effectieve en duurzame samenwerking tussen burgers, overheid en andere betrokken partijen. Burgerparticipatie bevordert betrokkenheid, versterkt vertrouwen, vergroot effectiviteit, stimuleert sociale cohesie en verduidelijkt rollen. Een sterke visie op burgerparticipatie kan bijdragen aan een inclusieve en democratische samenleving.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

B.3.1.1 We stellen een visie burgerparticipatie op.

We hebben een extern bureau ingehuurd om ons te begeleiden in enkele participatietrajecten (waaronder de omgevingsvisie en de ombuigingen) en om samen een visie op burgerparticipatie te ontwikkelen. Deze visie zal in 2025 aan de gemeenteraad aangeboden worden ter vaststelling. Verder zijn we naar aanleiding van een burgerinitiatief een "Global Goals" gemeente geworden

Wat heeft het gekost 2024

Lasten en baten Domein 1 - Bestuur

bedragen x € 1.000

	Begroting		Rekening	Saldo
	Primitief	Na wijziging		
Lasten	6.745	8.696	8.776	-80
Baten	609	732	824	92
Resultaat voor bestemming	-6.136	-7.964	-7.952	12
Toevoeging aan reserves	0	25	25	0
Onttrekking aan reserves	112	288	289	1
Resultaat na bestemming	-6.024	-7.701	-7.688	13

Saldo taakvelden

bedragen x € 1.000

		Lasten		Baten		Saldo
		Begroting	Rekening	Begroting	Rekening	
0.1	Bestuur	3.521	3.804	0	57	-226
0.2	Burgerzaken	1.829	1.819	703	735	42
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	2.425	2.253	12	17	177
1.2	Openbare orde en veiligheid	921	900	17	15	19
	Domein Bestuur	8.696	8.776	732	824	12
0.10	Mutaties reserves	25	25	288	289	1
	Resultaat na bestemming	8.721	8.801	1.020	1.113	13

Verschillenanalyse**Verschillenanalyse taakvelden**

Hieronder is een analyse opgenomen van de verschillen tussen de begroting en de jaarrekening 2024. Alleen de taakvelden waar het verschil groter is dan € 50.000 nemen we mee in de analyse. Daarbij worden alleen de belangrijkste afwijkingen benoemd.

0.1 Bestuur € 226.000 (nadeel)

- Op salarissen een nadeel van € 92.000 op salarissen als gevolg van de verhoging van de CAO Rijk met 8,5% die doorwerkt naar salarissen en toelagen van het bestuur. Ook is als gevolg van de harmonisatie arbeidsvoorwaarden BLNP een aantal vergoedingen in de werkkostenregeling meegenomen waardoor we meer loonheffing moeten afdragen
- Op uitgeleend personeel een voordeel van € 56.000 omdat gerealiseerde baten inzake detachering abusievelijk niet geraamd waren.
- Op wachtgelden oud wethouders € 59.000 voordeel doordat een van de betreffende wethouders een nieuwe dienstbetrekking in 2023 heeft gevonden. Dit is per vergissing niet in 2024 aangepast in de raming van de lasten.
- € 36.000 nadeel ingeleend personeel i.v.m. ziekte. De overschrijding betreft inhuur van de plaatsvervangend griffier. De overschrijding wordt gedekt uit vacaturruimte van de voormalige raadsadviseur (die geraamd is op een andere kostensoort)
- € 136.000 nadeel pensioenen wethouders. De voorziening pensioenen wethouders wordt jaarlijks geactualiseerd op grond van de ontvangen actuariële berekeningen. Dit jaar moest € 135.000 extra aangevuld worden ten opzichte van de Najaarsnota 2024 om de voorziening in lijn te brengen met de actuariële berekeningen als gevolg van de daling van de gehanteerde rekenrente.
- € 41.000 nadeel overige goederen en diensten voor Raad en raadscommissies. In 2023 is incidenteel € 95.000 beschikbaar gesteld voor een bestuurstraject en het onderzoek naar aanpassing van de raadzaal. Hiervan werd in 2023 € 59.000 uitgegeven. Van de onderbesteding ad € 36.000 is via de Voorjaarsnota € 24.000 doorgeschoven naar 2024 hetgeen achteraf gezien te laag is geweest. Daarnaast was er meerwerk ad € 18.000 voor bouwbegeleiding en vergroten van de opstelling in de raadzaal

1.1 Crisisbeheersing en brandweer € 177.000 (voordeel)

- Huur en servicekosten brandweer: De uitgaven voor huur en servicekosten voor de brandweer zijn lager uitgevallen dan begroot, wat een voordeel van € 87.000 oplevert.

- Op grond van het positieve jaarrekeningresultaat van de Veiligheidsregio Utrecht (VRU) wordt een deel van het rekeningresultaat teruggestort naar de deelnemende gemeenten. Dit geeft over 2024 een voordeel van € 95.000.

BBV-indicatoren

De verplichte beleidsindicatoren worden per domein weergegeven. De indicatoren staan op waarstaatjegemeente.nl en zijn daar ook te raadplegen. Op de website kunnen ook vergelijkingen worden gemaakt met andere gemeenten.

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Diefstallen uit woning per 1.000 inwoners	1,2	0,7	1,1	1,3
Winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	1,2	1,0	1,1	1,3
Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	2,0	1,8	1,0	1,4
Vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte per 1.000 inwoners	3,6	2,9	3,4	4,0

Indicator: Diefstallen uit woning per 1.000 inwoners

Toelichting: Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners.
Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek - Diefstallen

Indicator: Winkeldiefstallen per 1.000 inwoners

Toelichting: Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek - Diefstallen

Indicator: Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners

Toelichting: Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek - Criminaliteit

Indicator: Vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte per 1.000 inwoners

Toelichting: Het aantal vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte per 1.000 inwoners. Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernielingen en misdrijven tegen de openbare orde en openbaar gezag.
Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek - Criminaliteit

Domein Leefomgeving

In het Domein Leefomgeving zijn de volgende beleidsterreinen opgenomen: Energie en warmtetransitie, duurzaamheid, water, riolering en klimaatadaptie, versterking groene kwaliteit, maatschappelijk vastgoed waaronder onderwijshuisvesting en de Korf, Burgemeester Buiningpark, Jan Banninkpark, wegen en infrastructuur en onderhoud buitenruimte. Het domein Leefomgeving heeft raakvlakken met het domein Ruimte en het domein Samenleving, bijvoorbeeld waar het gaat om ecologie, gezondheid, de omgevingsvisie, ruimtelijke plannen en maatschappelijk vastgoed ten behoeve van culturele of sportvoorzieningen.

We zetten in Leusden in op een duurzame ontwikkeling, een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit. Ons vastgoed gebruiken we om in maatschappelijke behoeften te voorzien. We werken toe naar een duurzame samenleving, waarbij de ecologische voetprint van onze inwoners, bedrijven en organisaties wordt verkleind.

1. Energie- en warmtetransitie

Ambitie, context en achtergrond

De energietransitie, de opgave om tot een fossielvrije energievoorziening voor de gebouwde omgeving te komen in 2050, is een grote opgave die veel vraagt van onze inwoners en bedrijven. De opgave wordt bovendien beïnvloed door internationale ontwikkelingen, zoals de oorlog in Oekraïne. Als gevolg van hoge prijzen voor gas is de businesscase voor verduurzaming beter geworden. Na jaren van hoge inflatie neemt de koopkracht van Nederlanders weer toe. Huishoudens passen hun consumptiepatroon echter niet meteen aan na een toename van hun bestedingsruimte, waardoor investeren in verduurzaming niet direct aan de orde is. Onzekerheid over prijzen maakt de opgave ook complex.

Wij kunnen als gemeente Leusden de energie- en warmtetransitie alleen samen met anderen realiseren. Daarom zetten wij in op een constructieve en effectieve samenwerking met lokale en regionale samenwerkingspartners. Dit zijn bijvoorbeeld buurgemeenten, de regio Amersfoort, de provincie en maatschappelijke instellingen en bedrijven. In 2024 zijn we de samenwerking aangegaan met Utrechtse gemeenten in het Energie Diensten Centrum.

De energie- en warmtetransitie begint met bewustwording en het besparen van energie. Met de financiële middelen van het rijk helpen wij inwoners met een kleine portemonnee met zowel energiebesparende maatregelen als met het isoleren van de woning. We zetten extra in op het bereiken van deze doelgroep.

Wat hebben we bereikt?

L.1.1 We verminderen de vraag naar energie, we wekken innovatief op en we beschermen de waarden van het buitengebied

De laatste gegevens over de totale energiebesparing in de gemeente Leusden zijn van 2023. In de tabel hieronder is te zien dat de gemeente Leusden het doel van het jaar 2030 al in 2023 is voorbijgestreefd. Sinds 2021 zien we ieder jaar een forse daling van het energiegebruik voor woningen. De verwachting is dat dit deels komt door maatregelen vanwege de hoge energieprijzen.

Doelstelling Routekaart 2050				Resultaat
2020	2030	2040	2050	2023
12%	22,5%	32%	42%	28,4%

Energiebesparing totaalreductie ten opzichte van 2010

Wat hebben we daarvoor gedaan?

L.1.1.1: We stellen het actieprogramma energie- en warmtetransitie op

In 2024 is gewerkt aan het Programmaplan Warmte- en energietransitie en een Routekaart 2050. In de routekaart zijn doelen opgenomen voor de jaren 2030, 2040 en 2050. Het Programmaplan Warmte- en energietransitie is in de zomer door de raad vastgesteld.

Wat hebben we bereikt?

L. 1.2 We versnellen de energietransitie met een programmatische aanpak van de gebouwde omgeving

Het aardgasverbruik van alle woningen is in 2023 met 32,8% gedaald ten opzichte van 2010 (zie tabel hieronder). Daarmee is de doelstelling van 43% reductie in 2030 in beeld. Net als voor energieverbruik zien we voor aardgasgebruik dat de daling sinds 2021 doorzet.

Doelstelling Routekaart 2050				Resultaat
2020	2030	2040	2050	2023
14%	43%	71%	100%	32,8%

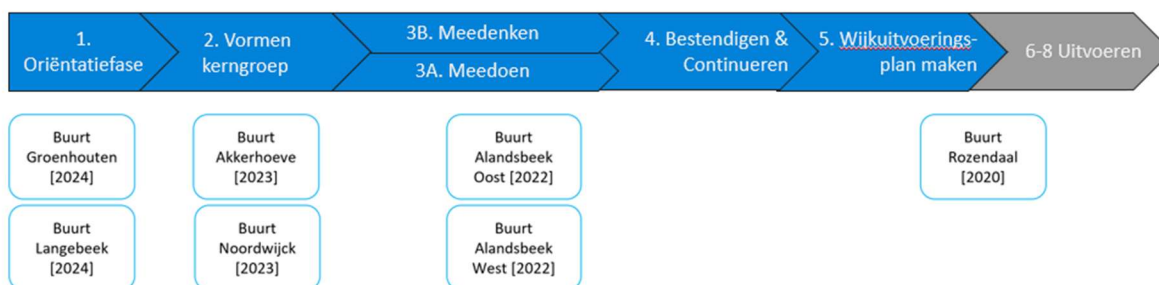
Aardgasverbruik woningen reductie ten opzichte van 2010

Er liggen in Leusden inmiddels al meer dan 75.000 zonnepanelen op de daken van woningen (zie tabel hieronder). We liggen daarmee op koers om de doelstelling in 2030 te bereiken.

Doelstelling Routekaart 2050				Resultaat
2020	2030	2040	2050	2023
25.000	100.000	110.000	120.000	75.183

Aantal zonnepanelen op woningen

In 2024 zijn we in zeven buurten actief met de Handreiking Wijkaanpak voor participatie.

In Rozendaal heeft de gemeente in 2024 356 contacten gehad met bewoners naar aanleiding van vragen die onder andere via de website [Eurowoningentoeekomstbestendig.nl](https://www.eurowoningentoeekomstbestendig.nl) binnenkwamen. 167 bewoners hebben proeftuinsubsidie van de gemeente ontvangen voor 222 maatregelen: 115 x voor het vervangen van het dak, 89x voor het vervangen van het isolatieglas, al dan niet in combinatie met nieuwe kozijnen. En 9 woningeigenaren hebben subsidie ontvangen voor zowel de plaatsing van een all electric warmtepomp als het aardgasvrij maken van de woning.

Inmiddels is van 23 woningen bekend dat er een warmtepomp is geplaatst. Hiervan zijn 21 woningen aardgasvrij. Nog niet alle eigenaren hebben hiervoor de subsidie aangevraagd.

In de buurten Alandsbeek West en Oost is een inkoopactie vloer- bodem- en spouwmuurisolatie georganiseerd waar 60 bewoners aan mee hebben gedaan. Zij hebben samen 75 maatregelen laten uitvoeren. In de gezamenlijk optrekkende buurten Akkerhoeve en Noordwijck heeft zich nu een buurtcomité gevormd.

In Langenbeek is een inkoopactie spouwmuurisolatie georganiseerd voor de 78 golfdakwoningen. Hier hebben 44 eigenaren aan deelgenomen. Dat komt overeen met een deelnemingspercentage van 58%.

Daarnaast is in 2024 de buurtaanpak uitgebreid met 2 nieuwe buurten, waarvoor rapportage over de wijkanalyse is opgesteld:

1. Langenbeek (uitbreiding van de golfdakwoningen naar de volledige buurt)
2. Groenhouten.

Via het gemeentebrede spoor zijn vanuit het energieloket IkWilWatt 124 huisbezoeken gedaan: 25 gidsgesprekken, 42 maatwerkadviesgesprekken en 57 warmtescans. In oktober hebben 120 inwoners het Event energiezuinig wonen bezocht en zijn gedurende het jaar tijdens 16 inloopspreekuren 80 inwoners van informatie voorzien.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

L.1.2.1 We ondersteunen inwoners wijkgericht met besparen op energie, duurzaam verwarmen en duurzaam elektriciteit opwekken.

De gemeente faciliteert de buurtaanpak en biedt kennis en buurtbegeleiding. We werken volgens de Handreiking Wijkaanpak voor participatie.

De buurt Rozendaal breidt de uitvoering en het betrekken van de rest van de wijk verder uit. De focus van het buurtteam ligt naast isoleren, nu ook op ventileren en duurzaam verwarmen.

Op verzoek van het buurtteam is de “subsidieregeling Eurowoningen” door de gemeente Leusden aangepast: hybride warmtepompen komen sinds september 2024 ook in aanmerking voor subsidie. Daarnaast mag een bewoner “niet gebruikt subsidiegeld voor dak of isolatieglas”, ook gebruiken voor de all electric warmtepomp.

Het buurtteam communiceert op verschillende manieren met de burens om hen te inspireren. Middelen die worden ingezet zijn: huis-aan-huis nieuwsbrieven, digitale nieuwsflitsen, webinars, buurtcafés, open huis routes en inkoopacties. Ook is er een groot wijkevent in de Korf georganiseerd waar bewoners bij 18 leveranciers terecht konden. De buurt heeft een eigen informatieve website waar bewoners alle relevante informatie kunnen vinden voor het verduurzamen van de woning. Bewoners vinden er onder andere een stappenplan voor het verduurzamen van de woning, voorbeeldoffertes en informatie over het financieren van maatregelen. Het verduurzamen van de Eurowoningen en het aardgasvrij maken is dankzij alle activiteiten en het aanpassen van de subsidieregeling in een versnelling gekomen.

Door een bijeenkomst voor de makelaars in Leusden is er extra aandacht gekomen voor toekomstige bewoners.

Het buurtteam weet samen met de gemeente Leusden de meerderheid van Rozendaal te bereiken. Gestructureerd overleg tussen gemeente en buurtteam is in 2024 opgepakt.

In de buurten Alandsbeek Oost en West is in 2024 veel aandacht uitgegaan naar de eerste inkoopactie voor isolatie van bodem, vloer en spouw. Via de eigen website, een energiemarkt, huis aan huis flyer, inloopspreekuren in de wijkkamer, de wijkkrant “de Alandsbeker” en de maandflyer met activiteitenoverzichten zijn bewoners geïnformeerd. Twee leveranciers hebben hun aanbod gepresenteerd en offertes uitgebracht aan individuele bewoners. Er is door het buurtteam aangehaakt bij de declaratieroute van Winst Uit Je Woning. Eigenaren met een slecht geïsoleerde woning konden daarmee ook gebruik maken van de gemeentelijke subsidie (Nationaal Isolatie Programma), bovenop de ISDE subsidie.

Voor de Golfdakwoningen, (Alandsbeek en Langenbeek) is onderzocht welke isolatie geschikt is voor deze woningen. Op basis van de uitkomst is een leverancier geselecteerd. Bewoners zijn via flyers geïnformeerd over de inkoopactie. Tijdens een bewonersbijeenkomst heeft de leverancier bewoners ingelicht over de werkwijze en het aanbod van de inkoopactie. De inkoopactie is door het grootste deel van de eigenaren omarmd en inmiddels afgerond.

In de buurten Akkerhoeve en Noordwijck is inmiddels een buurtcomité samengesteld en opgestart. Het comité heeft een activiteitenplanning opgesteld voor 2025

Voor de buurten Groenhouten en geheel Langenbeek is de Groene Belevenis gestart met de oriëntatiefase van de buurtaanpak en een wijkanalyse uitgevoerd.

L.1.2.2 We ondersteunen inwoners via een individueel spoor met het besparen op energie, het duurzaam verwarmen van de woning en het duurzaam opwekken van elektriciteit.

De Groene Belevenis verzorgt in opdracht van de gemeente de uitvoering van het energieloket IkWilWatt (IWW). De website van IWW richt zich op inwoners en is uitgebreid met informatie voor huurders. Ook heeft het overzicht met 24 energiebesparende tips een update gekregen. Iedere eerste zaterdag van de maand wordt via IWW, samen met DEEL en COOL, een inloopspreekuur in de bibliotheek gehouden. Ook verzorgt IWW digitale nieuwbrieven.

Voor de uitvoering van de aanpak energiearmoede is onder de noemer “Energiehulp” de samenwerking met de wijkverenigingen en de Wensboom opgestart. We benutten de lokale kracht: burens kennen hun burens. De wijkverenigingen en de Wensboom komen bij de doelgroep aan huis, geven advies en brengen kleine energiebesparende maatregelen aan zoals ledverlichting, radiatorfolie en tochtstrips. Om de doelgroep te bereiken zetten we de partners van het sociaal domein in (bijvoorbeeld de Voedselbank). Belangrijke conclusie blijft dat de bewoners uit deze doelgroep lastig te bereiken zijn. Een tweede project om energiearmoede tegen te gaan is de subsidieregeling ‘energiezuinig witgoed’. De inwoners die energietoeslag hebben ontvangen zijn aangeschreven en konden zich aanmelden voor een witgoedvoucher van € 500,-. Hiermee konden zij een energie-onzuinig witgoedapparaat inruilen tegen een energiezuinig exemplaar. Deze regeling was een succes, 200 mensen zijn direct geholpen en 300 huishoudens staan op de wachtlijst.

In 2024 is Leusden een Samenwerkingsovereenkomst (SOK) aangegaan met het Energie Diensten Centrum (EDC). Het EDC helpt gemeenten de energietransitie binnen de provincie haalbaar en betaalbaar te versnellen. In september 2024 is het eerste samenwerkingsproject van start gaan: de isolatie-aanpak. Samen met 14 andere Utrechtse gemeenten en het EDC hebben we Winst uit je Woning de opdracht gegeven onze inwoners te ontzorgen (van adviesgesprek tot en met uitvoering van isolatiemaatregel(en) en subsidietoekenning). Conform de voorwaarden van het Nationaal Isolatie Programma (NIP) richten we ons nadrukkelijk op slecht geïsoleerde woningen en mensen met een krappe beurs. In 2024 hebben 122 inwoners meegedaan. In oktober 2024 is de tweede tranche uit het Nationaal Isolatie Programma aangevraagd en toegekend, van ongeveer € 700.000,-. De middelen zijn toegekend voor het ondersteunen we eigenaar-bewoners van grondgebonden woningen en VvE's.

Samen met regiopartners onderzoeken we de potentie van het Valleikanaal voor aquathermie. We gaan na of we de warmte uit het Valleikanaal kunnen gebruiken om woningen duurzaam te verwarmen.

Wat hebben we bereikt?

L.1.3. Bedrijven gebruiken minder energie en wekken meer energie duurzaam op.

In het programmaplan Warmte- en energietransitie (2024) is de te realiseren doelstelling ten aanzien van bedrijven geactualiseerd. Inzet is maximale energiebesparing en zo veel mogelijk zelf duurzaam opwekken op daken, boven parkeerplaatsen en aan randen van bedrijventerreinen.

De meest recente cijfers laten zien dat er in 2023 41.910 zonnepanelen op bedrijfsdaken lagen (zie tabel hieronder). In 2024 is aan 11 bedrijven een advies gegeven ten aanzien van energiebesparing of zon-op-dak/vlak. Dat heeft geleid tot het plaatsen van 18 zonnepanelen bij één bedrijf, veel minder dan we in de afgelopen jaren registreerden. Enerzijds heeft dit te maken met de beperkte gemeentelijke capaciteit en daarmee inzet op de energietransitie bij bedrijven. Anderzijds spelen er bij bedrijven onzekerheden, zoals netcongestie, de dreiging van de afschaffing van de salderingsregeling en het rekenen van vergoedingen door energiebedrijven voor het terugleveren van energie.

We liggen nog op koers om het doel in 2030 te bereiken, te weten 52.193 zonnepanelen op dak en vlak, maar de uitdaging is groot. In 2024 zijn we gestart met een gebiedsgerichte aanpak op bedrijventerrein Ambachtsweg.

Doelstelling Routekaart 2050				Resultaat
2020	2030	2040	2050	2023
20.000	52.193	84.385	116.578	41.910

Aantal zonnepanelen dak en vlak (geen woningen)

Wat hebben we daarvoor gedaan?

L.1.3.1 We ondersteunen bedrijven bij minder energie gebruiken en meer duurzame energie opwekken.

Vanwege beperkte capaciteit is het afgelopen jaar geen actieve informatie- en bewustwordingscampagne voor bedrijven gevoerd. Dat heeft er (mede) toe geleid dat de onafhankelijk adviseur die bedrijven ondersteunt met energiebesparing en zon op dak/vlak minder adviezen heeft gegeven.

In samenwerking met de regio Amersfoort, de provincie Utrecht, het Programma Verduurzaming Bedrijventerreinen, VNO-NCW, en de Federatie van Bedrijvenkringen is een plan van aanpak opgesteld voor de realisatie van een regionaal expertisecentrum voor ondernemers. Doel van dit expertisecentrum is het informeren, adviseren en ontzorgen van ondernemers in de energietransitie, vanuit één centraal, neutraal en betrouwbaar aanspreekpunt. Bedrijven moeten hier zowel individueel als collectief terecht kunnen met verduurzamingsvraagstukken. Door samenwerking en kennisdeling willen we de energietransitie versnellen. Bestuurlijke afstemming volgt in 2025.

Vooruitlopend op de realisatie van het regionaal expertisecentrum is de eerste gebiedsgerichte aanpak voor ondernemers van start gegaan, te weten op bedrijventerrein Ambachtsweg. De keuze voor dit terrein is bepaald naar aanleiding van de aanwezige energie en dynamiek bij de ondernemers op dit terrein. We benutten de lokale kracht naar het voorbeeld van de buurtaanpak. Doel is een gezamenlijk project tot stand brengen op het gebied van verduurzaming en realiseren door het verbeteren van de organisatiegraad op dit terrein. Voor het inzetten van een projectleider maken we gebruik van de landelijke Specifieke Uitkering Programma Verduurzaming Bedrijventerreinen en het Ontzorgingsprogramma MKB.

Naast voorgaande stimulerende benadering van bedrijven, heeft de “Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht” toezicht uitgevoerd op bedrijven die moeten voldoen aan de energiebesparingsplicht / informatieplicht en op kantoren die moeten voldoen aan de label C-verplichting.

L.1.4. We verduurzamen de mobiliteit binnen Leusden.

Wat hebben we bereikt?

Het percentage elektrische personenauto's ligt in Leusden in 2023 op 6,9%. Daarmee ligt Leusden ver af van de doelstellingen van de Routekaart (zie tabel). Leusden ligt iets voor op het landelijk gemiddelde (6,1% januari 2024).

Doelstelling Routekaart 2050				Resultaat
2020	2030	2040	2050	2023
3%	35%	68%	100%	6,9%

Percentage elektrische personenauto's ten opzichte van het totaal aan personenauto's

Wat hebben we daarvoor gedaan?

L.1.4.1 We geven uitvoering aan de visie voor duurzame mobiliteit en laadpalenbeleid.

Voor de uitvoering van laadpalen werken we samen met Metropool Regio-Amsterdam. In 2024 nam het aantal publieke laadpalen toe tot 88.

Wat hebben we bereikt?

L. 1.5 We wekken duurzame energie op zonder de kwaliteit van het buitengebied te schaden

Het opgesteld vermogen aan zonnepanelen op daken is in 2023 36.081 kWp. Totaal gaat het in 2023 om 111.582 panelen. Dit is een toename van 4.528 kWp ten opzichte van 2022 (14%). Behalve zonnepanelen op daken is er geen duurzame opwek gerealiseerd.

Doelstelling Routekaart 2050				Resultaat
2020	2030	2040	2050	2023
45.000	152.193	194.385	230.000	111.582

Totaal aantal zonnepanelen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

L.1.5.1 We passen het uitnodigingskader zonne-energie aan en inventariseren de mogelijkheden van andere vormen van duurzame opwek.

De pilot-periode voor de uitvoering van het uitnodigingskader zonne-energie en onderzoek windenergie is eind 2023 afgelopen. Het kader is in 2024 nog niet gewijzigd.

L.1.5.2. We voeren een aanvullend onderzoek uit naar wind- en zonne-energie langs de A28.

In de Regio Amersfoort zijn afspraken gemaakt in RES 1.0 om 0,5 TWh te realiseren binnen de Regio. In de zomer van 2024 is door de raden van de gemeenten binnen de Regio Amersfoort besloten over de wijze waarop invulling wordt gegeven door iedere gemeente aan de 0,5 TWh. De provincie heeft daarom eind 2024 besloten dat in deze regio geen projectbesluiten vervolgd worden, tenzij een gemeente daarom verzocht heeft. Eind 2024 heeft Defensie aangegeven geen ruimte te zien voor windturbines op de Leusderheide en Vlasakkers. De regio ziet echter wel kansen en gaat hierover het gesprek aan met het ministerie Klimaat en Groene Groei. De partners in de regio gaan in overleg over het vervolg.

2. Duurzaamheid, klimaatadaptatie en versterking groene kwaliteit

Ambitie, context en achtergrond

Duurzaam Doen Leusden zet in op bewustwording van inwoners en bedrijven. Hierbij willen we aanzetten tot een duurzame leefstijl en handelen en het ondersteunen en versterken van duurzame initiatieven in de samenleving. Daarbij kijken we breder dan alleen de energietransitie. De focus voor Duurzaam Doen ligt op thema's zoals duurzaam en lokaal voedsel, lokale economie en versterken groene kwaliteit en klimaatadaptatie. De middelen zijn in 2024 vooral ingezet op de ondersteuning en uitvoering van lokale activiteiten.

Wat hebben we bereikt?

L. 2.1 omgaan met klimaatverandering

In 2024 hebben we, net als in 2023, stevig ingezet op bewustwording en stimuleren van inwoners om zich voor te bereiden op de effecten van klimaatverandering (project Groen Leusden). Meer over Groen Leusden staat bij de vorige paragraaf Duurzaam Doen Leusden.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

L.2.1.1: We stellen een lokaal klimaatadaptatieplan op

De opstart van het lokaal klimaatadaptatieplan is vertraagd tot eind 2024.

L.2.1.2: We hebben een hitteplan dat als draaiboek fungeert tijdens de heetste periodes van het jaar.

Op 11 juni 2024 heeft het college het lokaal hitteplan Leusden 2024 vastgesteld. Naast het hitteplan dat fungeert als draaiboek stelden we een communicatietoolkit op. Er was in 2024 geen hittegolf, vanwege de verwachting van een paar hete dagen hebben we voor proef een aantal "hitte" berichten gepost. De reacties waren overwegend positief. De kosten voor de communicatie-toolkit zijn gedekt vanuit SPUK-GALA.

L.2.1.3. We evalueren pilot subsidieregeling groen dak/gevel.

Eind februari heeft het college de subsidieregeling 'groen dak en groene gevel' vastgesteld. In maart 2024 trad de subsidieregeling voor de aanleg van een groen dak of groene gevel in werking. Begin 2025 heeft het college de regeling geëvalueerd. In 2024 waren er 61 aanvragen. Het subsidieplafond is in 2024 niet bereikt. De invloed van communicatie op het aantal aanvragen was vooral duidelijk bij het kenniscafé bij de inwerkingtreding van de regeling.

Wat hebben we bereikt?

L. 2.2 In Leusden willen we 'duurzaam doen' stimuleren bij onze inwoners en bedrijven

Ook in 2024 is ingezet op bewustwording van inwoners en bedrijven en zijn duurzame initiatieven in de samenleving ondersteund.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

L.2.2.1: We voeren duurzame acties uit in het kader van Duurzaam Doen Leusden of we stimuleren dat deze acties worden uitgevoerd.

Er zijn in 2024 diverse Duurzaam Doen activiteiten uitgevoerd.

Lekker Lokaal Leusden kreeg in 2024 een vervolg. Er namen 4 restaurants deel en er waren ongeveer 190 gasten aanwezig bij het diner op 3 september. Dat waren minder deelnemers dan voorgaande jaren. De initiatiefnemer heeft aangegeven geen diner meer te gaan organiseren in 2025. Er was een website Lekker Lokaal Leusden actief met een kaart waarop de Leusdense producenten en restaurants te zien zijn. Het platform blijft ook in 2025 in de lucht.

De gemeente Leusden heeft op 10 oktober 2024 het convenant Lokale & Duurzame Voedselketens provincie Utrecht ondertekend. Via dit convenant worden bedrijven, cateraars en voedselproducenten uit de provincie bij elkaar gebracht met als doel om meer lokaal en duurzaam geproduceerd voedsel op de menukaart te krijgen. Zie voor meer informatie bij het programma Ruimte, R.2.1.3 'Het verhaal van Leusden inzetten en versterken'.

In het kader van Duurzaam Doen Oktober zijn er 7 duurzame activiteiten georganiseerd door diverse partijen uit de samenleving, zoals een informatieavond Herenboeren, een middag Energiezuinig Wonen, een oogstfeest voor de Vlinder- en Bijentuin en een Kledingruilfestival. Er waren in totaal meer dan 600 deelnemers. De overkoepelende communicatie over de agenda werd verzorgd door De Groene Belevens via een flyer, een landingspagina en de inzet van social media.

In Leusden zijn diverse lokale werkgroepen actief, zoals de Vlindertuin, het Voedselbos, COOL en de werkgroep fijn stof. Deze laatste werkgroep heeft het netwerk met fijn stof meters verder uitgebouwd. De gemeente Leusden heeft hierdoor per hoofd van de bevolking de meeste fijnstofmeters van Nederland. Daarnaast is er contact geweest met het Repair Café om de samenwerking voor Duurzaam Doen Leusden te versterken. De werkgroep Fairtrade heeft in 2024 geen activiteiten ondernomen, er zijn onvoldoende vrijwilligers.

Om de communicatie te versterken zijn de webpagina's over Duurzaam Doen Leusden in 2024 geactualiseerd. Hierdoor is de informatie over de 'Ondersteuning Duurzame Initiatieven' (waaronder het Fonds), de 'Duurzame Doeners' en het 'Zelf Duurzaam Doen' beter te vinden. Vanuit het Fonds Duurzaam Doen zijn er in 2024 13 duurzame initiatieven ondersteund (max. € 500 per initiatief, totaal € 8.000). De uitvoering ligt bij De Groene Belevens vanuit de subsidie-overeenkomst.

Het project Groen Leusden is medio 2023 van gestart gegaan om inwoners te stimuleren hun tuin te vergroenen voor het versterken van biodiversiteit en klimaatadaptatie (zie onder 2.2). Dit project heeft een financiering en looptijd tot medio 2025. In 2024 zijn diverse activiteiten uitgevoerd, zoals het organiseren van een goedbezocht kenniscafé (maart 2024) en workshops, het uitbrengen van nieuwsbrieven en het uitvoeren van een buurtactie in Leusden-Zuid (meer dan 100 deelnemers). Er zijn 50 maatwerkadviezen gegeven aan inwoners. Meer informatie over dit project kunt u nalezen op de website [Groen Leusden | Samen maken we Leusden groener!](#)

Het lidmaatschap van Steenbreek bleek nuttig voor het verkrijgen van content voor socials voor zowel de gemeente als het project Groen Leusden. De folders van Steenbreek zijn aan De Groene Belevens geschonken om in te zetten tijdens hun activiteiten voor Groen Leusden en andere activiteiten.

In samenwerking met het project Groen Leusden is in 2024 een struiken-en-bomen-weggeefdag voorbereid. Er zullen in de winter van 2025 meer dan 1000 struiken worden weggegeven, waarmee bewoners Leusden nog groener kunnen maken.

Wat hebben we bereikt?

L.2.3 We geven invulling aan het Groen Groeit Mee Pact.

Dit doen we voor het evenwichtig laten meegroeien van het (recreatief) groen met de woningbouw van Tabaksteeg Zuid en Achterveld Noordoost.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

L.2.3.1. Voor woningbouw Tabaksteeg Zuid en Achterveld Noordoost geven we invulling aan Groen Groeit Mee.

We hebben GGM een plek gegeven in de kaders en randvoorwaarden voor de woningbouw Tabaksteeg Zuid en gaan dat ook doen voor Achterveld Noordoost.

L.2.3.2. We versterken de Groene Bufferzone langs het Valleikanaal.

De voorbereidingen voor de actualisatie van de omgevingsvisie lopen. Hierin wordt een strook langs het Valleikanaal opgenomen waarbinnen niet mag worden gebouwd voor de toekomstige woningbouwbehoefte. Deze strook zal voor een groot deel uit waterbergingsgebieden en het schootsveld van de Grebbelinie bestaan dat de mogelijkheden voor omvangrijke woningbouw al sterk beperkt.

3. Beleid maatschappelijk vastgoed

Ambitie, context en achtergrond

De gemeente heeft een bescheiden maar gevarieerde portefeuille maatschappelijk vastgoed. Dit vastgoed dient voor de uitvoering van functies en taken van de gemeente of maatschappelijke organisaties die niet op andere wijze kunnen worden gehuisvest. Kosten en financiële en maatschappelijke opbrengsten zijn daarbij met elkaar in verhouding.

We streven naar verdere verduurzaming en kostenbesparing, al dan niet met aanpassing en herschikking van de portefeuille. Om in de komende jaren hierin de juiste keuzes te maken is een up to date, toekomstbestendige vastgoedstrategie nodig. De lange termijn visies op cultuur, sport en vastgoed vormen hiervoor het fundament.

Wat hebben we bereikt?

L.3.1. Vastgoed goed gefundeerd

We streven naar een toekomstbestendig vastgoedbeleidskader, rekening houdend met de vastgestelde beleidsdoelen van het sociaal domein, cultuur en sport.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

L.3.1.1 We willen weten wat we hebben en kunnen.

In 2024 zijn de eerste stappen gezet om in 2025 een nieuw en integraal maatschappelijk vastgoedbeleid op te stellen. Hierbij wordt vanuit vastgoed ook aangehaakt bij de initiatieven die opgestart zijn in het kader van het project De Nieuwe Korf. Ook werden activiteiten in het kader van de basis op orde opgepakt, zoals dataverzameling. Dankzij de inzet van een trainee werd in Q3 en Q4 een begin gemaakt met het opbouwen van de vastgoeddossiers. Met behulp van een ontzorgingsprogramma van de provincie Utrecht werd eveneens in Q4 een plan van aanpak voorbereid om de portefeuille kwalitatief in kaart te brengen en te komen tot

beleidsvorming en een portefeuillestrategie inclusief verduurzamingsopgave. Dit leidde eind 2024 tot een verkennende uitvraag naar marktpartijen voor inhoudelijke ondersteuning op deelonderwerpen.

4. De Korf

Ambitie, context en achtergrond

De Korf herbergt een aantal functies die de samenleving in grote mate waardeert. In de afgelopen jaren hebben diverse onderzoeken naar de toekomst van De Korf plaatsgevonden, variërend van grootschalige en duurzame renovatie tot herontwikkeling. Op basis hiervan hebben we in het verleden in het groot onderhoud van De Korf geïnvesteerd, zodat deze nog een aantal jaren in stand kan blijven. Tevens hebben we besloten De Korf te herontwikkelen. De voorzieningen die nu in De Korf zijn gehuisvest, willen wij voor onze gemeente behouden. Daarom maken wij een plan voor De Korf en zal de volgende fase van de uitvoering van dat plan voor het eind van deze bestuursperiode starten.

Wat hebben we bereikt?

L.4.1. Een herontwikkeling van De Korf, waardoor deze een goede en duurzame bijdrage levert aan de voorzieningen en het centrum in Leusden

In de 2^e helft van 2024 is een projectleider ingehuurd om het project voor te bereiden en is de samenwerking met de ambtelijke organisatie vorm gegeven.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

L.4.1.1: We gaan kaders voor de herontwikkeling van De Korf opstellen

In de zomer van 2024 werd een bestuursopdracht gegeven voor het project De Nieuw Korf, waarna de projectorganisatie werd geïnstalleerd. In Q3 2024 werd een eerste verkenning met de fracties uitgevoerd.

In Q4 kreeg de projectorganisatie verder gestalte en werden externe adviseurs voor rekenen en tekenen geselecteerd.

5. Onderwijshuisvesting

Ambitie, context en achtergrond

Om klaar te zijn voor de toekomst en in te kunnen spelen op veranderingen willen we een actueel Strategisch Integraal Huisvestingsplan 2015-2030 (SIHPL) met onze visie op onderwijshuisvesting in Leusden en Achterveld. We willen weten welke investeringen in schoolgebouwen de komende jaren prioriteit krijgen en welke maatregelen nodig zijn op de langere termijn.

Wat hebben we bereikt?

L 5.1. Meten is weten

Een toekomstbestendig integraal huisvestingsplan onderwijs is van belang voor adequaat beleid op onderwijshuisvesting. Actuele leerlingprognoses en de aanwezigheid van onderliggend onderwijsbeleid vormen hiervoor de fundamenteën.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

L.5.1.1: Prognoses omzetten in beleid, oplossingen en een verordening

Begin 2024 werden de actuele leerlingprognoses opgesteld. Hierna werd in de actualisatie van het Strategisch Integraal HuisvestingsPlan Onderwijs in in samenspraak met de scholen opgepakt. Eind 2024 leidde dit tot een

concept SIHPL, dat in najaar 2025 wordt voorgelegd aan de raad. Hierna volgt de Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs gemeente Leusden.

L.5.1.2 We lossen het ruimtegebrek van MFC Atlas op.

Voor de oplossing van het ruimteprobleem in MFC Atlas en het Leusdenbrede tekort aan onderwijshuisvesting werd in Q2 2024 het schuifplan voor onderwijs- en welzijnshuisvesting goedgekeurd door de raad. Op basis dit plan is in Q3 2024 voor beide locaties een projectorganisatie ingericht.

Voor de te realiseren welzijnslocatie aan de Lisidunalaan 2 is de gemeente bouwheer. Ook hier is in goed overleg met de toekomstige gebruikers in Q3 en Q4 2024 een PVE opgesteld. De financieringsaanvraag ligt in Q1 2025 voor aan de raad. Hierna kan de aanbesteding worden opgestart, waarna de verbouwing in Q2 2025 kan starten. Geplande oplevering is zomer 2025.

Voor de onderwijshuisvesting die gerealiseerd gaat worden aan het Hoefijzer 18 is GBS Het Christal bouwheer. De gemeente maakt deel uit van het bouwteam. Voor deze renovatie is in Q3 en Q4 van 2024 het PVE geformuleerd en de architectenselectie uitgevoerd. De financieringsaanvraag ligt in Q2 2025 voor aan de raad. Hierna kan de aanbesteding starten. Dit moet eind Q3 2025 (na oplevering van Lisidunalaan 2) leiden tot de aanvang van de bouwactiviteiten. Geplande oplevering is Q2 2026.

Wat heeft het gekost 2024

Lasten en baten Domein 2 - Leefomgeving

bedragen x € 1.000

	Begroting		Rekening	Saldo
	Primitief	Na wijziging		
Lasten	20.232	21.714	20.174	1.540
Baten	9.935	12.820	9.212	-3.608
Resultaat voor bestemming	-10.297	-8.894	-10.962	-2.068
Toevoeging aan reserves	2.362	4.979	2.389	2.590
Onttrekking aan reserves	2.546	3.875	3.746	-129
Resultaat na bestemming	-10.113	-9.998	-9.605	393

Saldo taakvelden

bedragen x € 1.000

		Lasten		Baten		Saldo
		Begroting	Rekening	Begroting	Rekening	
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	1.890	683	3.872	229	-2.436
2.1	Verkeer en vervoer	4.379	4.480	-1.503	-1.409	-7
4.2	Onderwijshuisvesting	1.542	1.587	251	188	-108
5.2	Sportaccommodaties	3.393	3.297	1.715	1.703	84
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	20	14	29	35	12
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.842	1.936	62	83	-73
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	67	43	55	73	42
7.2	Riolering	1.810	1.883	2.366	2.465	26
7.3	Afval	3.546	3.620	4.550	4.610	-14
7.4	Milieubeheer	3.057	2.521	1.374	1.169	331
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	168	110	49	66	75
	Domein Leefomgeving	21.714	20.174	12.820	9.212	-2.068
0.10	Mutaties reserves	4.979	2.389	3.875	3.746	2.461
	Resultaat na bestemming	26.693	22.563	16.695	12.958	393

Verschillenanalyse

Verschillenanalyse taakvelden

Hieronder is een analyse opgenomen van de verschillen tussen de begroting en de jaarrekening 2024. Alleen de taakvelden waar het verschil groter is dan € 50.000 nemen we mee in de analyse. Daarbij worden alleen de belangrijkste afwijkingen benoemd.

0.3 Verkeer en vervoer € 2.436.000 (nadeel)

- Verkoop grond politiebureau Leusden Centrum: De verkoop van de grond van het politiebureau in Leusden Centrum is doorgeschoven naar maart 2025. Hierdoor is sprake van een incidenteel nadeel van € 2.527.000 in 2024. Dit valt weg tegen het voordeel bij de mutaties reserves.
- Voordeel van € 95.000 op salarissen en inhuur (o.a. energietransitie).

4.2 Onderwijshuisvesting € 108.000 (nadeel)

- Vergoeding aan schoolbesturen (OZB-heffingen): De vergoeding aan schoolbesturen in verband met de heffingen onroerendezaakbelasting (OZB) is € 31.000 hoger uitgevallen dan begroot.
- Huurinkomsten IKC Berkelwijk: De huurinkomsten met betrekking tot het IKC Berkelwijk zijn € 59.000 lager uitgevallen dan geraamd.

5.2 Sportaccommodaties € 84.000 (voordeel)

- De realisatie van de specifieke uitkering sport valt hoger uit dan geraamd wat een voordeel geeft van €19.000.
- De bestedingen inzake Zwembad Octopus vallen lager uit wat een voordeel geeft van € 20.000.

- Extra huurinkomsten op de binnensportaccommodaties geeft een voordeel van € 21.000.

5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie € 73.000 (nadeel)

- Het totaal van salarissen en inhuur voor dit taakveld valt hoger uit wat een nadeel geeft van € 35.000.
- Hogere inkomsten uit grondverkoop groen geeft een voordeel van € 29.000.
- Het onderhoud aan bomen is hoger uit gevallen wat een nadeel geeft van € 80.000.

7.4 Milieubeheer € 331.000 (voordeel)

- Specifieke uitkering CDOKE: Ten opzichte van de begroting zijn € 247.000 aan extra baten gerealiseerd met betrekking tot de specifieke uitkering CDOKE.
- Bijdrage aan de RUD: De bijdrage aan de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) is € 42.000 lager uitgevallen dan begroot, wat voornamelijk het gevolg is van een positieve afrekening over 2024.

7.5 Begraafplaatsen en crematoria € 75.000 (voordeel)

- Salariskosten: Er is een voordeel van € 41.000 op de salariskosten doordat de extra formatie voor de functie van beheerder crematoria en begraafplaatsen in 2024 niet is ingevuld.
- Uitvaarten, grafrechten en verhuur Aula Vlooswijkerweg: Ten opzichte van vorig jaar en de begroting zijn meer opbrengsten en minder kosten gerealiseerd uit uitvaarten, grafrechten en de verhuur van de Aula aan de Vlooswijkerweg. Dit resulteert in een voordeel van € 33.000.

0.10 Mutaties reserves € 2.461.000 (voordeel)

- Doordat de verkoop van de grond van het Politiebureau Leusden centrum is doorgeschoven en heeft plaats gevonden in maart 2025 zijn de geraamde stortingen in reserves ook niet gerealiseerd in 2024 wat een voordeel geeft van € 2.527.000. Zie taakveld 0.3
- Inhuur voor energie/warmtetransitie minder uitgegeven en dus ook niet onttrokken uit de reserve. Dit geeft een nadeel van € 56.000 Zie taakveld 0.3.

BBV indicatoren

De verplichte beleidsindicatoren worden per domein weergegeven. De indicatoren staan op waarstaatjegemeente.nl en zijn daar ook te raadplegen. Op de website kunnen ook vergelijkingen worden gemaakt met andere gemeenten.

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Omvang huishoudelijk restafval (kg per inwoner)	67,2	63,8	55,9	67
% Hernieuwbare elektriciteit	17,6	17,3	26,9	-

Indicator: *Omvang huishoudelijk restafval (kg per inwoner)*

Toelichting: De hoeveelheid niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval (kg) per inwoner.
Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek - Statistiek Huishoudelijk afval

Indicator: *% Hernieuwbare elektriciteit*

Toelichting: Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.
Bron: Rijkswaterstaat Klimaatmonitor

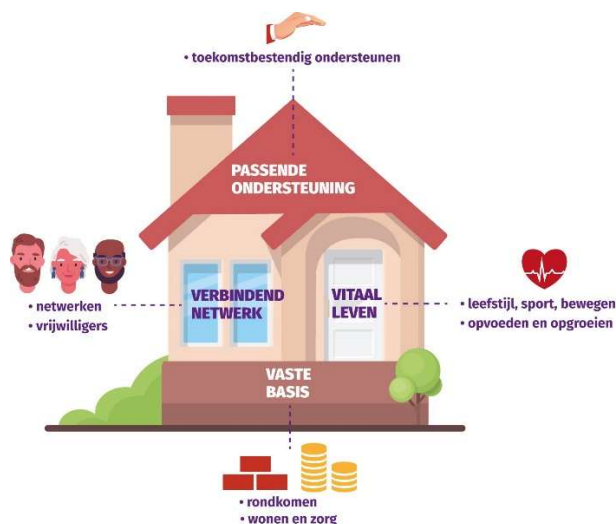
Gemeente Leusden

Domein Samenleving

Het Sociaal Domein gaat over jeugd en onderwijs, zorg en welzijn, werk en inkomen, sport en cultuur.

Met het Beleidskader Sociaal Domein maart 2023 - 2027 bouwen we, samen met onze partners, aan een thuis voor iedere inwoner. Daarbij gaan we uit van de visie dat rondkomen, wonen en veiligheid het fundament van het leven vormen. Vanuit die vaste basis is er ruimte voor ontmoeting en verbinding in netwerken met anderen, zodat we elkaar zien en om hulp kunnen vragen. Daarmee ontstaan er ook kansen om - waar het kan - een vitaal en gezond leven op te bouwen: gezonde voeding, bewegen of sporten en meedoen in de samenleving houden ons lichamelijk en mentaal fit - dit is de kern van preventie. Voor wie dat nodig heeft, is er passende ondersteuning en zorg door de gemeente, onder andere op het terrein van Wet maatschappelijke ondersteuning, Jeugdwet en Participatiewet.

De programmaonderdelen binnen domein Samenleving bestaan hiermee uit:

1. Vaste basis, met doelen rondom Rondkomen, Wonen en zorg, en Opvang vluchtelingen
2. Verbindend netwerk, met doelen rondom Netwerken en Vrijwilligers
3. Vitaal leven, met doelen rondom Leefstijl, sport, bewegen en Opvoeden en opgroeien
4. Passende ondersteuning, met Toekomstbestendige ondersteuning als doel

1. Vaste basis

Ambitie, context en achtergrond

Een vaste basis is het eerste onderdeel van onze visie. Ieder mens, en iedere inwoner van Leusden, heeft in het leven een vaste basis nodig. Een fundament waarop je kunt bouwen. Zo hebben inwoners zekerheid nodig dat zij voldoende inkomen hebben om te kunnen leven, dat zij kunnen rondkomen. Maar een vaste basis is meer dan deze veel besproken 'bestaanszekerheid'. Het gaat ook om wonen, passend kunnen wonen, een plek hebben van waaruit je je leven kunt opbouwen. Zelfstandig of met ondersteuning. En dat in een veilige leefomgeving - mensen hebben veiligheid nodig om te wonen en te leven, een veilig bestaan. Rondkomen, wonen en veiligheid vormen een fundament in het leven. Inwoners hebben hier zelf een verantwoordelijkheid in – de overheid, de gemeente ook.

- Bij dit onderdeel Vaste basis hebben we gekozen voor het speerpunt Rondkomen, waarmee we ernaar toe willen werken dat inwoners zich in een gezonde financiële situatie bevinden en mee kunnen doen in de samenleving. In deze periode zien we de gevolgen van de landelijke ontwikkelingen in de koopkracht. Dit

levert financiële problemen op voor veel huishoudens in Nederland, ook voor inwoners van Leusden. We zien in onderzoek dat gemeentelijk armoedebeleid het verschil maakt. We zetten in op de basis: het op orde krijgen of behouden van een gezonde financiële situatie.

- Met het speerpunt Wonen en Zorg willen we ernaar toe werken dat inwoners passend kunnen wonen in een veilige leefomgeving. Dat is een randvoorwaarde om mee te kunnen doen in de samenleving. We zetten in op een betere aansluiting van het aanbod aan woningen op de behoefte die er in Leusden is.
- Ook de opvang van vluchtelingen in Leusden is een opgave die we in dit onderdeel omschrijven.

Wat hebben we bereikt?

S.1.1. We helpen inwoners bij het bereiken én behouden van een gezonde financiële situatie.

Wel of niet rondkomen heeft invloed op veel leefgebieden en weinig financiële ruimte mag geen belemmering vormen om mee te doen in de samenleving. Daarom starten we als gemeente bij de basis: het op orde krijgen of behouden van een gezonde financiële situatie. We richten ons op preventie en bewustwording, spelen in op actuele ontwikkelingen en passen onze minima-regelingen waar nodig aan of zorgen dat ze beter gevonden kunnen worden.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

S.1.1.1 We stimuleren gezonde bestedingspatronen onder volwassenen en jongeren.

Dit jaar is door gemeente en partners gewerkt aan de ontwikkeling van een publiekscampagne 'Gezonde bestedingspatronen' die we de komende 2 a 3 jaar willen gaan voeren in de gemeente Leusden. De campagne heeft vooral een preventief doel: inwoners uit Leusden met een modaal inkomen die mogelijk als gevolg van een nieuwe levensfase of actuele ontwikkelingen (*life events*) in financiële problemen kunnen komen bewust maken en hen de weg naar (lichte) ondersteuning wijzen. We dragen uit dat iedereen financiële problemen kan krijgen (normaliseren). De groep jongvolwassenen vormt een belangrijke doelgroep van de campagne, en zij zullen actief op weg worden geholpen bij de veranderingen waar zij mee te maken krijgen op het moment dat zij meerderjarig worden.

S.1.1.2 We helpen jongeren snel schulden oplossen.

Ruim de helft van de jongeren heeft geldstress. Maar betrekkelijk weinig jongeren met (problematische) schulden weten de weg naar professionele hulp te vinden, of ze komen niet in aanmerking voor reguliere schuldhelpverlening. Afgelopen jaar hebben Stadsring, het Doorstroompunt en de gemeente het project 'Jongeren schuldenzorgvrij' in de steigers gezet, dat begin 2025 van start is gegaan. Het project koppelt laagdrempelige schuldhelpverleningstrajecten aan loopbaanondersteuning. Hierdoor krijgen jongeren grip op geld en werken zij aan een toekomstperspectief.

S.1.1.3 We helpen inwoners in de bijstand met persoonlijke ontwikkeling en meedoen in de samenleving.

In 2024 zijn we gestart met de eerste voorbereidingen van een pilot van twee jaar voor een groep inwoners die langdurig gebruik maakt van een bijstandsuitkering. Deze pilot start in 2025, in samenwerking met partners. In het project halen we de brede behoeften van de deelnemers op, met als doel deze inwoners (maatschappelijk) te activeren en mee te laten doen. Wat we leren uit de pilot verwerken we in onze dienstverlening.

S.1.1.4 We nemen doorlopend onze minima-regelingen onder de loep en passen regelingen daar waar nodig aan.

In Leusden zijn tal van partijen betrokken bij de ondersteuning van inwoners met een laag inkomen. In 2024 is het netwerk Rondkomen gestart, waarin tijdens kwartaalbijeenkomsten een grote groep partners ervaringen uitwisselt en elkaar bijpraat over (actuele) ontwikkelingen.

Als gemeente hebben we verschillende regelingen om minima tegemoet te komen. Tot nu toe ontbrak het aan een meedoen-regeling. In 2023 zijn we gestart met een pilot voor een sportpas, waarbij inwoners met een minimuminkomen voor 100 euro kunnen sporten bij lokale sportverenigingen en -aanbieders. In 2024 is de sportpas geëvalueerd en zal begin 2025 een vervolg voor een meedoen-regeling worden opgesteld.

Onze minimaregelingen dragen er aan bij dat ons minima-inkomens kunnen rondkomen, wanneer zij die regelingen kunnen vinden. In 2024 is een aanvang gemaakt met het opstellen van een strategisch communicatieplan. Een klantreis, waarin de ervaringen en bekendheid van minima met onze regelingen en ondersteuning, nader wordt onderzocht, maakt deel uit van het plan.

Wat hebben we bereikt?

S.1.2. We zorgen voor een goede aansluiting van het aanbod van woningen op de behoefte die er is.

De werkwijze rond de Urgentieverordening huisvesting (het Multidisciplinair Overleg Wonen) is begin 2024 geïmplementeerd en er is bestuurlijke besluitvorming voorbereid voor de lokale Huisvestingsverordening. Zoals ook benoemd in het hoofdstuk Domein Ruimte, moeten we ons ervan bewust zijn dat druk op de woningmarkt er ook de komende jaren zal blijven.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

S.1.2.1 We stellen een Woonzorgvisie op en vragen de raad deze vast te stellen.

We hebben de bestuurlijke besluitvorming voor de Woonzorgvisie voorbereid. Deze visie richt zich op ouderen en mensen uit aandachtsgroepen die naast huisvesting ook zorg en ondersteuning nodig hebben.

S.1.2.2 We voeren het uitvoeringsprogramma Wonen en Zorg voor 2024 uit.

Omdat de Woonzorgvisie nog niet is vastgesteld, hebben we nog geen uitvoeringsprogramma kunnen vaststellen. Wel zijn daar de voorbereidingen voor getroffen.

S.1.2.3 We stimuleren het levensloopbestendig maken van bestaande woningen.

In het Beleidskader Sociaal Domein staan drie campagnes aangekondigd, waaronder een campagne over 'bewust wonen'. Deze laatste is nog niet in 2024 uitgevoerd, omdat er prioriteit is gegeven aan de twee andere campagnes. Dit heeft ook tot gevolg gehad dat er beperkt is ingezet op voorlichting over het gebruik van domotica. Wel is in het kader van het programma Samen Sterker Eemland voorlichting gegeven over valpreventie. In 2024 zijn één testdag en twee cursussen rondom valpreventie georganiseerd.

Wat hebben we bereikt?

S.1.3. We vangen in Leusden Oekraïense ontheemden en alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv'ers) op.

Ook in 2024 hebben we onze bijdrage geleverd aan het opvangen van vluchtelingen in Leusden. Naast het opvangen van Oekraïense ontheemden in de gemeentelijke opvang, hebben we ook 80 alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv'ers) opgevangen bij Van der Valk in Leusden. Daarnaast hebben we medewerking verleend aan de noodopvang van 30 vergunninghouders en 30 begeleide alleenstaande minderjarigen (bama's).

Wat hebben we daarvoor gedaan?

S.1.3.1 We zetten de opvang voort van Oekraïense ontheemden op de Storkstraat 8-10 in Leusden.

In 2024 hebben er 240 Oekraïense ontheemden gewoond op de opvang aan de Storkstraat. Daarnaast worden er 28 personen opgevangen in Achterveld en verblijven er nog zo'n 30 personen bij particulieren. We zien dat zo'n 90% van de mensen werkt. Alle kinderen gaan naar school.

Per 1 december is de gemeente begonnen met het innen van een eigen bijdrage. Deze bijdrage betalen Oekraïense ontheemden die werken en in de opvang wonen. Het gaat om een eigen bijdrage voor gas/water/elektriciteit en cateringkosten.

Er is een onderzoek gestart naar geschikte locaties voor de herhuisvesting van de Oekraïense ontheemden op de Storkstraat.

S.1.3.2 We onderzoeken de mogelijkheid voor een duurzame opvanglocatie voor amv'ers.

Afgelopen jaar is een belangrijke stap gezet met het sluiten van een bestuursovereenkomst tussen het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) en de gemeente Leusden over de duurzame opvang van amv's. Om dit te

realiseren, hebben we actief gewerkt aan de implementatie en acceptatie van de opvang in de wijk. Dit proces vereiste zorgvuldige coördinatie en nauwe samenwerking met alle betrokken partijen.

Een essentieel onderdeel van dit proces was het opzetten van klankbordgroepoverleg, waarin omwonenden van Speelkamp en verschillende partners samenkwamen. Tijdens deze bijeenkomsten werden zorgen, wensen en signalen van bewoners besproken, zodat deze zoveel mogelijk konden worden meegenomen in de besluitvorming en uitvoering. Door deze voortdurende dialoog konden knelpunten tijdig worden gesignaleerd en werd er gewerkt aan oplossingen die recht doen aan zowel de belangen van de buurt als die van de jongeren.

Daarnaast hebben we de samenwerking met partners versterkt om een soepele implementatie van de opvang te waarborgen. Dit betekende dat er niet alleen werd gekeken naar huisvesting, maar ook naar bredere ondersteuning en integratie, met oog voor zowel de sociale dynamiek in de wijk als de behoeften van de betrokken jongeren.

Door deze aanpak hebben we belangrijke stappen gezet in het versterken van de verbinding tussen de opvang en de wijk. Dit draagt bij aan een duurzame, gedragen opvangsituatie voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen, bewoners, omwonenden en andere betrokken partijen.

2. Verbindend netwerk

Ambitie, context en achtergrond

Een verbindend netwerk is het tweede onderdeel van onze visie. Aanvullend op een vaste basis, heeft ieder mens verbinding nodig met mensen om zich heen. Verbinding is meer dan elkaar af en toe ontmoeten, meer dan het ondernemen van activiteiten buiten de deur. Hoewel dat belangrijk is en blijft, betekent ontmoeten van mensen tijdens een activiteit nog niet dat iemand zich ook verbonden voelt met anderen, dat iemand onderdeel is van een betekenisvol netwerk. Een structuur van verbindende netwerken zorgt voor een sterke samenleving van inwoners, die een uitdaging aan kan.

- Met het speerpunt Netwerken willen we ernaar toe werken dat inwoners onderdeel zijn van een (sociaal) netwerk. Ruim 25 procent van de volwassenen in Leusden voelt zich sociaal eenzaam. Niet iedereen heeft het gevoel in verbinding te staan met anderen. We stimuleren dat inwoners zelf actief kunnen bouwen aan netwerken, dat huidige netwerken worden versterkt en dat inwoners die dat nodig hebben, worden ondersteund bij het aansluiten bij een sociaal netwerk.
- Met het speerpunt Vrijwilligers willen we ernaar toe werken dat we het potentieel van vrijwilligers behouden of laten groeien. Leusden kent heel veel betrokken vrijwilligers, maar er is een noodzaak om ook op de lange termijn voldoende vrijwilligers te behouden.

Wat hebben we bereikt?

S.2.1. We willen dat elke inwoner van Leusden onderdeel is van een (sociaal) netwerk.

Het belang van het vormen van netwerken van inwoners is onder de aandacht gebracht bij onze partners uit de sociale basisinfrastructuur. Begin 2024 hebben we als gemeente voor hen een grote inspiratiebijeenkomst georganiseerd rondom dit thema, inclusief concrete werksessies om het bouwen en stimuleren van netwerken toe te passen. Vele (vrijwilligers)organisaties, waaronder wijkverenigingen, dragen bij aan deze doelstelling. Lariks heeft een centrale rol en opdracht in het stimuleren van ontmoeting en sociale netwerken. Met Lariks wordt toegewerkt naar een werkwijze waarop ze, samen met de wijkverenigingen en bewonersinitiatieven, deze rol nog kan versterken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

S.2.1.1 We zorgen voor een betere bekendheid en vindbaarheid van voorzieningen en activiteiten in Leusden.

We hebben samen met Lariks een digitale sociale kaart ontwikkeld en in oktober 2024 gelanceerd (Wegwijzer Leusden, www.wegwijzerleusden.nl). Wegwijzer Leusden is de sociale kaart van de gemeente Leusden en geeft een overzicht van organisaties op het gebied van welzijn, zorg, opvoeden en opgroeien. Vanaf de lancering tot op heden werken we eraan om de bekendheid van de Wegwijzer Leusden op verschillende manieren te vergroten.

S.2.1.2 We werken samen met onze (subsidie)partners in het zorgen voor een netwerkstructuur in Leusden.

We zijn het gesprek met onze (subsidie)partners gestart met de hierboven genoemde inspiratiebijeenkomst. Deze gesprekken vinden verder doorlopend plaats. Het vormen van een (sociaal) netwerk en/of het doorverwijzen naar een sociaal netwerk is opgenomen als criterium voor een subsidieaanvraag. Met Lariks voeren we overleg hoe ze ervoor zorgen om, samen met de wijkverenigingen en bewonersinitiatieven, beter toegerust te zijn om brede netwerkstructuren te laten ontstaan en in te zetten.

S.2.1.3 We stimuleren de wijkverenigingen om een netwerk te zijn van en voor inwoners.

Wijkverenigingen hebben in toenemende mate een rol in ontmoetingen tussen wijkbewoners door activiteiten zoals aanschuif tafels, koffie inlopen, bordspelavonden, wandelgroepen, brei- en haakcafé e.d. Zij nemen deze taak zeer serieus. De wijkverenigingen hebben drie keer per jaar overleg met Lariks en de gemeente. Daarin wordt afgestemd hoe zoveel mogelijk bewoners mee kunnen doen aan dit brede activiteiten aanbod van de wijkverenigingen.

Wat hebben we bereikt?

S.2.2. Wij willen het potentieel van vrijwilligers in Leusden behouden en waar mogelijk vergroten.

Ook in 2024 hebben veel inwoners van Leusden zich vrijwillig ingezet voor een ander. Ondersteuning van vrijwilligers op het gebied van welzijn en sport vond plaats door Lariks. Vrijwilligers van sportverenigingen zijn via clubsupport en het Platform Sport en bewegen ondersteund. Op verschillende manieren, van individuele contacten tot het uitreiken van vrijwilligersprijzen, is grote waardering en erkenning getoond voor het werk dat vrijwilligers in Leusden doen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

S.2.2.1 We versterken samenwerking en kennisuitwisseling tussen vrijwilligersorganisaties. Daarom richten we samen met vrijwilligersorganisaties een vrijwilligersplatform op.

Het oprichten van een vrijwilligersplatform heeft in 2024 – door personeelwisseling en prioritering – nog niet plaatsgevonden, maar gebeurt naar verwachting in 2025. De gemeente Leusden zal, in samenwerking met Lariks en met alle vrijwilligersorganisaties, dit vrijwilligersplatform opzetten.

3. Vitaal leven

Ambitie, context en achtergrond

Een vitaal leven is het derde onderdeel van onze visie. Op de fundering van een vaste basis, en verbonden in een netwerk, kunnen inwoners een vitaal leven opbouwen. Een vitaal leven is een gezond leven. Gezondheid is niet vanzelfsprekend, maar een gezonde leefstijl is een keuze. Gezonde voeding, sporten en bewegen, ontmoeten en het opdoen van inspiratie door bijvoorbeeld cultuur, zijn bij uitstek manieren om te werken aan het verbeteren van fysieke en mentale gezondheid. Vitaliteit en veerkracht van inwoners en van de samenleving kan problematiek voorkomen of helpen verminderen. Hierin ligt de kern van preventie.

- Met het speerpunt Leefstijl, Sport en Bewegen willen we toewerken naar een betere fysieke en mentale gezondheid en veerkracht van onze inwoners. Veel inwoners van Leusden zijn of voelen zich relatief gezond. Onder de jongeren en jongvolwassenen zien we wel dat deze groep te maken heeft met toenemende prestatiedruk, hoge sociale verwachtingen, groeiende kansenongelijkheid en de gevolgen van de coronacrisis. Jongeren ervaren hierdoor toenemende stress en hebben meer risico op mentale problemen. Richting de toekomst zal het aantal senioren, mensen van 55 jaar en ouder, naar verwachting stijgen van 22 procent nu naar 31 procent in 2035. Gezien de dubbele vergrijzing in Leusden is het van belang om deze groter wordende doelgroep fit en vitaal te houden.
- Met het speerpunt Opvoeden en Opgroeien willen we er naartoe werken dat jeugdigen kansrijk kunnen opgroeien en zich gezond en veilig ontwikkelen. Met het grootste deel van de Leusdense jeugd gaat het

goed. Tegelijkertijd heeft ruim 35 procent van de ouders in Leusden zorgen over opvoeding, gedrag en ontwikkeling van hun kind. Landelijk zien we dat mentale gezondheid onder jongeren verslechtert. Daarnaast zien we in de afgelopen jaren een groei in het aantal kinderen dat gebruikmaakt van (lichte) vormen van jeugdhulp.

Wat hebben we bereikt?

S.3.1. We willen een betere fysieke en mentale gezondheid en veerkracht van onze inwoners.

We zien dat Welzijn Op Recept een vlucht heeft genomen door het inrichten van een triageteam bij Lariks dat inwoners korte begeleiding biedt of doorverwijst naar de juiste plek. Daarnaast zien we een toename van de verwijzingen (via o.a. huisartsen, POH GGZ en andere partijen) naar diverse voorzieningen op het gebied van Sport en Bewegen en een toename van het gebruik ervan.

Voorbeelden zijn het toegenomen aantal deelnemers aan interventies als KickFit/Bodyactive en G-hockey door daarvoor toegeruste trainers. De groep AllFitt (passend sporten voor kwetsbare volwassenen: sociaal en fysiek veilig sporten voor hen die regulier geen aansluiting vinden door fysieke en/of, psychische en/of mentale beperking) was succesvol: verwijzers zijn positief en deelnemers komen met initiatieven om elkaar vaker te ontmoeten en maken stappen op andere gebieden (richting werk, persoonlijke ontwikkeling). Er is een passend netwerk en passend bewegen gecreëerd voor 60-plussers met een beperking (NAH en COPD).

Senioren zijn meer gaan bewegen door motivering en toeleiding naar beweegaanbod van de buurtsportcoaches. Vrouwen, met name met een migratieachtergrond, zijn beter geïnformeerd over het belang van bewegen en de mogelijkheden daarvoor. Vrouwen helpen elkaar onderling, gaan meer bewegen en vergroten hun netwerk.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

S.3.1.1 Bewustwording vergroten van het belang van een vitaal leven voor inwoners van 0 tot 100 jaar & S.3.1.2 Ondersteunen van de mentale gezondheid van jeugdigen en volwassenen.

Dit jaar is door de gemeente met partners gewerkt aan de ontwikkeling van een publiekscampagne 'Vitaliteit'. Deze campagne staat gereed en zullen we de komende twee jaar gaan uitvoeren in de gemeente Leusden. De campagne heeft vooral een preventief en normaliserend doel: jongeren en hun ouders uit Leusden bewust maken en hen wijzen op extra informatie en naar (lichte) ondersteuning.

Vanuit de GALA is er een kerngroep opgezet bestaande uit professionals die gezamenlijk de ketenaanpak valpreventie vorm geven. Dit jaar hebben er valpreventiechecks en cursussen valpreventie plaatsgevonden. Vanuit deze activiteiten wordt geprobeerd ouderen toe te leiden naar regulier sport- of beweegaanbod.

Potentiële deelnemers zijn verwezen naar passend aanbod en projecten van collega's, bewegende buurten, beweegfestival, wandelgroep, walking soccer. Naast de reeds genoemde voorbeelden zijn er bijvoorbeeld wandel- en beweeggroepen gefaciliteerd (wandelgroepen, walking soccer, stoelgym) voor senioren, waarvan er inmiddels twee zijn ondergebracht en geborgd bij wijkverenigingen. Daarnaast is er een groep gerealiseerd waarin deelnemers zich fysiek en sociaal veilig voelen, zichzelf kunnen zijn, en waar rekening wordt gehouden met beperkingen/kwetsbaarheden.

Trainers zijn zodanig ondersteund dat zij passende trainingen kunnen geven aan kwetsbare jongeren en jongvolwassenen. Beweegaanbieders zijn aangespoord zich aan te melden om trainingen te kunnen gaan geven.

S.3.1.3 Opstellen uitvoeringsagenda cultuur als vervolg op vastgesteld cultuurbeleid 2023.

We hebben een start gemaakt met het opstellen van het Uitvoeringsprogramma Cultuur. Naar verwachting is de voorbereiding afgerond in april 2025. In de tussentijd is prioriteit gegeven aan het opstellen van de Visie op Fort33, het sluiten van de samenwerkingsovereenkomst met bibliotheek Eemland en regiogemeenten, en de start van de evaluatie Fonds Samenlevingsinitiatieven. Daarnaast is de werving opgezet van de cultuurmakelaar, waarvoor is gekozen vanuit het vastgestelde Cultuurbeleid. De cultuurmakelaar is gestart per

half januari. Samen met deze cultuurmakelaar en culturele partijen zal het Uitvoeringsprogramma worden afgerond, waarmee we direct door kunnen met de uitvoering.

S.3.1.4 Signalering van mensen die niet zelfstandig en veerkrachtig hun leven vorm kunnen geven.

Er is een 'Platform Leusden voor Elkaar' waarin professionals en vrijwilligers samenwerken op het gebied van gezondheid en welzijn. Dit Platform wordt geïnitieerd vanuit de Huiskamer van Leusden. De gemeente verleent subsidie en neemt deel aan de bijeenkomsten. Er zijn ook nieuwere initiatieven zoals het Netwerk Toekomstbestendige Ouderenzorg vanuit DAVA waarin gemeente, professionals en vrijwilligers samenwerken in de signalering van knelpunten en toeleiding naar zorg. Dit is gestart begin 2024. Daarnaast is gewerkt aan de komst van de Wijk-GGD'er.

S.3.1.5 Integraal programma Gezondheid, Sport en Bewegen, Cultuurparticipatie

Het Plan van aanpak Brede SPUK 2024 – 2026 is in oktober 2023 bij het Rijk ingediend en akkoord bevonden. In het Plan van aanpak staan activiteiten benoemd die aansluiten bij de speerpunten van het Beleidskader Sociaal Domein, Thuis in Leusden (maart 2023 – 2027).

In 2024 zijn de eerste acties uit dit Plan uitgevoerd en gefinancierd vanuit deze SPUK-middelen, waaronder verschillende interventies op jeugdgebied (zoals Buurtgezinnen, en de inzet van Emotionally Focused Therapy om relaties in gezinnen te versterken) en initiatieven rondom bewegen in de wijk.

Wat hebben we bereikt?

S.3.2. Jeugdigen in Leusden groeien kansrijk op en ontwikkelen zich gezond en veilig.

In 2024 hebben we aandacht gegeven aan de bestaande basisvoorzieningen en de vindbaarheid daarvan. Mede door de komst van de Leusdense digitale sociale kaart, zorgen we ervoor dat ouders en jeugdigen de voorzieningen beter weten te vinden.

Daarnaast hebben we een aantal momenten georganiseerd en zijn er interventies gestart om te zorgen dat relevante en herkenbare opvoedvragen bespreekbaar konden worden gemaakt en relaties in de gezinnen werden versterkt.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

S.3.2.1 We ondersteunen ouders en kinderen met preventieve, vroegtijdige en passende ondersteuning.

In het najaar zijn door de gemeente Leusden en Lariks twee theatervoorstellingen georganiseerd over relevante thema's voor opvoeders: Sociale Media en Alcohol- en drugsgebruik. Deze avonden zijn beiden goed bezocht en uit een evaluatie bleek dat dit voorzag in de behoefte van veel ouders.

Om de opvoedvaardigheden van ouders te vergroten en de relaties te versterken kunnen ouders van jonge kinderen in de gemeente Leusden sinds 2024 gratis gebruik maken van Ouders Inc. Dit is een online ouderschapscursus die ouders thuis op de bank kunnen volgen.

Vanaf begin 2024 zijn we in de gemeente Leusden gestart met een proeftuin voor twee jaar van Stichting Buurtgezinnen. Deze landelijke stichting heeft als motto 'Opvoeden doen we samen'. Zij koppelen gezinnen die steun kunnen gebruiken (vraaggezinnen) aan stabiele gezinnen in de buurt (steungezinnen). Er is een lokale coördinator gestart om in Leusden, Stoutenburg en Achterveld de koppelingen te maken en te onderhouden. In 2024 zijn er tien koppelingen gemaakt.

In 2024 zijn twee cursussen Houd Me Vast gegeven door Stichting EFT en een POH-GGZ Jeugd. De cursus is bedoeld voor ouderstellen met kinderen waarbij de relatie (even) niet lekker loopt en die samen willen werken aan het verbeteren van hun partnerrelatie. De twee cursussen zijn elk door zes ouderstellen met belangstelling gevolgd. Uit evaluatie bleek dat alle stellen een verbetering zagen in hun partnerrelatie dankzij deze cursus. Naast de genoemde nieuwe initiatieven hebben we interventies van vrijwilligersorganisaties zoals Humanitas (project Home-start + Scheidingsbuddies) en Stichting Gilde Leusden (Voorleesexpress en Coach4You) versterkt door te zorgen dat zij meer gezinnen konden ondersteunen. Vanuit de Coalitie Kansrijke Start zijn de interventies Stevig Ouderschap en Nu niet Zwanger ingezet.

S.3.2.2 We versterken de samenwerking tussen partners in de doorgaande ontwikkelingslijn van de jeugd.

In de doorgaande lijn van ontwikkeling van jeugdigen hebben we ons gericht op goede samenwerking tussen de verschillende partijen. Er is gewerkt aan ondersteuningsroutes met kinderopvang, onderwijs, SWV, GGD,

Lariks en POH-jeugd. Extra aandacht is in 2024 gegeven aan de doorgaande ontwikkeling van jonge kinderen, door:

- een stroomschema voor de overgang van kinderopvang naar de basisschool
- een gezamenlijke bijeenkomst met leerkrachten en pedagogisch medewerkers
- ouderbijeenkomsten over de overgang naar groep 1 van de basisschool.

Vanuit het Deltaplan Jeugd loopt een interventie op de kinderopvang om de fysieke en sensomotorische vaardigheden van peuters extra te stimuleren met muziek en cultuur. Voor professionals is een route jeugdhulpvragen Leusden gemaakt, om elkaar sneller te kunnen vinden wanneer een jeugdige meer nodig heeft. Professionals hebben een gezamenlijke training 'grijs gebied onderwijs – jeugdhulp' gevolgd om kennis uit te breiden en ervaringen te delen.

Er zijn vanuit Deltaplan Jeugd (NPO) preventieve interventies uitgevoerd in aansluiting op het basisonderwijs. Het gaat om de 'Hier zijn Wij! - trainingen', waarbij een jongerenwerker van Lariks op de basisscholen aan groepen training geeft, en de interventies Gezonde School die dit jaar op een aantal scholen extra gestimuleerd zijn door de gemeente.

Met het programma 'kansrijk funderend onderwijs: overstap po-vo' werkten we aan een kansrijke overgang van primair naar voortgezet onderwijs. Gemeente en alle basisscholen in Leusden hebben aan dit programma bijgedragen.

S.3.2.3 We verbeteren het aanbod voor middelbare scholieren en jongvolwassenen.

We hebben onderzocht of het mogelijk was om een specifiek programma tegen eenzaamheid onder jongeren en jongvolwassenen te starten. Eén van de vereisten om dit programma te starten was de inzet van een specifiek aantal uren jongerenwerk. De capaciteit om dit te bieden was er niet in 2024 waardoor het programma niet is gestart. We willen in 2025 samen met Lariks onderzoeken of en hoe het aanbod voor o.a. jongvolwassenen op een andere manier kan worden verbeterd.

Voor de middelbare scholieren in het voortgezet onderwijs die extra ondersteuning nodig hebben van een GGD- jeugdarts hebben we in de regio gezorgd voor extra inzet van jeugdartsen.

S.3.2.4 We zorgen dat alle kinderen in Leusden zwemvaardig zijn.

Vanuit de in oktober 2024 vastgestelde nota Zwemveiligheid is gerealiseerd dat alle scholen in Leusden en Achterveld deelnemen aan de Swim Experience. Dit programma realiseert zwemveilige kinderen, onder meer in open water. Daarnaast worden kinderen zonder diploma A en B door dit programma gesignaleerd. Zij worden naar zwemles toegeleid. Bij onvoldoende financiële middelen voor zwemles kunnen zij een beroep doen op Stichting De Boom.

4. Passende ondersteuning

Ambitie, context en achtergrond

Passende ondersteuning is het vierde en laatste onderdeel van onze visie. Inwoners die de grenzen van hun mogelijkheden en netwerk bereiken, en ondersteuning of (specialistische) hulp nodig hebben, kunnen daar bij gemeenten een beroep op doen. Hierbij kan het bijvoorbeeld gaan om een uitkering vanuit de bijstand, jeugdhulp door begeleiding thuis bij problemen in het gezin, praktische ondersteuning bij het (langer) thuis blijven wonen, of behandeling van psychische klachten. Het betaalbaar en toegankelijk houden van deze ondersteuning staat onder druk, onder andere als gevolg van een stijging in het zorggebruik, personeelskrapte, en financiële kaders vanuit het Rijk.

Met het speerpunt Toekomstbestendige Ondersteuning werken we aan gemeentelijke ondersteuning die ook op langere termijn toegankelijk, betaalbaar en passend is. Dit doen we onder andere via de regionale inkoop van zorg en ondersteuning op basis van de Jeugdwet en Wmo. De meest recente nieuwe opgaven en ontwikkelingen vanuit het Rijk, zoals de Hervormingsagenda Jeugd en Toekomstscenario Jeugd- en Gezinsbescherming, vallen hier ook onder.

Wat hebben we bereikt?

S.4.1. We bieden passende zorg en ondersteuning aan inwoners van Leusden die dat nodig hebben en zorgen ervoor dat dit toekomstbestendig is.

Eind 2023 hebben gemeenten en zorgpartners het Regioplan Eemland vastgesteld en gewerkt aan het transformatieplan Samen Sterker Eemland (SSE). Hierin worden de IZA-doelstellingen uitgewerkt voor de gemeenten in de Regio Amersfoort. Het gemeentelijk sociaal domein komt hier veelvuldig in terug. Ook zijn de verwervingsstrategie Jeugdbescherming, Jeugdreclassering en Veilig Thuis 2026 en de inkoopstrategie voor Wmo-begeleiding en beschermd wonen voor bestuurlijke besluitvorming in 2025 voorbereid.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

S.4.1.1 We verwijzen minder naar gespecialiseerde aanbieders en doen meer zelf.

Aan de hand van het landelijk Richtinggevend kader toegang en de Hervormingsagenda jeugd is gewerkt aan de versteviging van Lariks. Deze noodzakelijke transformatie van Lariks heeft als doel dat zij toegankelijk en verankerd in de leefwereld van kinderen en volwassen zijn. In 2024 boden zij in toenemende mate zelf ambulante begeleiding en ondersteuning. Deze beweging moet verder doorgezet worden in 2025 en volgende jaren.

S.4.1.2 We sturen op de kwaliteit van de taakgerichte inkoop.

MetMaya is op 1 januari 2024 gestart met het aanbieden van aanvullende specialistische jeugdhulp vanuit één organisatie voor onze regio. Het is en blijft een ambitieuze opdracht om tegelijkertijd een nieuwe organisatie in te richten, processen op orde te brengen, nieuwe teams in te richten, medewerkers uit tientallen organisaties vanuit eenzelfde missie en visie te laten werken, een transformatie van de jeugdhulp in de regio in te zetten én tegelijk de benodigde specialistische jeugdhulp in de regio te blijven leveren. Dat laatste is vanzelfsprekend de belangrijkste prioriteit. We zien dat MetMaya met veel inzet verder werkt om de basis op orde te brengen, zorginhoudelijk, bedrijfsmatig én financieel.

S.4.1.3 We bouwen aan continuïteit van ondersteuning na specialistische (jeugd)hulp. We ontwikkelden samen met onze partners een ondersteuningsaanbod op weg naar (meer) zelfstandigheid en/of volledig zelfstandig wonen door de specifiek projecten/producten als Kamers met Aandacht, de pilot omklapregeling (beide gestart vanaf september 2023), het Multidisciplinair overleg wonen (urgentie voor uitstroom uit specialistische (jeugd)hulp), het regionale herstelnetwerk psychische kwetsbaarheid ingezet op de juiste plek en ondersteuning na specialistische (jeugd)hulp. In 2024 zijn we samen met Lariks gestart met het collectiveren: meer inzet op gezamenlijk aanbod en trainingen, zoals de start van een ontmoetingsgroep voor kinderen met hoogbegaafdheid en beweegaanbod Kick Fit en Body Active Extra voor kinderen.

S.4.1.4 We zetten in op normaliseren.

We hebben samen met Lariks onze inwoners en partners ondersteund in 'het normaliseren'. Tegenslag hoort bij het leven, niet elke vraag vanuit inwoners betekent dat er meteen (professionele) ondersteuning of zorg ingezet moet worden en voor de professionele hulp geldt dat goed, goed genoeg is. Deze uitgangspunten zijn als werkwijze verder geïmplementeerd binnen Lariks. De verordeningen Jeugdhulp en Wmo, als ook de beleidsregels, zijn aangepast om hier ook meer op aan te sluiten. Aanvullend is er met Lariks een digitale sociale kaart (Wegwijzer Leusden) ontwikkeld om het bestaande laagdrempelige aanbod beter in beeld te brengen.

S.4.1.5 We willen de inbreng van ervaringsdeskundigen versterken.

Samen met de Participatieraad (adviesraad van het college), de Raad voor Cliëntenparticipatie Leusden, maatschappelijk partners en betrokken inwoners is gewerkt aan een vorm om de ervaringskennis, ervaringsdeskundigheid en cliëntperspectief te versterken en te verankeren in een nieuw op te richten Adviesraad Sociaal Domein in 2025. Daarnaast wordt ervaringsdeskundigheid steeds meer actief ingezet bij inkooptrajecten en projecten. Zo is in 2024 bij het project Wijk GGD Leusden gebruik gemaakt van ervaringsdeskundigheid van MIND. In 2024 is een bijeenkomst rondom huiselijk geweld georganiseerd, waar ervaringsdeskundigen hun ervaringen deelden.

Wat heeft het gekost 2024

Lasten en baten Domein 3 - Samenleving

bedragen x € 1.000

	Begroting		Rekening	Saldo
	Primitief	Na wijziging		
Lasten	40.347	43.892	42.627	1.265
Baten	11.405	13.932	14.370	438
Resultaat voor bestemming	-28.942	-29.960	-28.257	1.703
Toevoeging aan reserves	28	1.665	1.665	0
Onttrekking aan reserves	272	1.378	1.328	-50
Resultaat na bestemming	-28.698	-30.247	-28.594	1.653

Saldo taakvelden

bedragen x € 1.000

	Lasten		Baten		Saldo
	Begroting	Rekening	Begroting	Rekening	
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.461	1.153	326	359	341
5.1 Sportbeleid en activering	567	450	174	173	116
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	577	527	0	0	50
5.6 Media	569	533	29	31	38
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	6.622	6.602	6.178	6.623	465
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	5.173	5.159	5	39	48
6.3 Inkomensregelingen	8.169	8.233	6.290	6.364	10
6.4 WSW en beschut werk	1.489	1.558	0	0	-69
6.5 Arbeidsparticipatie	1.262	154	656	447	898
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.033	1.018	112	111	14
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0	0	0
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	2.219	2.338	17	16	-120
6.71B Begeleiding (WMO)	1.684	1.745	0	0	-61
6.71C Dagbesteding (WMO)	725	715	0	0	10
6.71D Overige maatwerkarrangementen (WMO)	435	379	0	0	56
6.72A Jeugdhulp begeleiding	2.213	2.073	0	0	140
6.72B Jeugdhulp behandeling	2.676	3.267	12	12	-591
6.72C Jeugdhulp dagbesteding	905	962	0	0	-57
6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig	121	115	0	0	6
6.73A Pleegzorg	534	480	0	0	54
6.73B Gezinsgericht	85	403	0	0	-318
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	1.051	946	0	0	105
6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	766	642	0	0	124
6.74C Gesloten plaatsing	917	826	0	0	91
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	0	-4	0	0	4
6.81A Beschermd wonen (WMO)	22	18	0	0	4
6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	49	37	0	0	12
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0
6.82A Jeugdbescherming	703	414	0	0	289
7.1 Volksgezondheid	1.864	1.883	133	196	44
Domein Samenleving	43.892	42.627	13.932	14.370	1.703
0.10 Mutaties reserves	1.665	1.665	1.378	1.328	-50
Resultaat na bestemming	45.557	44.291	15.311	15.699	1.653

Verschillenanalyse

Verschillenanalyse taakvelden

Hieronder is een analyse opgenomen van de verschillen tussen de begroting en de jaarrekening 2024. Alleen de taakvelden waar het verschil groter is dan € 50.000 nemen we mee in de analyse. Daarbij worden alleen de belangrijkste afwijkingen benoemd.

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken € 341.000 (voordeel)

- Leerlingenvervoer: Er is € 129.000 minder gebruik gemaakt van de leerlingenvervoersvoorzieningen. Dit voordeel is het gevolg van de uitvoering van het nieuwe routeplan 2024/2025 en de effecten van de nieuwe aanbesteding die vanaf augustus 2024 van kracht is.
- Subsidies peuterspeelzaalvoorzieningen en VVE: De verleende subsidies voor reguliere kinderopvang en VVE-middelen over 2023 zijn in 2024 lager vastgesteld, wat een voordeel van € 103.000 oplevert.
- Specifieke uitkering OAB: De specifieke uitkering Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) is in 2024 naar boven bijgesteld, waardoor meer reguliere bestedingen konden worden gedeclareerd onder deze specifieke uitkering. Dit resulteert in een voordeel van € 187.000.

5.1 Sportbeleid en activering € 116.000 (voordeel)

- Salarissen en inhuur: Op de posten salarissen en inhuur is een voordeel van € 84.000 gerealiseerd. Dit komt onder andere doordat de beschikbare middelen voor de uitvoering van de Visie Banninkpark niet zijn besteed, en er minder gebruik is gemaakt van externe inhuur dan begroot.
- Stimulering zwemmen: De geraamde bestedingen voor het stimuleren van zwemmen zijn niet gerealiseerd. Dit leidt tot een voordeel van € 24.000.

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie € 465.000 (voordeel)

- Salarissen en inhuur: Op de posten salarissen en inhuur is een nadeel van € 146.000 ontstaan.
- Opvang Oekraïense vluchtelingen: Binnen dit taakveld is een voordeel van € 611.000 gerealiseerd op de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Voorgesteld wordt om ook dit resterende saldo over 2024 te reserveren voor deze doelgroep en daarom te storten in de algemene reserve opvang vluchtelingen.

6.4 WSW en beschut werk € 69.000 (nadeel)

- Bij de Najaarsnota 2024 is het resterende saldo op de stelpost taakmutaties vrijgevallen ten gunste van het begrotingsresultaat. In dit saldo zat ook een bedrag van € 79.600 aan WSW-middelen. Deze hadden via de Najaarsnota functioneel geraamd moeten worden op het WSW-budget. Dit is abusievelijk niet gebeurd. De aan het RWA doorgesluisde bijdrage 2024 sluit aan bij de Integrale Uitkering participatie (onderdeel WSW) die via het gemeentefonds is ontvangen.

6.5 Arbeidsparticipatie € 898.000 (voordeel)

- Salarissen en sociale lasten: De vacature voor Coördinator Inburgering is in 2024 niet ingevuld. Dit heeft geresulteerd in een voordeel van € 69.000 op de salarissen en sociale lasten.
- In de loop van 2024 is het aantal inburgeraars gestegen en hiermee ook de Rijksbijdrage. Deze bijdrage is mede gerelateerd aan lopende inburgeringstrajecten die komende jaren afgerekend gaan worden.
- Bij het opstellen van de jaarstukken is gebleken dat de bestedingen voor inburgering in de afgelopen jaren niet correct zijn verantwoord. Jaarlijks ontvangen wij een Rijksbijdrage voor inburgering, die wij doorzetten naar Stichting Integratiewerk voor de uitvoering van onder andere meerjarige inburgeringstrajecten. Volgens de verslaggevingsregels moeten deze middelen worden verantwoord naar rato van de realisatie. Door de uitgaven hierop te corrigeren ontstaat een incidenteel financieel voordeel.
- Het totale voordeel op inburgering bedraagt € 844.00. Aangezien de daadwerkelijke besteding van deze middelen in de komende jaren plaats gaat vinden, worden deze middelen overgeheveld naar 2025 zodat de middelen beschikbaar blijven voor inburgering.

6.71A Hulp bij het huishouden (WMO) € 120.000 (nadeel)

- Hulp in de huishouding: De kosten 2024 zijn vooral gestegen door de tussentijdse tariefsaanpassing. Deze kon pas 1 oktober, met terugwerkende kracht (per 1 mei), toegepast worden omdat dit tarief opnieuw bepaald moest worden met de aanbieders. Ook hebben we die rechtszaak over het meewegen van inkomen medio 2024 definitief verloren, waardoor we de personen die het op inkomen best zelf kunnen regelen, steeds minder goed kunnen afvangen. Hierdoor zet de groei door.

6.71B Begeleiding (WMO) € 61.000 (nadeel)

- Begeleiding: De bestedingen voor ambulante begeleiding volwassen zijn € 86.000 lager uitgevallen ten opzichte van de bijgestelde raming bij de najaarsnota.
- De geraamde bestedingen voor de inlooppunt GGZ zijn gerealiseerd. Dit geeft een voordeel van 16.000

6.71D Overige maatwerkarrangementen (WMO) € 56.000 (voordeel)

- Beschikbare budget voor algemene voorzieningen ouderen is niet uitgegeven € 40.000 (voordeel); dit was een extra beschikbaar gesteld innovatie- projectbudget (deels nieuw beleid), in de praktijk kan echter worden volstaan met het structurele subsidie aan Stichting Welzin die de algemene voorziening voor de Leusdense ouderen uitvoert.

6.72A t/m 6.74C Jeugd € 446.000 (nadeel)

- De voorlopige rekeningcijfers 2024 voor de jeugdzorg die begin maart beschikbaar zijn gekomen laten voor 2024 een sterkere toename zien dan begroot. In 2023 lag de toename van de zorgkosten ten opzichte van het voorgaande jaar op 5% en in 2024 op 15%. Voornaamste oorzaak zit in de overstap van pxq naar een taakgerichte financieringsvorm waarbij is gekozen voor een nieuwe jeugdzorgaanbieder. Om de zorg continuïteit te kunnen waarborgen zijn de nog lopende pxq trajecten minder snel afgebouwd dan verwacht, zijn (duurdere) onderaannemers ingeschakeld om de juiste zorg te kunnen leveren en om productiviteitsproblemen bij de opstartende nieuwe zorgaanbieder op te kunnen vangen. Daarnaast is er meer geïndiceerd op Persoonsgebonden Budgetten om zorgcontinuïteit te kunnen bieden. Bij de najaarsnota hebben we dit gemeld en zagen we op basis van de q2 rapportage al wel een kostenstijging alleen deze heeft zich in de 2^e helft van 2024 versterkt doorgezet. De verwachting is dat een deel van de kostenstijging 2024 als gevolg van de zorg continuïteit van incidentele aard zal zijn. Zo zullen de pxq geïndiceerde zorgkosten voor een heel groot deel in 2025 per 1 april aflopen.

6.82A Jeugdbescherming € 289.000 (voordeel)

- Begin 2025 (na het laatste bijstellingsmoment voor de begroting i.c. de najaarsnota) hebben we de afrekening 2023 van Samen Veilig Midden Nederland (SAVE) ontvangen. Deze lag € 312.000 lager dan de bevoorschotting waardoor er een voordeel is ontstaan. De kosten liggen lager omdat een deel van de taken die voorheen door SAVE werden uitgevoerd nu worden uitgevoerd door het lokaal team van Lariks. Het betreft met name de inzet rondom "veiligheid bij gezinnen". Deze ontwikkeling past binnen de voorgestane transformatieopgaven waarbij de zorg zo veel mogelijk dicht bij huis wordt geboden. Voor 2025 heeft Lariks een extra subsidie aangevraagd voor de uitvoering van deze extra taken. Bij de voorjaarsnota 2025 is deze overheveling van taken waarbij het budget de taak volgt budgettair neutraal in de begroting verwerkt.

0.10 Mutaties reserves € 50.000 (nadeel)

- € 6.000 nadeel; 75-jaar vrijheid; taakveld 5.3
- € 40.000 nadeel; Saneringskredieten; taakveld 6.3

BBV indicatoren

De verplichte beleidsindicatoren worden per domein weergegeven. De indicatoren staan op waarstaatjegemeente.nl en zijn daar ook te raadplegen. Op de website kunnen ook vergelijkingen worden gemaakt met andere gemeenten.

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Cliënten met een maatwerk-arrangement Wmo per 10.000 inwoners	600	560	560	530
Personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners	338,9	221,6	170,8	170,2
Lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners 15-64 jr.	144,3	150,3	150,2	151,8
Absoluut verzuim per 1.000 leerplichtige leerlingen	-	-	-	1,8
Relatief verzuim per 1.000 leerplichtige leerlingen	-	-	23	18

Verwijzingen Halt per 1.000 jongeren 12-17 jaar	14	4	4	4
% Voortijdig schoolverlaters (vsv-ers) totaal	1,4	-	2,0	2,1
% Jongeren (12-21 jaar) met een delict voor de rechter	1	1	-	1
% Jongeren (12-22 jaar) met jeugdreclassering	-	0,2	0,2	0,2
% Kinderen (tot 18 jaar) in uitkeringsgezin	3	3	3	3
% Werkloze jongeren (16-22 jr)	1	1	1	1
% Jongeren met jeugdhulp (van alle jongeren tot 18 jaar)	10,0	11,5	13,7	14,7
% Jongeren met jeugdbescherming (van alle jongeren tot 18 jaar)	1,0	0,9	0,9	0,6
% Niet-sporters	-	-	39,5	-
% Netto arbeidsparticipatie	71,8	72,1	73,9	74,7

Indicator: Cliënten met een maatwerk-arrangement Wmo per 10.000 inwoners

Toelichting:

Een maatwerk-arrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek - Monitor Sociaal Domein WMO

Indicator: Personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners

Toelichting: Het aantal personen met een uitkering WWB (t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015) per 10.000 inwoners.

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek - Participatiewet

Indicator: Lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners 15-64 jr

Toelichting:

Het aantal re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek - Participatiewet

Indicator: Absoluut verzuim per 1.000 leerplichtige leerlingen (gegevens niet beschikbaar)

Toelichting: Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen.

Bron: DUO/Ingrado

Indicator: Relatief verzuim per 1.000 leerplichtige leerlingen

Toelichting:

Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen.

Bron: DUO/Ingrado

Indicator: Verwijzingen Halt per 1.000 jongeren 12-17 jaar

Toelichting:

Het aantal verwijzingen naar Halt per 1.000 inwoners in de leeftijd van 12 tot en met 17 jaar.

Bron: Stichting Halt

Indicator: % Voortijdig schoolverlaters (vsv-ers) totaal

Toelichting:

Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 tot 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. Het betreft zowel deelnemers aan VO als MBO onderwijs.

Bron: DUO/Ingrado

Indicator: % Jongeren (12-21 jaar) met een delict voor de rechter

Toelichting: Het percentage jongeren 12 tot en met 21 jaar dat met een delict voor de rechter is verschenen.

Bron: CBS Jeugd

Indicator: % Jongeren (12-22 jaar) met jeugdreclassering

Toelichting:

Het percentage jongeren (12 tot en met 22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12 tot en met 22 jaar).

Bron: CBS Jeugd

Indicator: % Kinderen (tot 18 jaar) in uitkeringsgezin

Toelichting:

Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.

Bron: CBS Jeugd

Indicator: % Werkloze jongeren (16-22 jr)

Toelichting: Het percentage werkloze jongeren van 16 tot en met 22 jaar.

Bron: CBS Jeugd

Indicator: % Jongeren met jeugdhulp (van alle jongeren tot 18 jaar)

Toelichting:

Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar.

Bron: CBS Jeugd

Indicator: % Jongeren met jeugdbescherming (van alle jongeren tot 18 jaar)

Toelichting:

Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.

Bron: CBS Jeugd

Indicator: % Niet-sporters (gegevens niet beschikbaar)

Toelichting:

Het percentage niet-wekelijks sporters ten opzichte van de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.

Bron: Gezondheidsmonitor volwassenen GGD, CBS en RIVM

Indicator: % Netto arbeidsparticipatie

Toelichting: Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.

Bron: CBS– Arbeidsdeelname

Gemeente Leusden

Domein Ruimte

Leusden is een vitale, dynamische en groene gemeente die ruimte biedt aan nieuwe opgaven en initiatieven die bijdragen aan haar identiteit. De werkzaamheden in het Domein Ruimte richten zich op Leusden als een interessante plek om te wonen, werken en recreëren. Gelet op alle opgaven die ruimte vragen in zowel het stedelijk gebied als in het buitengebied, is dit geen vanzelfsprekendheid. De gemeente bepaalt niet geheel zelf haar beleid, maar dit gebeurt (in toenemende mate) binnen de door Rijk en provincie geschetste ruimtelijke kaders en een regionale vertaling daarvan.

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Van deze wet gaat een sterk integrerende sturing uit op het beleid voor de fysieke leefomgeving. De wet gaat daarmee ook effect hebben voor de andere domeinen. Een actueel beleidshuis (omgevingsvisie, (omgevings-)programma en omgevingsplan) heeft meer vorm en inhoud gekregen. Een proces dat ook de komende jaren zijn vervolg krijgt. Daarnaast stuurt het rijks- en provinciale beleid ook in toenemende mate op regionale afstemming of samenwerking.

In het domein Ruimte zijn de beleidsterreinen Wonen, Economische zaken, Buitengebied, Verkeer en Vervoer, Recreatie en Toerisme en Cultureel Erfgoed en archeologie opgenomen. De ambities en accenten in de beleidsterreinen Wonen, Recreatie en Toerisme en Buitengebied zijn afzonderlijk opgenomen.

Economische zaken richt zich op het behouden en versterken van de werkgelegenheid in Leusden. Dat doen we o.a. door het voeren van actief accountmanagement voor bedrijven met aandacht voor versterking van een ICT-cluster. Daarnaast voorzien we in voldoende toekomstbestendige bedrijfslocaties; enerzijds door (onderzoek naar) zorgvuldiger en intensiever gebruik van bestaande locaties, anderzijds door (regionaal) onderzoek naar uitbreidingsbehoefte en mogelijkheden. Cultureel erfgoed en archeologie richten zich op behoud, zichtbaarheid en bekendheid van het (on)zichtbare verleden en ondersteunt daarbij andere beleidsterreinen zoals het buitengebied en recreatie en toerisme. Verkeer en vervoer richt zich enerzijds op behoud van de bereikbaarheid van Leusden en anderzijds op het stimuleren van duurzame mobiliteit met een accent op het fietsen. Het Mobiliteitsprogramma waarin de kaders zijn opgenomen wordt op basis van het Uitvoeringsprogramma gerealiseerd.

Het Domein Ruimte is niet los te zien van andere domeinen. Met name de integratie met alle onderdelen van het domein Leefomgeving is intensief. Op het terrein van Wonen is er een intensieve afstemming met het domein Samenleving, bijvoorbeeld op het onderdeel wonen en zorg.

1. Wonen

Ambitie, context en achtergrond

Landelijk, regionaal en ook in Leusden merken we druk op de woningmarkt en die druk zal ook de komende jaren blijven. De woningmarkt kan als volgt worden geschetst:

- De koopsector is moeilijk toegankelijk voor starters en huishoudens die van huur naar koop willen verhuizen;
- Sociale huurwoningen komen in mindere mate beschikbaar maar krijgen tegelijkertijd meer huishoudens uit de aandachtsgroepen te huisvesten;
- Leusden vergrijst de komende jaren in rap tempo, terwijl de zorg onder grote druk staat;
- Er zijn huishoudens die teveel verdienen voor een sociale huurwoning, maar te weinig voor een koopwoning.

Dit is geen unieke Leusdense situatie en speelt in heel Nederland. Het Rijk reageert daarop met nieuwe wetgeving die de gemeente meer zal sturen in het woonbeleid, mogelijkheden en instrumentarium. Ook stuurt het Rijk op meer afstemming en samenwerking in de regio.

Binnen deze context heeft Leusden de ambitie een dynamische gemeente met kwalitatief goede woningen voor starters, gezinnen en senioren en een goed voorzieningenaanbod te blijven. We zetten ons in via nieuwbouw en transformatie voor het vergroten van de mogelijkheden voor doelgroepen die moeilijk aan een woning kunnen komen, zowel voor senioren als voor huishoudens die zijn aangewezen op betaalbare woningen en zorg.

Wat hebben we bereikt?

R.1.1. Inwoners van Leusden kunnen zoveel mogelijk zelfstandig en passend wonen in een veilige woonomgeving.

In 2024 zijn 140 woningen nieuw gebouwd en drie woningen gesloopt. De woningvoorraad is daardoor met 137 woningen uitgebreid. Met de oplevering van de Meent zijn er 22 sociale huurwoningen bijgekomen. Daarnaast is er flink gebouwd in de Princenhof waarin inmiddels een groot aantal woningen is opgeleverd en volgend jaar wordt opgeleverd. Mastenbroek 2 is bouwrijp gemaakt en er is een start gemaakt met de nieuwbouw. Daarnaast is in 2024 aan de planvoorbereiding gewerkt van nog eens ruim 900 woningen die op de planning staan voor de periode tot en met 2030. De nieuwe wijze van urgentietoekenning is in 2024 gestart en een eerste evaluatie heeft uitgewezen dat de betrokken partijen (gemeente, Omthuis en Lariks) hierover positief zijn. Met de regiogemeenten hebben we een afsprakenkader Ouderenhuisvesting vastgesteld.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

R.1.1.1 De Woonzorgvisie is zover voorbereid dat deze begin 2025 kan worden vastgesteld.

In 2024 is de concept Woonzorgvisie opgesteld en vrijgegeven voor inspraak. De inspraak is nog in 2024 afgerond en het definitieve concept is opgesteld. In 2025 kan de visie voor besluitvorming worden voorgelegd.

R.1.1.2 het uitvoeringsprogramma voor de Woonzorgvisie is uitgesteld naar 2025.

Omdat de Woonzorgvisie nog niet is vastgesteld, hebben we nog geen uitvoeringsprogramma kunnen opstellen. Wel zijn daar de eerste voorbereidingen voor getroffen. Vooruitlopend daarop hebben we in regionaal verband een model regionale Huisvestingsverordening opgesteld die de basis zal vormen voor de lokale Huisvestingsverordening die we in 2025 aan uw raad gaan voorleggen.

R.1.1.3 We stimuleren het levensloopbestendig maken van bestaande woningen.

De campagne over 'bewust wonen' is in 2024 niet uitgevoerd, omdat er prioriteit is gegeven aan twee andere campagnes die voor 2024 op de agenda stonden. Dit heeft ook tot gevolg gehad dat er beperkt is ingezet op voorlichting over het gebruik van domotica. Daarnaast is, in het kader van het programma Samen Sterker Eemland, voorlichting gegeven over valpreventie, een onderwerp dat ook gekoppeld is aan de bewustwordingscampagne. In 2024 zijn één testdag en twee cursussen georganiseerd.

Wat hebben we bereikt?

R.1.2 We willen meer huishoudens helpen aan een betaalbare woning.

In 2024 zijn 22 sociale huurwoningen aan de woningvoorraad toegevoegd.

In de kaders en randvoorwaarden van Tabaksteeg-zuid heeft de raad vastgesteld dat tweederde van het woningbouwprogramma betaalbaar moet zijn. Tevens is vastgesteld dat 30% van het programma sociale huur moet zijn. Ook voor de planontwikkeling Achterveld Noordoost hanteren we deze uitgangspunten, voortvloeiend uit de Woondeal Regio Amersfoort 2023. Omdat de bovengrens van de betaalbare koop ook voor een deel van de woningzoekenden niet haalbaar is, hanteren we nog een tussensegment. We constateren echter wel dat het komen tot afspraken met grondeigenaren/projectontwikkelaars én overige initiatiefnemers een weerbarstig proces is.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

R.1.2.1 De Woonvisie is zover voorbereid dat deze begin 2025 kan worden vastgesteld.

In 2024 is de concept Woonvisie opgesteld en vrijgegeven voor inspraak. De inspraak is nog in 2024 afgerond en het definitieve concept opgesteld. In 2025 kan de visie voor besluitvorming worden voorgelegd.

R.1.2.2 het uitvoeringsprogramma voor de Woonvisie is uitgesteld naar 2025.

Omdat de Woonvisie nog niet is vastgesteld, hebben we nog geen uitvoeringsprogramma kunnen opstellen. Wel zijn daar de eerste voorbereidingen voor getroffen. Vooruitlopend daarop hebben we in regionaal verband een model regionale Huisvestingsverordening opgesteld die de basis zal vormen voor de lokale Huisvestingsverordening die we in 2025 aan uw raad gaan voorleggen.

R.1.2.3 De kaders en randvoorwaarden voor Tabaksteeg-Zuid zijn vastgesteld en er is gewerkt aan het opstellen van het stedenbouwkundig plan. Daarnaast is gewerkt aan de kaders en randvoorwaarden in combinatie met het stedenbouwkundig plan voor Achterveld Noordoost

De kaders en randvoorwaarden voor Tabaksteeg-Zuid zijn in 2024 vastgesteld, waarna is begonnen met het opstellen van het stedenbouwkundig plan. Dit plan is begin 2025 zo ver dat dit breder gedeeld kan worden. Voor het project Achterveld Noordoost wordt gewerkt aan kaders en randvoorwaarden en een stedenbouwkundig plan. Deze worden in 2025 afgerond.

R.1.2.4 De visie voor Stoutenburg is niet opgepakt.

Door andere prioriteiten is er onvoldoende capaciteit geweest voor de visie voor Stoutenburg

Wat hebben we bereikt?

R.1.3 We maken nieuwe woonconcepten mogelijk.

In de Woonvisie en de Woonzorgvisie is opgenomen dat we nieuwe woonconcepten willen faciliteren die bijdragen aan de huisvesting van de doelgroepen. Hier is verder nog niet actief op in gezet.

Wat gaan we daarvoor doen?

R.1.3.1 Het onderzoek naar hetgeen nodig is om nieuwe woonconcepten mogelijk te maken hebben we niet uitgevoerd

In 2024 is prioriteit gegeven aan het opstellen van de Woonvisie en de Woonzorgvisie, advisering over de verschillende woningbouwlocaties en regionale opgaven die voortkomen uit de Woondeal.

Wat hebben we bereikt?

R.1.4. Optoppen en splitsen van woningen in bestaande wijken en kernen.

Omdat we de activiteiten op dit thema afhankelijk hebben gesteld van prioritering binnen het uitvoeringsprogramma én dit uitvoeringsprogramma nog niet is opgesteld, hebben we hier niet actief op in gezet.

Wat gaan we daarvoor doen?

R.1.4.1 We hebben niet actief op dit thema ingezet

Omdat we de activiteiten op dit thema afhankelijk hebben gesteld van prioritering binnen het uitvoeringsprogramma én dit uitvoeringsprogramma nog niet is opgesteld, hebben we hier niet actief op in gezet.

2. Leusden op de kaart

Ambitie, context en achtergrond

De ambitie is om Leusden lokaal, regionaal, landelijk en in onze buurlanden op de kaart zetten als aantrekkelijke locatie om te wonen, recreëren en/of meer dagen te verblijven. Leusden heeft enorm veel te bieden van prachtige fiets- en wandelroutes tot cultuurhistorisch erfgoed. Dat willen we zo houden en versterken.

Wat hebben we bereikt?

R.2.1. Leusden op de kaart zetten.

In 2024 hebben we het moois dat Leusden te bieden heeft, verder op de kaart gezet bij zowel de eigen inwoners als bij mensen buiten Leusden.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

R.2.1.1 Uitvoeren van het in 2023 opgezette uitvoeringsprogramma.

In 2024 is onderzoek gedaan naar alternatieve vormen voor het innen van toeristenbelasting. Van de alternatieve vormen voor het innen van toeristenbelasting die genoemd worden in de visie recreatie en toerisme is alleen het convenant à la Soest een echte alternatieve vorm. Een convenant à la Soest levert voor Leusden echter geen voordelen op omdat in Leusden de toeristenbelasting geïnd wordt door GBLT en de logiesverschaffers niet verenigd zijn in een stichting of iets dergelijks.

Aanhaken op marketingcampagnes gericht op omliggende landen (België, Duitsland). Leusden is in 2024 lid geworden van Visit Utrecht Region (VUR). Door het lidmaatschap is Leusden nu zichtbaar op de internationale website van VUR www.visitutrechtregion.com, worden we meegenomen in (internationale) marketingcampagnes voor de regio en zijn we zichtbaar op beurzen in Duitsland en België. Leusden is als één van de weinige gemeenten in de provincie echter niet aangesloten bij een destinatiemarketingorganisatie die Leusden lokaal op de kaart zet.

Er is actief ingezet op de landelijke verkiezing Fietsgemeente van het jaar van de Fietzersbond. Leusden heeft in 2024 een gedeelde vierde plek bereikt. Binnen de provincie Utrecht staat Leusden, samen met Eemnes, op een gedeelde tweede plek.

Om Leusden nog meer te profileren als fietsgemeente is Leusden in 2024 Doortrappen-gemeente geworden. Doortrappen is een fietsprogramma dat zich inzet om senioren zo lang mogelijk plezierig en veilig te laten fietsen. Dit heeft in 2024 geresulteerd in:

Dit heeft in 2024 het volgende resultaat opgeleverd:

- Er zijn een aantal Doortrappenfietsochten met gesprekken over fietsveiligheid georganiseerd;
- Er is een officiële Doortrappenfietsroute ontwikkeld; een fietsroute van 27 km speciaal voor senioren;
- De Utrechtse Fietsvierdaagse is door Leusden gekomen; in Leusden was een stempelpost met Doortrappenactiviteiten

In 2024 is begonnen met de herziening van het fietsknooppuntennetwerk in de provincie Utrecht. Het nieuwe fietsknooppuntennetwerk zal in 2025 ook langs het Sovjet Ereveld, het torentje van Leusden en Nationaal Monument Kamp Amersfoort lopen. Daarnaast wordt de Asschatterweg toegevoegd en komt het netwerk dóór Achterveld in plaats van lángs Achterveld te lopen. Verder wordt met het Routebureau/provincie Utrecht gewerkt aan de uitrol van het wandelknooppuntennetwerk Utrecht Oost. Het definitief ontwerp voor het wandelknooppuntennetwerk is gereed. In 2025 wordt deze gerealiseerd.

R.2.1.2 Versterken van de samenwerking met de Stichting Toeristische Informatieverstrekking Leusden (STIL).

In 2022 is de Stichting Toeristische Informatieverstrekking Leusden (STIL) opgericht, voorheen was dit VVV Leusden. Met de STIL is onder andere gekeken hoe de website en de fiets- en wandelroutes kunnen worden geoptimaliseerd. Als gevolg hiervan zijn veel fiets- en wandelroutes nu te downloaden via de website en worden de routes aangepast aan het nieuwe fiets- en wandelknooppuntennetwerk. Daarnaast wordt met de STIL onderzocht wat de beste manier is om toeristische informatie te verstrekken. Op dit moment trekt de winkel minder bezoekers dan bij de oprichting was verwacht.

R.2.1.3 Het verhaal van Leusden inzetten en versterken.

Met het Regionaal Bureau voor Toerisme (RBT) Heuvelrug & Vallei en de 9 Grebbeliniegemeentes (*Bunschoten-Spakenburg, Amersfoort, Leusden, Woudenberg, Scherpenzeel, Renswoude, Veenendaal, Rhenen en Ede*) is in 2024 gestart met de voorbereidingen voor het project Merkversterking Grebbelinie. Het RBT heeft bij de provincie subsidie aangevraagd en toegekend gekregen ter ondersteuning van het project. De focus ligt op het vergroten van de naamsbekendheid en aantrekkingskracht van de Grebbelinie onder fietsers en wandelaars.

In 2024 heeft Leusden het convenant “Samen eten we de provincie Utrecht mooier” ondertekend. Via dit convenant worden bedrijven, cateraars en voedselproducenten uit de provincie bij elkaar gebracht met als doel om meer lokaal en duurzaam geproduceerd voedsel op de menukaart te krijgen. Samen met de cateraar van het Huis van Leusden wordt een leertraject aangegaan om meer lokaal en duurzaam geproduceerd voedsel binnen het Huis van Leusden te gebruiken. Ook wordt onderzocht of het mogelijk is om meer Leusdense bedrijven met bedrijfsrestaurant aan te laten haken bij het convenant.

3. Handelingsperspectief Buitengebied Regio Amersfoort

Ambitie, context en achtergrond

De ambitie is een vitaal, mooi en toekomstbestendig buitengebied. Dit vormt een uitdaging omdat functies en opgaven in het buitengebied in totaal meer ruimte vragen dan beschikbaar is, het Rijk eist dat water en bodem meer sturend worden voor de inrichting van het buitengebied en er aan Europese wet- en regelgeving moet worden voldaan (waterkwaliteit, stikstofaangepak). We maken keuzes en bieden perspectief door het uitvoeren van het Handelingsperspectief Buitengebied Regio Amersfoort.

Wat hebben we bereikt?

R 3.1. Handelingsperspectief voor een vitaal, mooi en toekomstbestendig buitengebied.

Het Handelingsperspectief Buitengebied Regio Amersfoort is vastgesteld. Op basis van dit Handelingsperspectief en de omgevingsvisie Leusden beïnvloeden wij de provinciale planvorming voor het buitengebied. De provinciale planvorming en het bieden van perspectief vragen om het maken van keuzes in het belang van een vitaal, mooi en toekomstbestendig buitengebied. De Gebiedssamenwerking voor de Utrechtse Heuvelrug van A(mersfoort) tot Z(eist) werkt aan een gebiedsperspectief voor vliegbasis Soesterberg en omgeving, waaronder de Leusderheide.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

R 3.1.1: Vaststellen Handelingsperspectief Buitengebied Regio Amersfoort en werken aan een Gebiedsagenda.

Begin 2024 heeft de raad het Handelingsperspectief Buitengebied Regio Amersfoort vastgesteld. Voor de uitvoering van dit Handelingsperspectief werken wij mee aan het opstellen van een Gebiedsagenda voor het Utrechts Programma Landelijk Gebied. Dit wordt in 2025 in samenwerking met betrokken partijen voortgezet.

R 3.1.2: Een overeenkomst gesloten voor de Gebiedssamenwerking A tot Z.

Defensie concentreert zich meer in het midden van het land, dus rondom de voormalige vliegbasis Soesterberg. Dit voert de druk op de ruimte op. Een gebiedsvisie moet het mogelijk maken om maatschappelijke opgaven (schoon drinkwater, bevorderen recreatie, behoud en versterken natuur) met de plannen van Defensie te laten samengaan. Hiervoor zijn Defensie, de Provincie Utrecht, gemeenten en het waterschap een samenwerking aangegaan die in 2025 tot een gebiedsvisie moet leiden.

Wat heeft het gekost 2024

Lasten en baten Domein 4 - Ruimte

bedragen x € 1.000

	Begroting		Rekening	Saldo
	Primitief	Na wijziging		
Lasten	5.327	14.610	12.673	1.937
Baten	2.660	12.721	11.928	-793
Resultaat voor bestemming	-2.667	-1.889	-745	1.144
Toevoeging aan reserves	1.002	2.278	1.695	583
Onttrekking aan reserves	687	1.199	697	-502
Resultaat na bestemming	-2.982	-2.968	-1.743	1.225

Saldo taakvelden

bedragen x € 1.000

		Lasten		Baten		Saldo
		Begroting	Rekening	Begroting	Rekening	
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	0	0	0	10	10
2.1	Verkeer en vervoer	341	263	30	25	73
2.2	Parkeren	114	102	1	2	13
2.5	Openbaar vervoer	33	44	0	0	-11
3.1	Economische ontwikkeling	24	24	0	0	0
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	228	43	2.285	0	-2.100
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	140	148	7	11	-4
3.4	Economische promotie	36	36	88	80	-8
5.4	Musea	20	21	0	0	-1
5.5	Cultureel erfgoed	95	71	0	0	24
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	605	589	0	0	16
8.1	Ruimte en leefomgeving	2.499	3.143	842	1.572	86
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	8.988	6.924	8.141	8.829	2.752
8.3	Wonen en bouwen	1.487	1.265	1.327	1.399	294
	Domein Ruimte	14.610	12.673	12.721	11.928	1.144
0.10	Mutaties reserves	2.278	1.695	1.199	697	81
	Resultaat na bestemming	16.888	14.368	13.920	12.625	1.225

Verschillenanalyse taakvelden

Hieronder is een analyse opgenomen van de verschillen tussen de begroting en de jaarrekening 2024. Alleen de taakvelden waar het verschil groter is dan € 50.000 nemen we mee in de analyse. Daarbij worden alleen de belangrijkste afwijkingen benoemd.

2.1 Verkeer en vervoer € 73.000 (voordeel)

- Op salarissen een voordeel van € 39.000; Vacatures konden niet of pas later in de tijd worden ingevuld.
- Op inhuur een voordeel van € 18.000.
- Het overdragen van werk en inwerken van nieuwe medewerkers kost tijd waardoor er minder tijd over is gebleven om kleine verkeerskundige aanpassingen te doen. Dit gaf een voordeel van € 42.000

3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur € 2.100.000 (nadeel)

De geraamde grondverkoop voor 2024 zijn niet gerealiseerd bij de volgende actieve grondexploitaties:

- Larikslaan: nadelig resultaat van € 464.650
- Hamerveldseweg: nadelig resultaat van € 1.098.000
- De Buitenplaats: nadelig resultaat van € 534.000

Bij de komende actualisatie van de grondexploitaties worden de ramingen herzien en worden de verwachte opbrengsten in de raming voor boekjaar 2025 verwerkt.

8.1 Ruimtelijke en leefomgeving 86.000 (voordeel)

- Voordeel van € 145.000 op salarissen en inhuur ingeleend personeel.
- Voor de facilitaire grondexploitatie De Plantage zijn de geraamde inkomsten over 2024 achtergebleven, doordat de opbrengsten zijn verschoven naar 2025. Dit leidt in 2024 tot een nadelig resultaat van € 119.000
- Voorbereidingskosten die in afwachting zijn van toerekening aan een actieve grondexploitatie mogen op grond van de verslaggevingsvoorschriften maximaal vijf jaar op de balans worden geactiveerd. Indien binnen deze termijn geen toerekening aan een concrete exploitatie plaatsvindt, dienen deze kosten verplicht ten laste van het resultaat te worden gebracht. Deze afboeking is noodzakelijk om een getrouw beeld van de financiële positie te waarborgen. In 2024 is een bedrag van € 56.000 afgeboekt in verband met voorbereidingskosten die de maximale termijn van vijf jaar hebben overschreden en waarvoor (nog) geen actieve grondexploitatie tot stand is gekomen
- Van het budget voor de implementatie van de Omgevingswet is in 2024 een bedrag van € 42.000 niet besteed. De wet is, na meerdere malen te zijn uitgesteld, per 1 januari 2024 in werking getreden. De implementatie betreft een complexe en meerjarige operatie. De resterende incidentele middelen blijven beschikbaar voor de verdere uitvoering, via een reservering in de bestemmingsreserve. Het voordelige saldo op dit onderdeel wordt hierdoor geneutraliseerd door eenzelfde nadeel bij de reserves.

8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen) € 2.752.000 (voordeel)

- Voor de actieve grondexploitatie Mastenbroek II zijn in 2024 de lasten € 456.000 lager uitgevallen dan geraamd. Daarnaast zijn de gerealiseerde grondverkoop € 167.000 hoger dan geraamd. Deze beide ontwikkelingen geven over 2024 een voordeel € 623.000. Op basis van de interne actualisatie van de grondexploitaties is voor Mastenbroek ook in 2024 voor € 857.000 tussentijds winst genomen.
- Het vrijvallen van de balanspositie van de facilitaire grondexploitatie De Plantage, als gevolg van een boekhoudkundige correctie heeft in 2024 geleid tot een voordelig resultaat van € 590.000.
- De facilitaire grondexploitatie Groot Agteveld is eind 2024 afgesloten wat een resultaat geeft van €417.000.

8.3 Wonen en bouwen € 294.000 (voordeel)

Het onderdeel Wonen en Bouwen laat een voordelig resultaat zien van in totaal €293.000.

Dit wordt als volgt verklaard:

- Salarissen: voordeel van €166.000.
- Software omgevingsvergunningen: voordeel van €44.000.
- Omgevingsvergunningen: per saldo een voordeel van €86.000, bestaande uit €68.000 aan extra legesinkomsten en €18.000 aan lagere uitgaven gerelateerd aan vergunningverlening.

0.10 Mutaties reserves € 81.000 (voordeel)

- De geraamde stortingen als gevolg van winstnemingen voor het grondbedrijf vielen aan de hand van de realisatie lager uit wat een voordeel geeft van € 127.000.
- Het totaal saldo van gerealiseerde stortingen en onttrekkingen inzake de reserve bovenwijkse voorzieningen viel hoger uit wat een nadeel geeft van 20.000.

BBV indicatoren

De verplichte beleidsindicatoren worden per domein weergegeven. De indicatoren staan op waarstaatjegemeente.nl en zijn daar ook te raadplegen. Op de website kunnen ook vergelijkingen worden gemaakt met andere gemeenten.

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Banen per 1.000 inwoners 15-64 jaar	825,0	872,4	889,2	889,4
Vestigingen (van bedrijven) per 1.000 inwoners	182,2	190,6	201,1	205,7
Nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen	11,3	5,0	21,5	4,1
% Functiemenging	54,2	55,1	55,4	55,5
% Demografische druk	81,7	83,2	83,6	83,3

Indicator: Banen per 1.000 inwoners 15-64 jaar

Toelichting: Het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.
Bron: LISA Vestigingenregister

Indicator: Vestigingen (van bedrijven) per 1.000 inwoners 15-64 jaar

Toelichting: Aantal vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar
Bron: LISA Vestigingenregister

Indicator: Nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen

Toelichting: Het aantal nieuwbouwwoningen per 1.000 woningen.
Bron: ABF Research - Systeem woningvoorraad (Syswov)

Indicator: % Functiemenging

Toelichting: De functiemenging weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
Bron: LISA Vestigingenregister

Indicator: % Demografische druk

Toelichting: De som van het aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot het aantal personen van 15 tot 65 jaar.
Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek - Bevolkingsstatistiek

Overhead

Algemeen

Binnen het onderdeel overhead geven we inzicht in de kosten van de bedrijfsvoering.

Wat heeft het gekost 2024

Lasten en baten Overhead

bedragen x € 1.000

	Begroting		Rekening	Saldo
	Primitief	Na wijziging		
Lasten	11.183	10.163	11.009	-846
Baten	232	252	603	351
Resultaat voor bestemming	-10.951	-9.911	-10.406	-495
Toevoeging aan reserves	0	315	315	0
Onttrekking aan reserves	571	611	611	0
Resultaat na bestemming	-10.380	-9.615	-10.110	-495

Saldo taakvelden

bedragen x € 1.000

	Lasten		Baten		Saldo
	Begroting	Rekening	Begroting	Rekening	
0.4 Overhead	10.163	11.009	252	603	-495
Overhead	10.163	11.009	252	603	-495
0.10 Mutaties reserves	315	315	611	611	0
Resultaat na bestemming	10.478	11.324	863	1.214	-495

Verschillenanalyse

Verschillenanalyse taakvelden

Hieronder is een analyse opgenomen van de verschillen tussen de begroting en de jaarrekening 2024. Alleen de taakvelden waar het verschil groter is dan € 50.000 nemen we mee in de analyse. Daarbij worden alleen de belangrijkste afwijkingen benoemd.

Verschil in salarissen en inhuur (totaal nadeel € 110.000).

Het totale budget voor salarissen en inhuur bedraagt voor 2024 € 21.838.000

De totale overschrijding daarvan is per saldo € 110.000 (voordeel op salarissen van € 232.000 en een nadeel op inhuur van € 342.000). Op de inhuur is uiteindelijk meer uitgegeven dan van tevoren ingeschat.

Salarissen en inhuur worden door de begroting heen op diverse taakvelden geboekt (42 ramingen). Op een aantal taakvelden geeft dit een grotere afwijking (voor- en nadelen) en zijn ze onderdeel geworden van de verschillenanalyse.

0.4 Overhead € 495.000 (nadeel)

De nadelige afwijking op het onderdeel overhead bedraagt in totaal € 438.000. Deze wordt als volgt verklaard:

- Salarissen: nadeel van € 60.000.
- Inhuur extern personeel: nadeel van € 147.000.
- Inkoop: nadeel van € 31.000 doordat er in 2024 meer inkooptrajecten hebben plaatsgevonden.
- Interne verrekeningen: nadeel van € 47.000, doordat minder overhead is doorberekend aan civiele werken en grondexploitaties. Dit komt voort uit de fasering van civiele projecten en grondexploitaties.
- Samenwerking BLNP: nadeel van € 90.000 waarvan € 40.000 als gevolg van hogere doorberekende kosten inzake Arbo- dienstverlening en HRM-systeem en € 36.000 inzake doorbelastingen formatie.

- Wet open overheid: nadeel van € 36.000 door hogere kosten voor inhuur van personeel voor de uitvoering van deze wettelijke verplichting.
- Informatievoorziening en automatisering: nadeel van € 76.000, onder andere door hogere uitgaven aan software.

BBV indicatoren

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Formatie (FTE) per 1.000 inwoners	4,9 fte	5,0 fte	6,1 fte	5,4 fte
Bezetting (FTE) per 1.000 inwoners	4,8 fte	4,8 fte	4,9 fte	5,2 fte
Apparaatskosten per inwoner	€ 551,33	€ 584,28	€ 618,81	€ 712,01
Kosten inhuur externen als % van totale loonsom plus totale kosten inhuur externen.	18,1 %	23,2 %	32,0%	25,2%
Overhead (% van de totale lasten)	11,3 %	10,7 %	11,5%	11,0%

Indicator: *Formatie (FTE) per 1.000 inwoners*

Toelichting: Uitgangspunt is het vastgestelde/toegestane formatieplan gedurende het jaar 1 FTE is het equivalent van een 36-urige werkweek.

Bron: Eigen gegevens

Indicator: *Bezetting (FTE) per 1.000 inwoners*

Toelichting: Voor de begroting is het uitgangspunt de werkelijke bezetting per 1 januari van het vorige jaar. Voor het jaarverslag wordt het gemiddelde van de werkelijke bezetting op 1 januari en 31 december berekend.

Bron: Eigen gegevens

Indicator: *Apparaatskosten per inwoner*

Toelichting: Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten en dergelijke voor de uitvoering van de organisatorische taken. Apparaatskosten zijn dus alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.

Bron: Eigen rekening

Indicator: *Kosten inhuur externen als % van totale loonsom plus totale kosten inhuur externen.*

Toelichting: Het betreft onder andere inzet van uitzendkrachten, zzp'ers of detachering. Dit kan inhuur zijn voor tijdelijke vervanging of specialistische kennis. Kenmerkend is dat de inhuurkracht een plaats krijgt in de hiërarchie van de organisatie.

Bron: Eigen rekening

Indicator: *Overhead (% van de totale lasten)*

Toelichting: Dit betreft de verantwoorde overheadkosten (exclusief reservemutaties). Deze kosten moeten worden gedeeld door het totaal saldo van de lasten (exclusief toevoegingen aan reserves).

Gemeente Leusden

Bron: Eigen rekening

Algemene dekkingsmiddelen en Onvoorzien

Algemeen

In de vier programma's van deze jaarstukken zijn de specifieke lasten en baten per programma opgenomen. Daarnaast heeft de gemeente ook lasten en baten die niet aan een programma zijn toe te rekenen. Het betreft de algemene uitkering, de algemene belastingen, de financiering, de onvoorzien uitgaven, de stelposten en de vennootschapsbelasting. Deze nemen we op bij de Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.

Wat heeft het gekost 2024

Lasten en baten Algemene dekkingsmiddelen

bedragen x € 1.000

	Begroting		Rekening	Saldo
	Primitief	Na wijziging		
Lasten	2.701	1.270	1.712	-442
Baten	61.285	63.462	64.056	594
Resultaat voor bestemming	58.584	62.192	62.344	152
Toevoeging aan reserves	787	6.074	6.050	24
Onttrekking aan reserves	400	4.411	4.405	-6
Resultaat na bestemming	58.197	60.529	60.699	170

Saldo taakvelden

bedragen x € 1.000

	Lasten		Baten		Saldo
	Begroting	Rekening	Begroting	Rekening	
0.5 Treasury	220	220	1.330	1.351	21
0.61 OZB woningen	379	364	6.232	6.259	42
0.62 OZB niet-woningen	0	0	3.914	4.030	116
0.64 Belastingen Overig	0	11	26	45	8
0.7 Algemene uitkering gemeentefonds	511	10	51.771	51.961	691
0.8 Overige baten en lasten	0	193	32	156	-69
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	752	0	0	-752
3.4 Economische promotie	0	0	156	253	97
6.3 Inkomensregelingen	160	163	0	0	-3
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	1.270	1.712	63.462	64.056	152
0.10 Mutaties reserves	4.476	4.452	4.411	4.405	18
Resultaat na bestemming	7.344	7.763	67.872	68.460	170

Verschillenanalyse

Verschillenanalyse taakvelden

Hieronder is een analyse opgenomen van de verschillen tussen de begroting en de jaarrekening 2024. Alleen de taakvelden waar het verschil groter is dan € 50.000 nemen we mee in de analyse. Daarbij worden alleen de belangrijkste afwijkingen benoemd.

0.62 OZB niet-woningen € 116.000 (voordeel)

Het totale voordeel op de OZB niet-woningen bedraagt € 116.000 en is als volgt te verklaren:

- Voor eigenaren van niet-woningen is de raming van de vermindering (door bezwaarprocedures) te hoog geweest. Dit levert een voordeel op van € 33.000.

- Voor de gebruikers van niet-woningen geldt een vergelijkbaar effect, wat een voordeel van € 12.000 oplevert.
- Daarnaast is bij een aantal objecten alsnog een gebruikersbelang gekoppeld, waardoor er minder leegstaand is en alsnog OZB geheven kon worden. Dit zorgt voor een extra opbrengst van € 60.000.

0.7 Algemene uitkering gemeentefonds € 691.000 (voordeel)

In 2024 is een voordelig resultaat van € 691.000 gerealiseerd op de Algemene Uitkering vanuit het Gemeentefonds ten opzichte van de begroting. Dit voordeel is te verklaren door drie oorzaken:

- Een hogere uitkering op basis van de decembercirculaire 2024, wat een voordeel oplevert van € 204.000.
- Een niet begroot aanvullend bedrag van € 194.000, dat in 2024 is verrekend met het Rijk als afrekening over voorgaande dienstjaren.
- Een incidenteel voordeel van € 302.000, doordat het gereserveerde budget voor loon- en prijsstijgingen in 2024 niet is aangewend, terwijl de uitkering vanuit het Gemeentefonds op basis daarvan wél hoger is vastgesteld.

0.8 Overige baten en lasten € 69.000 (nadeel)

- Bij het opstellen van de jaarrekening is de voorziening voormalig personeel geactualiseerd wat een nadeel geeft van € 110.000.
- Bij het opstellen van de jaarrekening is de voorziening debiteuren geactualiseerd wat een nadeel geeft van € 54.000.
- De afwikkeling van de specifieke uitkering Sport over de jaren 2022 en 2023 geeft een voordeel van € 41.000.
- De BCF nacalculatie van de overhead over 2024 geeft een voordeel van € 19.000

0.9 Vennootschapsbelasting € 752.000 (nadeel)

- Op basis van de aangiften VPB 2023 en de conceptaangifte 2024 wordt verwacht dat over 2024 € 504.000 aan vennootschapsbelasting moet worden betaald. Hierbij is rekening gehouden met de verrekening van verliezen uit voorgaande jaren.
- Daarnaast is gebleken dat in voorgaande jaren ten onrechte een vordering op de Belastingdienst was opgenomen met betrekking tot de vennootschapsbelasting. Deze vordering is in 2024 van de balans afgeboekt, wat heeft geleid tot een nadelig financieel effect van € 248.000.

2.3 Economische promotie € 97.000 (voordeel)

- Bij de definitieve aanslagoplegging over belastingjaar 2023, die in 2024 plaatsvindt op basis van de ontvangen aangiften toeristenbelasting, is gebleken dat er meer overnachtingen zijn geweest dan in de oorspronkelijke prognose was opgenomen. In combinatie met het gestegen tarief leidt dit eveneens tot een hogere aanslagoplegging in 2024. Voor belastingjaar 2024 zal bij de definitieve aanslagoplegging in 2025, op basis van de aangiften die later binnenkomen, moeten blijken of de realisatie daadwerkelijk in lijn ligt met de huidige opbrengst die in deze jaarrekening is verwerkt. Verder was in de begroting 2024 gerekend met het vertrek van een belastingplichtige hetgeen pas in 2025 zijn beslag krijgt.

BBV indicatoren

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Gemiddelde WOZ waarde woningen (x€1.000)	341	360	391	448
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishoudens (in euro's)	707	723	776	793
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens (in euro's)	726	740	795	811

Indicator: *Gemiddelde WOZ waarde woningen (x€1.000)*

Toelichting: De gemiddelde WOZ waarde van woningen.

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek – Statistiek Waarde Onroerende Zaken

Indicator: Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishoudens (in euro's)

Toelichting: Het gemiddelde totaalbedrag per jaar in euro's dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.

Bron: Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO)

Indicator: Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens (in euro's)

Toelichting: Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.

Bron: Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO)

Paragrafen

Paragraaf A lokale heffingen

Wettelijk kader

In de Gemeentewet en in enkele bijzondere wetten is geregeld welke lokale heffingen de gemeente aan inwoners en bedrijven mag opleggen. In deze paragraaf wordt ingegaan op het beleid en ontwikkelingen in 2024 bij de lokale heffingen. Daarnaast wordt ingegaan op de belastingopbrengst, de ontwikkeling van de lokale lastendruk en kwijtscheldingen.

Beleidskader

Op basis van door de raad vastgestelde verordeningen zijn in 2024 de volgende heffingen opgelegd: OZB, toeristenbelasting, precariobelasting, reinigingsheffingen (afvalstoffenheffing en reinigingsrecht), rioolheffing, rioolaansluitrecht, leges en lijkbezorgingsrechten. De gemeente voert een ruimhartig kwijtscheldingsbeleid. De tarieven van belastingen en heffingen zijn in 2024 met 6% verhoogd door de ontwikkeling van de inflatie. Daarnaast zijn de OZB en afvalstoffenheffing verhoogd conform de uitgangspunten waartoe is besloten bij de begroting 2024, te weten bij de OZB een opbrengststijging met € 593.000 en bij de afvalstoffenheffing een tariefstijging om kostendekkende heffing te realiseren.

Uitvoering

Het Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus Tricijn (GBLT) verzorgt de heffing en inning van de OZB, rioolheffing, reinigingsheffingen en de toeristenbelasting. De overige heffingen int de gemeente Leusden zelf.

Tarieven

In de tabel hieronder zijn de belangrijkste belastingtarieven in 2024 vermeld, en de tariefontwikkeling ten opzichte van 2023.

Belastingtarieven	2023	2024
OZB, % van de WOZ-waarde:		
- eigendom woningen	0,0858%	0,0992%
- eigendom niet-woningen	0,3446%	0,3710%
- gebruiker niet-woningen	0,2779%	0,2992%
Reinigingsheffingen:		
- afvalstoffenheffing, vast deel	€ 193,00	€ 240,00
- afvalstoffenheffing, variabel deel		
inwerptrommel 30 liter	€ 0,80	€ 0,80
inwerptrommel 60 liter	€ 1,60	€ 1,60
mini-container 240 liter	€ 6,40	€ 6,40
- reinigingsrecht bedrijven, vast deel (incl. btw)	€ 233,53	€ 290,40
Rioolheffing, per aansluiting	€ 147,50	€ 162,70
Toeristenbelasting, per overnachting:		
- in hotels, vakantiewoningen, chalets	€ 1,75	€ 1,85
- in overige onderkomens/verblijfaccommodaties	€ 1,17	€ 1,24

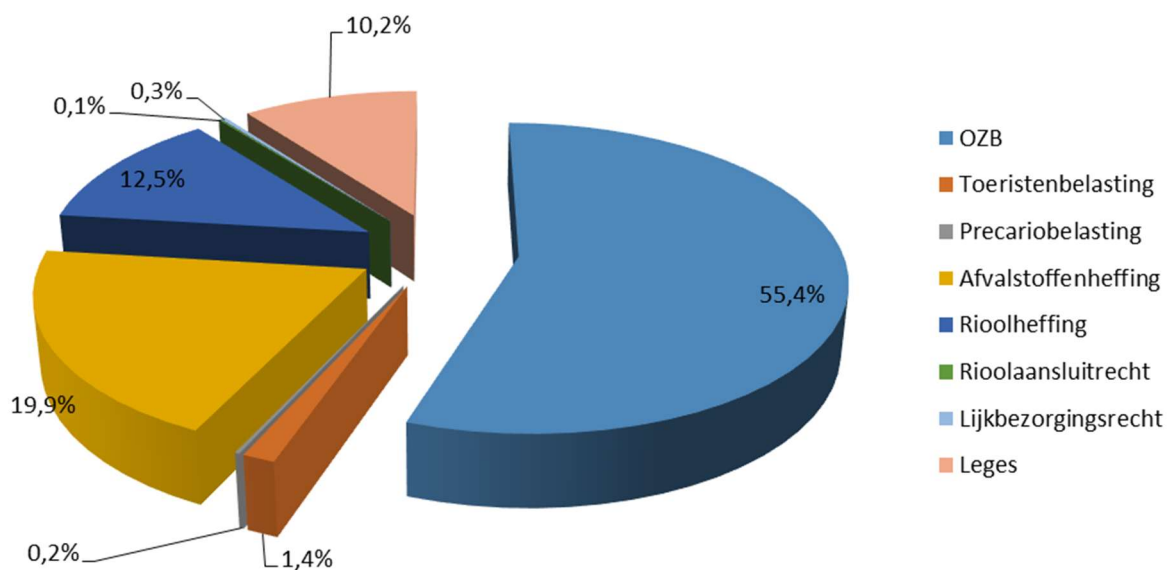
Opbrengst

	Begroting, primitief	Begr.wijziging	Kwijtschelding	Raming na wijziging en kwijtschelding	Opbrengst 2024
Belastingen:					
OZB	10.110	37		10.147	10.289
Toeristenbelasting	156			156	253
Precariobelasting	26			26	45
Heffingen en rechten:					
Reinigingsheffingen	3.635	15	- 100	3.550	3.687
Rioolheffing	2.313		- 60	2.253	2.313
Rioolaansluitrecht	5	15		20	12
Lijkbezorgingsrechten	40			40	52
Leges	879	933		1.812	1.921
Totaal	17.164	1.000	- 160	18.004	18.573

Toelichting

De meeropbrengst bij de OZB wordt grotendeels verklaard doordat er bij de niet-woningen minder leegstand was dan verwacht. De hogere opbrengst bij de toeristenbelasting is veroorzaakt door een gunstige afrekening over voorgaande jaren, en doordat in de begroting 2024 was gerekend met het vertrek van een belastingplichtige hetgeen echter pas per 2025 zijn beslag krijgt. De meeropbrengst bij de leges wordt vooral verklaard door meer aanvragen om omgevingsvergunningen voor bouwactiviteiten waaronder enkele grote projecten.

Procentuele verdeling opbrengst lokale heffingen

Ontwikkeling lokale lastendruk

Tot de gemeentelijke woonlasten worden de bedragen gerekend die huishoudens betalen aan OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing. In 2024 bedraagt de gemiddelde woonlastendruk volgens bureau Coelo in Leusden € 944 voor een meerpersoonshuishouden. Dat is ruim beneden het landelijk en provinciaal gemiddelde (zie de tabel hierna).

Op de landelijke ranglijst van bureau Coelo van woonlasten in gemeenten staat Leusden op de 117^e positie van in totaal 342 gemeenten. De tabel geeft een overzicht van de gemiddelde woonlasten van meerpersoonshuishoudens in Leusden en in omliggende gemeenten. Ten opzichte van de omliggende gemeenten heeft Leusden relatief lage woonlasten.

De cijfers zijn ontleend aan de Coelo Atlas van de lokale lasten 2024.

Lokale woonlasten	2024
Leusden	€ 944
Scherpenzeel	€ 937
Barneveld	€ 940
Soest	€ 947
Zeist	€ 1.002
Woudenberg	€ 1.054
Amersfoort	€ 1.109
Gemiddeld in provincie Utrecht	€ 1.093
Gemiddeld in Nederland	€ 994

Kwijtschelding

Voor inwoners met de laagste inkomens is er de mogelijkheid om voor kwijtschelding in aanmerking te komen. Gehele of gedeeltelijke kwijtschelding is mogelijk voor de afvalstoffenheffing en rioolheffing.

In totaal is in 2024 voor € 162.600 aan kwijtscheldingen verleend (in 2023: €133.100).

Paragraaf B Weerstandvermogen en Risicobeheersing

Inleiding

Deze paragraaf heeft als doel:

- het inzicht geven in het beleid van de gemeente Leusden met betrekking tot risico's,
- het totaal aan financiële risico's afzetten tegen de beschikbare middelen en
- inzicht in en beoordeling van de financiële positie te geven aan de hand van kengetallen.

In lijn met de nieuwe Nota Risicomanagement en Weerstandvermogen 2024 wordt er onderscheid gemaakt tussen de incidentele en structurele risico's, en de daarvan afgeleide, benodigde weerstandscapaciteit. Er wordt geen onderscheid meer gemaakt in risico's binnen de algemene dienst en binnen het grondbedrijf.

Wijzigingen vanuit de nota reserves en voorzieningen 2025

In de recente vastgestelde nota reserves en voorzieningen 2025 (raad 3 april '25) is bepaald dat de reserve "Toekomst bestendige openbare ruimte" wordt opgeheven en het saldo wordt ongeheveld naar de algemene reserve. Daarnaast is de "Bestemmingsreserve Oekraïners" gewijzigd naar "Algemene reserve opvang vluchtelingen". Door deze twee wijzigingen is het beschikbare weerstandvermogen, bestaande uit de optelling van alle algemene reserves, hoger geworden. De bijbehorende risico's voor de opvang van vluchtelingen zijn aanvullend opgenomen in de risico-inventarisatie, waardoor het benodigde weerstandvermogen ook hoger is geworden. Per domein wordt het risicobedrag weergegeven en worden de grootste risico's beschreven.

Kaderstelling

- Het Besluit begroting en verantwoording (BBV), artikel 9 en 11
- Nota Risicomanagement en Weerstandvermogen 2024

Weerstandvermogen

Beschikbare weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen of mogelijkheden (buffers) waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten af te dekken. Onderscheid wordt gemaakt in een incidentele en structurele weerstandscapaciteit. De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit incidentele middelen, zoals de algemene reserves. De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit structurele middelen, zoals een exploitatieoverschot en lokale belastingmogelijkheden. De beleidsvrije ruimte in de begroting is ook een vorm van structurele ruimte, echter is deze vooralsnog lastig financieel te kwantificeren. Daarom is dit laatste niet meegenomen in onderstaande tabel. De onbenutte belastingcapaciteit in onderstaande tabel is uit 2024. Het bedrag in 2025 is nog niet bekend, maar zal naar verwachting hoger zijn.

De verwachte beschikbare weerstandscapaciteit per 1 mei 2025 is als volgt:

Beschikbare weerstandscapaciteit	Incidenteel	Structureel	Totaal	Structureel		
	2025	2025	2025	2026	2027	2028
Algemene reserve per 1 januari	17.064		17.064			
Algemene reserve grondbedrijf per 1 januari	1.481		1.481			
Algemene reserve vluchtelingen per 1 januari	6.729		6.729			
(Toevoeging) reserve Toekomstbestendige openbare ruimte	5.771		5.771			
Stelpost onvoorzien	64		64			
Totaal incidenteel	31.109					
Budgettaire capaciteit (voorjaarsnota 2025-2028)			-900	-2.607	-2.634	-2.339
Onbenutte belastingcapaciteit 2024 (t.o.v. landelijke gemiddelde)				838	838	838
Totaal structureel				-1.769	-1.796	-1.501
Totaal beschikbaar			30.209			

Bedragen x € 1.000

Benodigd weerstandscapaciteit

Om de benodigde weerstandscapaciteit te bepalen, is een inschatting gemaakt van de financiële risico's die de gemeente loopt. Per risico is geschat hoe groot de kans is dat het zich voor kan doen en welke financiële impact dit dan zou kunnen hebben (restrisico). De uitkomst van de risico-inventarisatie zijn per domein samengevat. Onderstaande tabellen geven het beeld per mei 2025 en per augustus 2024.

Mei 2025

Benodigde weerstandscapaciteit	Restrisico	Risico profiel	Risico bedrag	Structureel risico bedrag		
	2025	2025*	2025	2026	2027	2028
Bestuur	13.395	18%	2.402	875	875	875
Leefomgeving	3.300	54%	1.788	265	265	265
Samenleving	15.681	57%	8.946	2.325	2.325	2.325
Ruimte	3.398	46%	1.574	-	-	-
Totaal	35.774	41%	14.710	3.465	3.465	3.465

Bedragen x € 1.000

Augustus 2024

Benodigde weerstandscapaciteit	Restrisico	Risico profiel	Risico bedrag	Structureel risico bedrag		
	2025	2025*	2025	2026	2027	2028
Bestuur	12.595	15%	1.890	375	375	375
Leefomgeving	3.350	52%	1.738	200	200	200
Samenleving	5.272	43%	2.289	1.527	1.527	1.527
Ruimte	5.398	22%	1.161	-	-	-
Totaal	26.615	27%	7.077	2.102	2.102	2.102

Bedragen x € 1.000

* Dit percentage geeft het risicoprofiel aan van het domein. Dit wordt berekend door het risicobedrag te delen door het restrisico.

Toelichting toename risicobedrag

Ten opzichte van de inventarisatie in augustus 2024 is het risicobedrag toegenomen van € 7,1 miljoen naar € 14,7 miljoen. Dit komt vooral doordat de risico's m.b.t. de opvang van vluchtelingen nieuw zijn opgenomen. Dit betreft een risicobedrag van € 6,7 miljoen. Dit is inclusief € 5,2 miljoen voor het afdekken van de onrendabele top voor de eventuele permanente huisvesting via sociale woningbouw.

De overige risico's zijn per saldo € 0,9 miljoen gestegen. Dit komt door een aantal nieuwe risico's, echter zijn er ook risico's vervallen en naar beneden bijgesteld. De risico(mutaties) zijn in detail aangeboden aan en besproken in de raadswerkgroep financiële verantwoording in juni 2025.

Toelichting risico's

Algemeen risicoprofiel

Het financiële risicoprofiel van gemeente Leusden is toegenomen binnen alle domeinen, maar vooral binnen het sociaal domein. Binnen het sociaal domein zijn 10 nieuwe risico's toegevoegd, de meeste hiervan hebben betrekking op de opvang van vluchtelingen. Bij de jeugdzorg zijn twee bekende grote risico's nog aan de orde, zijnde de kortingen uit de Hervormingsagenda en de hoog gespecialiseerde zorg voor enkele jeugdigen. Twee nieuwe risico's zijn toegevoegd voor de jeugdzorg. Er zijn onzekerheden over de realisatie van het aanbestedingsresultaat van Met Maya en de volumestijgingen bij de jeugdzorg.

Bij de andere domeinen vallen de onzekerheden op vanwege de regiodeal i.c.m. betaalbare woningen en de schommelingen bij de marktrente. De structurele onzekerheden zijn toegenomen van € 2,1 miljoen naar € 3,5 miljoen. Dit maakt dat het verstandig is aandacht te hebben voor de flexibiliteit binnen de begroting, ofwel de wendbaarheid. Dit kan bijvoorbeeld door de beleidsvrije ruimte concreet in beeld te brengen en hiervoor een afwegingskader vorm te geven. Daarnaast kan de beïnvloedbaarheid van de begroting worden vergroot door meer taken in eigen regie te nemen en minder op afstand te organiseren.

Domein bestuur

De risico's binnen het domein bestuur betreffen vooral externe risico's die moeilijk te beheersen zijn. De daling van de algemene uitkering en de uitgezette leningen vormen in dit domein de grootste risico's qua financiële impact. De schommelingen in de marktrente brengen een nieuw risico met zich mee.

Domein Leefomgeving

De risico's binnen het domein leefomgeving zijn min of meer gelijk gebleven en betreffen vooral incidentele risico's binnen de vastgoedportefeuille. Met name onuitstelbaar groot onderhoud voor het zwembad en de Korf zijn de grootste risico's qua financiële impact. Een structureel risico betreft de inwerkingtreding van de Wet Kwaliteitsborging voor het Bouwen (WKB), waardoor bouwleges kunnen afnemen.

Domein Samenleving

Binnen het sociaal domein zijn een aantal risico's vervallen, omdat deze zijn verwerkt in de begroting. Dit betreft o.a. de stijgende personeels- en uitvoeringskosten bij de samenwerkingspartners. Er zijn 10 nieuwe risico's toegevoegd. Daarvan hebben er 7 betrekking op de opvang van vluchtelingen. Deze waren bij de vorige inventarisatie nog niet opgenomen, omdat daar een aparte reserve voor was ingesteld. Doordat de reserve Oekraïners is omgezet naar een algemene (risico) reserve voor de opvang vluchtelingen, zijn hiervoor nu ook de risico's geïnventariseerd. Het risicobedrag komt nagenoeg overeen met het bedrag uit deze gewijzigde reserve.

Bij de jeugdzorg blijven twee risico's nagenoeg ongewijzigd, zijnde het niet realiseren van de 2^e tranche kortingen uit de hervormingsagenda en de hoog specialistische zorg voor enkele jeugdigen. Er zijn 2 nieuwe risico's opgenomen. Er is onzekerheid over het behalen van het aanbestedingsvoordeel van MetMaya en de volumestijging laat nog geen stabiel beeld zien.

Het risico op een te lage compensatie voor de prijsstijgingen van zorgkosten door het hanteren van de BBP index is als 10^e nieuw risico opgenomen. Het Rijk wil vanaf 2028 met een nieuwe bekostiging gaan werken, echter is daar nog veel onzeker over.

Domein Ruimte

Binnen het domein ruimte is het grootste risico dat door de regiodeal vertraging ontstaat bij de woningbouw. Het faciliteren van woningbouw is voor gemeenten en ontwikkelaars een grotere uitdaging dan voorgaande jaren, omdat er nu vanuit de regiodeal met betrekking tot de betaalbaarheid meer eisen worden gesteld aan het bouwprogramma. Deze zwaardere eisen zorgen ervoor dat grondexploitaties nagenoeg geen financieel resultaat kunnen realiseren of dat hierdoor zelfs de grondexploitaties niet meer of zeer moeizaam tot uitvoering komen. Deze omstandigheden zullen mogelijk een andere aanpak en inspanning van de gemeente gaan vragen om toch aan de huisvestingsbehoefte te kunnen voldoen. Daarnaast vormen de stijgende bouwrijzen, netcongestie, stikstofnormen en overige onzekere ontwikkelingen in het grondbedrijf risico's in het domein ruimte.

Ratio weerstandsvermogen

De ratio wordt bepaald door de beschikbare weerstandscapaciteit (het vrij beschikbaar vermogen) te delen door de benodigde weerstandscapaciteit (financiële risico's). De ratio weerstandsvermogen laat de volgende ontwikkeling zien per mei 2025 en per augustus 2024:

Mei 2025

Ratio weerstandsvermogen	Totaal
	2025
Beschikbare weerstandscapaciteit	30.209
Benodigde weerstandscapaciteit	14.710
Ratio	2,1
Bedragen x € 1.000	

Augustus 2024

Ratio weerstandsvermogen	Totaal
	2025
Beschikbare weerstandscapaciteit	15.330
Benodigde weerstandscapaciteit	7.007
Ratio	2,2
Bedragen x € 1.000	

Conclusie weerstandsratio

De ratio van 2,1 valt boven de beoogde ondergrens van 1. Het weerstandsvermogen is toereikend in 2025.

Vrij beschikbaar vermogen – surplus algemene reserves

Het vrij beschikbaar vermogen is belangrijk om inzicht te krijgen in de beschikbaarheid van het weerstandsvermogen over een aantal jaren. Daarnaast wordt hiermee duidelijk hoe groot het surplus is (het vrij beschikbaar vermogen minus het benodigd weerstandsvermogen) en in welke mate maximaal 10% van dit surplus kan worden ingezet als een alternatief voor structurele dekking in de begroting 2026.

Het saldo is gebaseerd op de meerjarenbegroting 2025-2028, de concept jaarrekening 2024 en de geactualiseerde begrotingspositie gepresenteerd in de concept voorjaarsnota 2025. Hierin zijn de laatste actuele ontwikkelingen verwerkt. Bij ongewijzigde omstandigheden neemt het vrij beschikbaar vermogen vooralsnog af vanaf 2026. Dit komt vooral door de meerjarige begrotingstekorten en een aantal toekomstige claims om incidentele uitgaven te bekostigen. De toekomstige claims komen voort uit reeds genomen raadsbesluiten, zoals de tijdelijke activiteiten in het CUP, nieuw beleid uit kadernota's en voor het algemeen beheer van het grondbedrijf. Anderzijds wordt het saldo in 2025 positief beïnvloed door een resultaatneming uit de verkoop van het politiebureau en in 2026 uit de grondexploitatie Mastenbroek II.

Vrij beschikbaar vermogen	2025	2026	2027	2028
Algemene reserve per 1 januari	17.064	15.913	12.906	10.895
Algemene reserve grondbedrijf per 1 januari	1.481	2.452	4.555	4.213
Algemene reserve vluchtelingen per 1 januari	6.729	6.729	6.729	6.729
(Toevoeging) reserve Toekomstbestendige openbare ruimte	5.771	5.771	5.771	5.771
AF: Benodigd weerstandsvermogen	-14.710	-14.710	-14.710	-14.710
Vrij beschikbaar vermogen 31 december 2024	16.336	16.156	15.252	12.899
Bij/af: Mutatie begrotingsresultaat 2025-2028 VJN 2025	-143	-554	-622	-676
Bij/af: Algemene reserve - jaarrekeningresultaat 2024	1.100	1.100	1.100	1.100
Bij/af: Algemene reserve grondbedrijf - jaarrekening 2024	-136			
Bij/af: Algemene reserve grondbedrijf - storting	1.479			
Vrij beschikbaar vermogen per 31 december 2025	18.636	16.702	15.730	13.323

Bedragen x € 1.000

NB. Vanaf 2026 is nog geen rekening gehouden met onttrekkingen voor nieuw beleid.

Kengetallen financiële positie

De kengetallen geven inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid en kunnen helpen bij de beoordeling van de (ontwikkeling van de) financiële positie. Zij leggen verbanden tussen een aantal aspecten die elk voor een verantwoord oordeel van de financiële positie relevant zijn. De financiële positie is altijd een momentopname waardoor een getal alleen niet zoveel zegt. Het gaat om de verbanden tussen de getallen en de ontwikkeling van getallen over een aantal jaren.

Methode beoordeling

Bij de beoordeling van de kengetallen maken we gebruik van zogeheten 'signaleringswaarden' die afkomstig zijn uit onder meer de stresstest voor 100.000+ gemeenten en het gemeenschappelijk (provinciaal) financieel toezichtskader 2020. In de tabel hieronder is te zien welke waarden bij welke categorie (A, B of C) horen. Wij zullen de kengetallen hieronder weergeven en indelen in onderstaande drie categorieën waarbij categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest.

Signaalwaarden kengetallen	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Netto schuldquote gecorrigeerd	< 90 %	90 - 130 %	> 130 %
Solvabiliteitsratio	> 50 %	20 – 50 %	< 20%
Grondexploitatie	< 20%	20 – 35%	>35%
Structurele exploitatieruimte	> 1 %	0 - 1 %	< 0 %
Belastingcapaciteit	< 95%	95 – 105 %	> 105 %

In de hierna opgenomen tabel zijn de voorgeschreven kengetallen vermeld en zijn de berekende Leusdense waarden en het verloop van deze waarden ingevuld. Daarna volgt per kengetal een korte uitleg en wordt op de uitkomst en situatie voor Leusden ingegaan. Deze kengetallen zijn gebaseerd op de begroting 2025-2028 en de voorgaande jaarrekeningen.

Kengetallen:	Jaarrek	Jaarrek	Jaarrek	MJR	MRJ	MRJ	MRJ
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Netto schuldquote	20%	17%	4%	6%	11%	12%	12%
Netto schuldquote gecorrigeerd	15%	13%	1%	1%	6%	7%	7%
Solvabiliteitsratio	53%	57%	55%	56%	57%	56%	56%
Grondexploitatie	4%	6%	-1%	-5%	0%	0%	0%
Structurele exploitatieruimte	1,3%	3,0%	1,8%	1,1%	-2,5%	-2,3%	-2,0%
Belastingcapaciteit	88%	86%	95%	95%	95%	95%	95%

Netto schuldquote (gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen)

De netto gecorrigeerde schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Dit wordt gecorrigeerd voor leningen die wij doorlenen.

Dit geeft een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken en daarmee op de vrije ruimte in de exploitatiebegroting. Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote.

De percentages bij de jaarrekening 2024 zijn opvallend lager dan bij de jaarrekening 2023. Dit positieve effect ontstaat doordat de liquide middelen met 10 miljoen zijn toegenomen (van 20 miljoen naar 30 miljoen) en de totale omzet exclusief reserves 12 miljoen hoger is (van 89 miljoen naar 101 miljoen). De vaste schulden zijn door de jaarlijkse aflossingen afgenomen van 21 miljoen naar 19 miljoen.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het geeft de verhouding tussen het eigen vermogen (het totaal van de algemene reserve en de bestemmingsreserves) en de totale balansomvang weer. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten van de gemeente. In het algemeen geldt: hoe lager dit percentage hoe beter. In 2024 en 2025 zien we een negatief percentage. Dit wordt veroorzaakt doordat de grondexploitatie Mastenbroek II in de eindfase zit en hierdoor de opbrengsten hoger zijn dan de kosten in deze jaren. Er zijn geen andere grondexploitaties onderhanden waarvoor kosten worden gemaakt.

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte geeft aan hoe de jaarlijkse baten en lasten (gecorrigeerd voor incidentele baten, lasten en reservemutaties) zich verhouden en hoeveel ruimte nog in de exploitatie aanwezig is. Wanneer dit percentage negatief is, betekent het dat het structurele deel van de baten onvoldoende ruimte biedt om de structurele lasten te blijven dragen. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de financieringslasten) te dekken. Een cijfer van rond de nul betekent dat structurele baten en lasten min of meer in evenwicht zijn.

Belastingcapaciteit

Dit kengetal geeft inzicht in hoe de woonlasten voor een gezin bij een gemiddelde WOZ-waarde in de gemeente zich verhouden tot de landelijk gemiddelde woonlasten van een gezin. Om te kunnen bepalen of de gemeente nog ruimte heeft om de belastingen te verhogen is het nodig om na te gaan in hoeverre de riool- en afvalstoffenheffing kostendekkend zijn en hoe het OZB-tarief van de gemeente zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde.

Beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen

In de Nota Risicomanagement 2024 is aangegeven dat er een totaalcijfer wordt berekend over alle kengetallen om een oordeel te geven over de samenhang.

BDO Benchmark Nederlandse gemeenten

Om een gefundeerd oordeel te vormen over de samenhang van alle kengetallen heeft accountantskantoor BDO in 2018 een methodiek gepresenteerd. Zij borduren voort op de (risico)categorieën die de provincies hanteren. In onderstaande tabel wordt de methode weergegeven. Door de punten per kengetal uit de bijbehorende categorie bij elkaar op te tellen ontstaat een totaalcijfer. Een gemeente behaalt 10 punten indien alle kengetallen van deze gemeente vallen binnen de categorie 'Minst risicovol'. Gemeenten die alle kengetallen scoren in de categorie 'Meest risicovol' krijgen de laagst mogelijke score van een 3,2.

Beoordeling kengetallen:	Jaarrek	Jaarrek	Jaarrek	MJR	MRJ	MRJ	MRJ
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Netto schuldquote gecorrigeerd	3	3	3	3	3	3	3
Solvabiliteitsratio	4	4	4	4	4	4	4
Grondexploitatie	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Structurele exploitatieruimte	1	1	1	1	0,3	0,3	0,3
Belastingcapaciteit	0,5	0,5	0,3	0,5	0,5	0,5	0,5
Totaal	10	10	9,8	10	9,3	9,3	9,3

Conclusie kengetallen

Voor de kengetallen geldt categorie B (neutraal) als streefwaarde. Het totaalcijfer (afgerond op heel cijfer) van de kengetallen kent als streefwaarde een 7. Op basis van bovenstaande uitkomsten kunnen we stellen dat de financiële (vermogens)positie van de gemeente Leusden goed is.

Paragraaf C Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

In deze paragraaf wordt weergegeven hoe het gemeentelijk beleid ten aanzien van het groot onderhoud- en de vervanging van kapitaalgoederen in het jaar 2024 tot uitvoering is gebracht, en welke middelen hiervoor zijn aangewend. Er zijn twee soorten onderhoud; het dagelijks klein onderhoud, waarvan de kosten direct ten laste van de exploitatie komen en daarnaast het groot onderhoud, waarvan de uitgaven ten laste van de onderhoudsvoorzieningen worden gebracht. Daarnaast zijn er vervangingsinvesteringen waarmee kapitaalgoederen geheel- of gedeeltelijk worden vervangen.

Kapitaalgoederen in Leusden

De gemeente Leusden heeft circa 1.770.000 m² aan verharding, 260 kilometer aan riolering, 22 kilometer aan watergangen, 1.330.000 m² aan groen en ca. 30 gebouwen in beheer. De instandhouding van de kapitaalgoederen vergt circa 20% van de jaarlijkse gemeentelijke lasten.

Ontwikkelingen

Eind 2021 zijn de groot onderhoudsperspectieven geactualiseerd en vastgesteld door de raad. De geactualiseerde onderhoudsramingen zijn vastgesteld voor de vierjaarlijkse periode 2021-2024 en financieel doorgerekend tot en met het jaar 2032. In de onderhoudsactualisatie zijn zowel de uitgaven van groot onderhoud- als de vervangingsinvesteringen inzichtelijk gemaakt. In 2024 is gewerkt aan het actualiseren van de diverse beheerplannen. Dit met als doel om de beheerplannen in 2025 opnieuw vast te laten stellen door de gemeenteraad.

Actualiteit van de beheerplannen

Voorzieningen die zijn gevormd om de onderhoudslasten van een kapitaalgoed over een aantal jaren te egaliseren kunnen alleen worden ingesteld en gevoed op basis van een beheerplan. De beheerplannen zijn in december 2021 door de raad vastgesteld in het rapport 'IBOR 2021-2032 – actualisatie uitgaven voor groot onderhoud en vervanging kapitaalgoederen in de openbare ruimte'. In het beheerplan worden de activiteiten en middelen voor de instandhouding van de kapitaalgoederen vermeld. Onderstaand wordt per onderhoudsdiscipline het actuele beheerplan en de geplande actualisatie daarvan weergegeven.

Discipline	beheerplan	actualisatiejaar
Water	IBOR 2021-2024	2025
Wegen	IBOR 2021-2024	2025
Verkeersregelinstanties	IBOR 2021-2024	2025
Civiele kunstwerken	IBOR 2021-2024	2025
Gebouwen	IBOR 2021-2024	2025
Groenonderhoud	IBOR 2021-2024	2025
Speelvoorzieningen	IBOR 2021-2024	2025
Sportterreinen	IBOR 2021-2024	2025
Riolering	GRP 2019-2023	2025
Openbare verlichting	IBOR 2021-2024	2025

Uitgaven groot onderhoud

In onderstaande tabel geven wij een overzicht van de uitgaven voor het grootonderhoud van de kapitaalgoederen in het jaar 2024. In de begroting na wijziging zijn ook de tussentijdse budgetmutaties verwerkt vanuit de voorjaars- en de najaarsnota. De bedragen zijn inclusief de toerekening van 'VAT' (kosten

van voorbereiding- administratie en toezicht). Met die toerekening worden jaarlijks loonkosten en indirecte kosten toegerekend aan de onderhoudsvoorzieningen.

Tabel C.1 Uitgaven groot onderhoud

	Begroting 2024		Realisatie 2024	Saldo 2024
	Primitief	na wijziging		
Budget inclusief VAT, pp 2024				
groot onderhoud				
- wegen	253.406	2.761.406	991.224	1.770.182
- civiele kunstwerken inclusief parkeerdekken	110.600	110.600	342.422	-231.822
- verkeersregelininstallaties	14.145	14.145	14.145	0
- waterbeheer	24.604	58.804	71.087	-12.283
- openbaar groen	14.842	74.142	54.376	19.766
- speelvoorzieningen	16.236	26.536	16.986	9.550
- buitensportaccommodaties	27.193	175.393	154.136	21.257
- verhuurde panden	5.100	5.100	13.182	-8.082
- panden algemeen gebruik	337.127	337.127	112.360	224.767
- binnensportaccommodaties	312.454	312.454	104.073	208.381
- cultureel / sociaal	207.054	207.054	184.582	22.472
- onderhoud zwembad	664.600	664.600	109.253	555.347
Totaal groot onderhoud	1.987.361	4.747.361	2.167.826	2.579.535

Zoals uit de tabel blijkt komen de voor 2024 in de begroting opgenomen- en gedurende het jaar 2024 bijgestelde budgetten neer op totale uitgave van ca. € 4,7 mln. De feitelijke uitgaven in 2024 bedroegen in totaal circa € 2,2 mln. De voornaamste financiële afwijkingen ten opzichte van de bijgestelde begroting worden hierna kort toegelicht.

Afwijkingen uitgaven groot onderhoud 2024

Groot onderhoud wegen, per saldo. € 1.770.182 lager dan geplande uitgaven.

Een deel van de voor het jaar 2024 geplande groot onderhoudswerkzaamheden zijn doorgeschoven naar het jaar 2025.

Groot onderhoud civiele kunstwerken en parkeerdekken, per saldo. € 231.822 hoger dan geplande uitgaven

In 2024 is uitgesteld onderhoud uitgevoerd omdat er in de eerdere jaren geen capaciteit was. Er is onder andere groot onderhoud gepleegd aan de bruggen in Park Princenhof en diverse betonnen verkeersbruggen en onderdoorgangen.

Groot onderhoud aan panden algemeen gebruik, per saldo. € 224.767 lager dan geplande uitgaven.

De begroting is gebaseerd op het MJOP. In eerdere jaren hebben we onderhoud naar voren gehaald waardoor er in 2024 minder is uitgegeven ten opzichte van de oorspronkelijke onderhoudsplanning.

Groot onderhoud aan zwembad, per saldo € 555.347 lager dan geplande uitgaven.

Het bedrag in begroting is gebaseerd op de opgave van SRO. De werkelijke uitgaven zijn door SRO via facturen in rekening gebracht.

Verloop van de onderhoudsregalisatievoorzieningen

De uitgaven aan groot onderhoud (excl. de uitgaven vanuit het GRP) worden gedekt vanuit diverse onderhoudsregalisatievoorzieningen. De uitgaven voor groot onderhoud in 2024 passen binnen het door de raad in december 2021 vastgestelde raadsvoorstel L286969 'actualisatie beheerplan IBOR – uitgaven groot onderhoud en vervanging kapitaalgoederen'. Het verloop van de onderhoudsvoorzieningen in het jaar 2024

wordt in Tabel C2 weergegeven. Het totale saldo van de onderhoudsvoorzieningen exclusief de voorziening egalisatie rioolbeheer neemt met circa € 0,9 mln. toe ten opzichte van de stand per 1 januari 2024. Per eind 2024 bevindt er zich een bedrag van € 5,1 mln. in de onderhoudsegalisatievoorzieningen (excl. het GRP).

De onderhoudsvoorzieningen kennen naar huidige inzichten per eind 2024 een dusdanige hoogte dat de in Leusden aanwezige kapitaalgoederen voor een periode van 12 jaar in stand gehouden kunnen worden (periode onderhoudsactualisatie 2021-2032). Er wordt naar gestreefd om per eind 2025 een herziening van de beheerplannen ter besluitvorming voor te leggen aan de gemeenteraad. Zich mogelijk voordoende financiële effecten zullen op dat moment in de gemeentebegroting worden verwerkt.

Voorziening egalisatie rioolbeheer

De instandhouding van de gemeentelijke riolering wordt bekostigd vanuit de rioolheffing. De vanuit de rioolheffing ontvangen- maar nog niet bestede bedragen zijn ondergebracht in de voorziening egalisatie rioolbeheer. Deze voorziening is een voorziening voor van derden ontvangen middelen met een specifiek bestedingsdoeleinde (BBV art. 44 lid 2). Op aangeven van de gemeentelijk accountant worden investeringen op het vlak van de riolering met ingang van het verslagleggingsjaar 2024 niet meer direct gedekt door in het jaar van investeren een beroep te doen middelen vanuit de voorziening egalisatie rioolbeheer. In de werkwijze die over het verslagleggingsjaar 2024 is toegepast worden investeringen in de riolering geactiveerd en in het jaar na ingebruikname over een periode van 60 jaar afgeschreven. De afschrijvingslasten worden gedurende die afschrijvingstermijn gedekt vanuit de voorziening egalisatie rioolbeheer. Door deze nieuwe manier van verslaglegging vindt er in het verslagleggingsjaar 2024 geen uitname plaats vanuit de voorziening egalisatie rioolbeheer.

Tabel C.2 Saldi onderhoudsvoorzieningen (bedragen x € 1.000)

Onderhoudsvoorzieningen	stand 1-1-2024	Vermeerdering	Vermindering	stand 31-12-2024	mutatie in 2024
wegbeheer, deklagen	1.383	1.501	1.061	1.823	440
wegbeheer, elementen	487	275	357	405	-82
Waterbeheer	486	150	71	565	79
Gebouwenbeheer	1.120	934	536	1.518	398
Groenbeheer	125	65	71	119	-6
Sportterreinen	551	251	154	648	97
Onderhoudsvoorzieningen	4.152	3.176	2.250	5.078	926
Voorziening rioolbeheer	2.471	2.025	0	4.496	2.025
totaal	6.623	5.201	2.250	9.574	2.951

Uitgaven vervanging kapitaalgoederen

Tabel C.3 Uitgaven vervanging kapitaalgoederen

	Begroting 2024		Realisatie 2024	Saldo 2024
	Primitief	na wijziging		
Budget inclusief VAT, pp 2024				
vervangingsinvesteringen				
- vervangen wegen	401.300	401.300	422.896	-21.596
- vervangen civiele kunstwerken	0	260.000	239.165	20.835
- vervangen verkeersregelinstallaties	0	0	0	0
- vervangen groenvoorzieningen	211.100	223.400	199.733	23.667
- vervangen speelvoorzieningen	279.300	279.300	197.844	81.456
- vervangen buitensportaccommodaties	0	0	0	0
- masten / armaturen openbare verlichting	0	0	0	0
- riolering (GRP)	247.000	247.000	456.805	-209.805
Totaal vervangingsinvesteringen	1.138.700	1.411.000	1.516.443	

				-105.443
--	--	--	--	----------

Afwijkingen vervangingsinvesteringen buitenruimte 2024

Vervanging speelvoorzieningen, € 81.456 lager dan geplande uitgaven

Een aantal in 2024 begrote werkzaamheden zijn verschoven naar het jaar 2025. De werkzaamheden konden niet eerder uitgevoerd worden door de aannemer.

Vervanging en renovatie gemeentelijke riolering, € 209.805 hogere uitgaven

De actualisatie van het GRP stond voor 2023/2024 gepland. Omdat onder andere de projecten Leusden Zuid en Burgemeester Beaufortweg nog niet gestart waren is besloten om het GRP met twee jaar te verlengen.

In 2024 zijn de werkzaamheden aan de riolering van onder andere de Kerkdijk en de Eikenlaan uitgevoerd.

Ontwikkeling reserve voor vervangingsinvesteringen buitenruimte 2024

Tabel C.4 Saldi reserve vervangingsinvesteringen excl. GRP					(bedragen x € 1.000)
	stand 1-1-2024	Vermeerdering	Vermindering	stand 31-12-2024	mutatie in 2024
Totaal	902	828	837	893	-9

Paragraaf D Financiering

Treasury-functie

De gemeentelijke treasury-functie heeft als doel het financieren van het gemeentelijk beleid (zorgen voor tijdige beschikbaarheid van voldoende geldmiddelen) en het uitzetten van overtollige geldmiddelen. De risico's en kosten worden daarbij geminimaliseerd en het renteresultaat geoptimaliseerd. De functie wordt uitgevoerd binnen de normen van de Wet FIDO, de ministeriële regeling Ruddo en de Treasury verordening 2016.

Financieringsbeleid

De (tijdelijke) overtollige liquide middelen worden aangehouden bij het Rijk (schatkist). Dit gebeurt in een rekening courant-verhouding. De vergoeding hierop was lange tijd 0%. Vanaf Q3-2022 wordt weer rente vergoed. In 2024 was de door het Rijk vergoede rente 3,88% aflopend naar 2,91% per einde jaar.

Om het renteresultaat te optimaliseren wordt financiering van investeringen met externe middelen beperkt door eerst de eigen liquide financieringsmiddelen te gebruiken. Als deze laatste ontoereikend zijn kunnen er externe middelen in de vorm van projectfinanciering worden aangetrokken, mede op basis van de liquiditeitsprognose en rentevisie. In 2024 zijn geen langlopende leningen aangetrokken.

Indicatoren

Om vooral de financieringsrisico's (renterisico's) te beperken, staan in de Wet FIDO twee instrumenten: renterisiconorm en de kasgeldlimiet. Daarnaast is met het schatkistbankieren een drempelbedrag bepaald. De provincie toetst of de gemeente aan deze normen voldoet.

Renterisiconorm

Onze verplichte jaarlijkse aflossingen langlopende leningenportefeuille zijn € 1.051.000 en vallen daarmee ruimschoots binnen de norm 2024 van € 17.584.000. Ook meerjarig blijven we binnen de norm:

				(bedragen x €1.000)	
	Variable Renterisiconorm	2025	2026	2027	2028
1	Rentehervellingen	0	0	0	0
2	Aflossingen	1.051	1.051	1.051	1.051
3	Renterisico (1+2)	1.051	1.051	1.051	1.051
4	Renterisiconorm	18.702	18.702	18.702	18.702
5a	Ruimte onder risiconorm	17.651	17.651	17.651	17.651
5b	Overschrijding renterisiconorm	0	0	0	0
	Renterisiconorm				
	Begrotingstotaal (grondslag begroting 2025)	93.509			
	Percentage regeling	20%			
	Renterisiconorm	18.702	18.702	18.702	18.702

Kasgeldlimiet

Er zijn in 2024 geen kasgeldleningen aangetrokken.

Drempelbedrag schatkistbankieren

Alle (tijdelijke) overtollige middelen moeten verplicht in de schatkist aangehouden worden. Om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen is er een drempelbedrag dat buiten de schatkist mag worden gehouden. Het drempelbedrag is in 2024 niet overschreden.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar			
(1)	Drempelbedrag	1730,68			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	79	106	122	60
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1.652	1.625	1.609	1.671
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	86.534			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	86.534			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat				
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	Drempelbedrag	1730,68			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	7.193	9.633	11.180	5.512
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	79	106	122	60

Rente en beleggingsvolume

Ontvangen rente uitgezette leningen en liquide middelen

In de programmabegroting is uitgegaan van een gewijzigde opbrengst van € 1.119.000 (primitief € 427.000). De gerealiseerde opbrengst is € 1.140.000.

Overzicht resultaat uitgezette leningen en liquide middelen		bedragen x €1.000
	Rekening 2023	Rekening 2024
Opbrengst per saldo	707	1.140
Gemiddeld volume	25.103	29.897
Gemiddeld rendement	2,82%	3,81%

Betaalde rente leningenportefeuille (externe projectfinanciering)

In 2024 zijn geen langlopende leningen aangetrokken.

Leningenportefeuille 2024: (bedragen x € 1.000)

Nummer	Kredietverstrekker	Project	Ingangsdatum	Einddatum	Hoofdsom	Tarief	Aflossing
1	BNG	MFC Atria	15-7-2015	14-7-2040	6.000	1,705%	lineair
2	BNG	Hart van Leusden	11-10-2018	31-12-2042	5.700	1,455%	lineair
3	BNG	IKC Berkelwijk	6-2-2019	5-2-2044	4.315	1,278%	lineair
4	BNG	MKC t Ronde	11-8-2020	11-8-2045	3.900	0,245%	lineair
5	NWB	IKC Groenhouten	1-6-2021	31-5-2046	6.350	0,489%	lineair
					26.265		

Nummer	Schuld 1-1	Lening 2024	Aflos 2024	Schuld 31-12	(bedragen x €1.000)	
					Rente 2024	Verplichte aflos
1	4.080		240	3.840	68	240
2	4.332		228	4.104	63	228
3	3.625		173	3.452	44	173
4	3.432		156	3.276	8	156
5	5.842		254	5.588	28	254
	21.311	0	1.051	20.260	211	1.051

De totale restant schuld per ultimo boekjaar is € 20.260.000. De verplichte aflos voor 2025 is € 1.051.000
De rentelast 2024 voor de totale leningenportefeuille is € 211.000

Renteschema

In onderstaand schema wordt uiteengezet hoe de rentetoerekening in 2024 heeft plaatsgevonden:

	(bedragen x €1)
a. externe rentelasten over korte en lange financiering	211.086
b. externe rentebaten	1.139.795
saldo rente lasten en rentebaten	-928.708
c1. rente die aan grondexploitatie wordt doorberekend	0
c2. rente van projectfinanciering die aan betreffende taakvelden is doorberekend	202.644
aan taakvelden toe te rekenen rente	1.131.352
d1. rente over eigen vermogen	
d2. rente over voorzieningen	
totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	
e. aan taakvelden toegerekende rente	
renteresultaat op het taakveld treasury (positief)	1.131.352

Volume leningen en liquide middelen

Het volume aan uitgezette langlopende leningen en liquide middelen per ultimo boekjaar is als volgt:

Overzicht leningen en liquide middelen		bedragen x € 1.000	
		31-12-2023	31-12-2024
Uitgezette leningen, looptijd langer dan 1 jaar		4.716	4.513
Middelen in de Schatkist		20.183	30.251
Bankrekeningen		77	80
		24.976	34.844

EMU SALDO

In het volgende overzicht berekenen we het EMU-saldo. Het EMU-saldo drukt uit welk financieringstekort we hebben. Het EMU-saldo van een land is gelijk aan het saldo van alle inkomsten en uitgaven van de rijksoverheid en de decentrale overheden. De Europese Unie heeft bepaald dat het EMU-tekort van een land niet hoger mag zijn dan 3% van het bruto binnenlands product.

De begroting van een gemeente wordt opgesteld conform een stelsel van baten en lasten. Bij de berekening van het EMU-saldo wordt uitgegaan van ontvangsten en uitgaven (het kasstelsel). Dit betekent bijvoorbeeld dat investeringen volledig ten laste komen van het EMU-saldo in het jaar van aanschaf, terwijl bij een stelsel van baten en lasten de investering wordt afgeschreven over de gebruiksduur. Ook bijdragen en onttrekkingen aan voorzieningen worden niet meegenomen in de berekening van het EMU-saldo. Een positief begrotingssaldo hoeft dus niet te betekenen dat het EMU-saldo ook positief is.

EMU-saldo		(bedragen x €1.000)		
		Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024
1	(+) Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	5.569	507	3.113
2	(-) Mutatie (im)materiële vaste activa	1.249	1.418	467
3	(+) Mutatie voorzieningen	-106	-1.521	2.351
4	(-) Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	1.577	-1.646	-5.745
	(-) Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste en (im)materiële			
5	vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa			
EMU-saldo		2.637	-786	10.742

Gemeentegaranties

Garantstelling geldleningen

Het totaal van door de gemeente geborgde geldleningen bedraagt per eind 2024 € 2,54 miljoen (per eind 2023: €2,50 miljoen). Het betreft in totaal 12 gemeentegaranties. In 2024 is één nieuwe gemeentegaranties verstrekt.

Paragraaf E Bedrijfsvoering

Doel en Inleiding

We werken er hard aan om de gemeente Leusden een fijne plek te laten zijn om te wonen, te werken en te leven. Om alle taken uit te voeren en onze plannen en ambities te realiseren is het van belang dat de organisatie goed is uitgerust. Daarvoor is een goede bedrijfsvoering nodig. Bedrijfsvoering gaat over mensen, middelen en mogelijkheden om de gemeente goed te laten functioneren en over de randvoorwaarden die onze plannen helpen realiseren. Met een gezonde werkbalans voor alle medewerkers van de gemeente Leusden.

Robuuste en slagvaardige dienstverlening aan samenleving en politiek

Na een periode van bezuinigingen was de omvang van de organisatie gedaald tot 170 fte. Na Corona veranderde de arbeidsmarkt en nam het verloop toe. Daardoor is ook veel kennis verloren gegaan. Via het CUP en de kadernota van juni 2023 zijn middelen beschikbaar gesteld voor 27,15 fte.

Met recruiters, preferred suppliers en een onboardingprogramma vindt een inhaalslag plaats. We verbeteren onze processen en pakken organisatieontwikkeling op. De basis komt meer en meer op orde. We werken aan een robuuste organisatie en verbeteren de kwaliteit van de dienstverlening. Zo is er een dienstverleningsvisie opgesteld en krijgt burgerparticipatie vorm. Het We zijn meer en meer in staat de basisopgaven te vervullen, ambities waar te maken en het voorzieningenniveau in stand te houden.

Overeenkomstig het besluit van de raad van januari 2020 is de span of control vergroot. Hiermee wordt de afspraak met de gemeenteraad ingelost om twee formatieplaatsen in te leveren waarmee destijds voor een periode van drie jaar twee extra leidinggevenden waren aangesteld.

Intergemeentelijke samenwerking bedrijfsvoering

Na een startdocument in 2014 zijn de gemeente Bunschoten, Leusden, Nijkerk en Putten vanaf 2017 gaan samenwerken op het gebied van bedrijfsvoering. De samenwerking is aangegaan om voordelen te behalen op de 4K's: kosten verlagen, kwetsbaarheid verminderen, kwaliteit verbeteren en kansen voor medewerkers creëren.

Medio 2023 hebben betrokken partijen de samenwerking geëvalueerd. De resultaten bleven achter bij de verwachtingen. Binnen BLNP is onderzocht op welke wijze de samenwerking kon worden voortgezet om toch de eerder geformuleerde doelstellingen te kunnen behalen. In Q2 2024 heeft de stuurgroep de conclusie getrokken dat de meningen hierover te ver uiteen lagen. Op 25 september 2024 heeft de stuurgroep besloten de samenwerking te beëindigen.

Voor de ontmanteling is een extern adviesbureau in de arm genomen. Begin december is een adviesrapport opgeleverd. De materiële beëindiging vond plaats op 1 januari 2025. De formele beëindiging vindt plaats op 1 juli 2025. De tussenliggende periode wordt gebruikt om de samenwerking zorgvuldig te ontmantelen.

De medewerkers van de vier clusters JZ, HRM, Fin en ICT zijn inmiddels onder de aansturing gebracht van hun eigen gemeente. Op onderdelen waar de meerwaarde aantoonbaar is, zal de samenwerking zo mogelijk worden voortgezet met behulp van DVO's. Een voorbeeld daarvan is de salarisadministratie. Contracten die voortvloeien uit gezamenlijke aanbestedingen, worden uitgediend en waar voortzetting meerwaarde heeft, verlengd.

Informatieveiligheid

Dreiging

Informatiebeveiliging gaat over het beschermen van informatie en informatiesystemen tegen ongeautoriseerde toegang, gebruik, openbaarmaking, verstoring, wijziging of vernietiging, om beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid te waarborgen. Informatiebeveiligingsrisico's zijn daarmee gebeurtenissen die negatieve gevolgen kunnen hebben voor de beschikbaarheid, integriteit en/of vertrouwelijkheid van informatie(systemen). Als een beveiligingsincident van een bepaalde impact is, kan dit gevolgen hebben voor de dienstverlening aan de inwoners. Er kunnen bijvoorbeeld geen paspoorten, rijbewijzen of uitkeringen worden uitgegeven.

De landelijke dreigingsthema's zijn:

- Cybercrime (financieel gewin)
- Sabotage (vitale infra)
- Hacktivisme (maatschappelijke kwesties)
- Spionage (geopolitiek)

De grootste risico's op dit moment zijn in te delen in 3 categorieën:

- Ongeautoriseerde toegang tot informatie(systemen)
- Grootchalige uitval van informatie(systemen)
- Fouten in dienstverlening met informatie(systemen)

Verder zijn er nieuwe dreigingen zoals het gebruik en de mogelijkheden van generatieve AI. De impact op de samenleving kent nog vele onduidelijkheden, maar gebruikers kunnen (onbedoeld en onbewust) toegang geven tot zoekvragen en/of gevoelige informatie door de vragen die ze stellen, de informatie die ze invoeren of de informatie waarmee ze de applicaties voeden. Generatieve AI kan ook worden gebruikt voor cyberaanvallen. Zo kunnen met behulp van AI meer op een ontvanger toegesneden phishing-mails worden gemaakt. Verder kunnen kwaadwillenden generatieve AI gebruiken om snel en automatisch interessante doelwitten te detecteren en informatie daarover te verzamelen. Ook kan laagdrempeliger malware worden ontwikkeld. Daarentegen kan generatieve AI ook worden ingezet ter verdediging tegen cyberaanvallen door bijvoorbeeld onregelmatigheden te detecteren in data.

Wetgeving

Daarnaast wordt de Europese Network and Information Security directive (NIS)2 op dit moment omgezet in de Nederlandse Cyberbeveiligingswet. Het doel van de NIS2-richtlijn is de digitale weerbaarheid van essentiële diensten binnen de EU-lidstaten te verbeteren. Nederlandse gemeenten worden door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties ook aangewezen als essentiële entiteit. De Cyberbeveiligingswet zal in de zomer van 2025 in werking gaan en brengt aanvullende zorgplicht, meldplicht, toezicht en recht op hulp met zich mee.

Beheersmaatregelen

Hiervoor zijn de volgende beheersmaatregelen genomen in 2024:

- Aanschaf en inrichting van een Information Security Management System (ISMS)
- Opstelling en invoering van een loggingbeleid
- Opstelling van een logisch toegangsbeleid
- In kaart brengen van het applicatielandschap
- Onderzoek naar Security Incident & Event Management (SIEM) en Security Operations Center (SOC)
- Phishingcampagne
- Inventarisatie NIS2 en Cyberbeveiligingswet

ENSIA

Elk jaar leggen gemeenten verantwoording af over de kwaliteit van informatieveiligheid van diverse informatiesystemen. Dit gebeurt volgens de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA). Deze verplichte zelfevaluatie is gebaseerd op het normenkader van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Het college geeft met de ENSIA-collegeverklaring aan in hoeverre aan de beveiligingsnormen voor het gebruik van DigiD en Suwinet wordt voldaan. De collegeverklaring wordt inclusief bijlagen bij het jaarverslag aangeboden aan de raad. Daarnaast legt het college in een aparte rapportage verantwoording af over de kwaliteit van de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) en de Basisregistratie Ondergrond (BRO).

Het resultaat van de audit in 2024 is dat de gemeente Leusden aan alle beveiligingseisen voldoet.

DigiD	Suwinet	Reisdocumente n	BRP	BAG	BGT	BRO

Incidenten

In 2024 hebben zich 15 beveiligingsincidenten voorgedaan binnen de gemeente Leusden. Daarvan zijn bij 5 incidenten gegevens in handen gekomen van onbevoegden. Bij elk van die 5 datalekken zijn de gegevens terecht gekomen bij een zogeheten verkeerde vertrouwde ontvanger, volgens de AVG. Daarnaast zijn inschattingen gemaakt van de risico's voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen op basis van kans x impact. Daaruit blijkt een zeer lage score. Daarom zijn de gevolgen voor de betrokkenen en organisatie verwaarloosbaar. De incidenten worden voornamelijk veroorzaakt door het niet naleven van werkinstructies en onzorgvuldigheid. Verder zijn er phishingaanvallen geweest en een technische storing.

Op basis van deze uitkomsten wordt geadviseerd de medewerkers beter te trainen door een professioneler trainingsplatform met gerichte cybersecuritymodules beschikbaar te stellen, om zo het volwassenheids- en bewustwordingsniveau omhoog te halen. Begin 2025 wordt hiervoor een nieuw trainingsplatform aangeschaft, met modules die gericht zijn op het werk in een gemeente.

Fraude

Wij hebben in 2024 een frauderisicoanalyse opgesteld om een goed beeld te krijgen van de risico's die wij op het gebied van fraude lopen. In de frauderisicoanalyse worden de onderwerpen genoemd, waarin het risico van fraude het grootst is. Voor de geïdentificeerde risico's hebben we vervolgens beoordeeld in hoeverre er beheersmaatregelen bestaan binnen de organisatie die deze risico's verminderen. Ook is er gemeentebreed beleid omtrent misbruik en oneigenlijk gebruik vastgesteld.

De inrichting van onze administratieve organisatie en de getroffen beheersmaatregelen zijn erop gericht om fraude en corruptie te voorkomen dan wel te ontdekken. Hierbij gaat het om: Maatregelen gericht op houding en gedrag van onze medewerkers. Deze richten zich op motivatie, loyaliteit, integriteit, inspiratie en normen en waarden van medewerkers. Concreet gaat het dan om een verklaring omtrent gedrag (VOG) voor alle nieuwe medewerkers, het afleggen van de ambtseed of ambtsbelofte, en de aanwezigheid van vertrouwenspersonen.

Maatregelen in processen en systemen die gewenst gedrag direct of indirect afdwingen dan wel erop gericht zijn ongewenst gedrag te voorkomen. Voorbeelden hiervan zijn het werken met functiescheidingen en het 4 ogen principe, een duidelijke besluitvormings- en verantwoordingsstructuur en het vastleggen van besluitvorming. Ook is er aandacht voor informatieveiligheid onder meer door het aanbieden van online leermodules en het stimuleren deze te volgen. Er hebben zich in 2024 geen incidenten voorgedaan.

Rechtmatigheidsverantwoording

Met ingang van het verslagjaar 2023 is de rechtmatigheidsverantwoording ingevoerd. In de rechtmatigheidsverantwoording gaat het college van burgemeester en wethouders via de jaarrekening 2024 verantwoording afleggen over de rechtmatigheid. Als volgt;

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders, zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 12 december 2024 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag, omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 3.273.300. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024.

De rapportagegrens is € 50.000,-. Dit betekent dat bevindingen beneden de rapportagegrens niet zijn opgenomen in de monitor rechtmatigheidsverantwoording.

De uitkomst van de bevindingen worden vormgegeven door een overzicht te geven van de onrechtmatigheden in onderstaande tabel 'Monitor Rechtmatigheidsverantwoording'.

Monitor Rechtmatigheidsverantwoording		Afwijkingen	Onduidelijkheden
Begrotingscriterium			
1A	Overschrijding lasten programma's begroot versus werkelijk	€ 1.367.031	€ 6.353.000
1B	Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	€ 221.397	€ -
2	Ongeautoriseerde reserve mutaties	€ -	€ -
3	Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten, investeringen en baten die niet tijdig tot een begrotingsw ijsiging hebben geleid of niet tijdig aan de raad zijn gemeld.	€ 0	€ -
Subtotaal A. Begrotingsonrechtmatigheden (bruto)		€ 1.588.428	€ 6.353.000
4	Acceptabele begrotingsafwijkingen waarvan de raad heeft besloten dat ze niet onrechtmatig zijn.	€ 871.700	€ -
	Niet-acceptabele begrotingsonrechtmatigheden. Deze worden inhoudelijk toegelicht in de rechtmatigheidsverantwoording en in de paragraaf bedrijfsvoering .	€ 716.728	€ -
Voorwaardencriterium			
5	Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed. Deze worden inhoudelijk toegelicht in de rechtmatigheidsverantwoording en in de paragraaf bedrijfsvoering .	€ 498.282	€ 73.575
Misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium			
6	Geen bevindingen	€ -	€ -
Totaal rechtmatigheidsfouten (= Begrotingscriterium + Voorwaardencriterium)		2.086.710	6.426.575

Evaluatie rechtmatigheid		Afwijkingen	Onduidelijkheden
Totaal rechtmatigheidsfouten		€ 2.086.710	€ 6.426.575
G. Verantwoordingsgrens			
Verantwoordingsgrens vastgesteld door de raad		3%	3%
Totaal lasten inclusief toevoegingen aan de reserves		€ 109.110.000	€ 109.110.000
Verantwoordingsgrens in euro		3.273.300	3.273.300
Ruimte		1.186.590	-3.153.275
De geconstateerde rechtmatigheidsfouten overstijgen de verantwoordingsgrens.			

Conclusie

Het college heeft niet kunnen vaststellen dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen als gevolg van materiële onduidelijkheden op het voorwaardencriterium binnen de Jeugdwet.

Onduidelijkheden

MetMaya kon ten tijde van de jaarrekeningcontrole geen controleverklaring aanleveren aan de gemeente Amersfoort over de getrouwheid en rechtmatigheid van de bestedingen in 2024. Als gevolg hiervan kan de gemeente Amersfoort geen zekerheid geven over de bestedingen voor Leusden voor het integraal zorgbudget MetMaya en de opstartkosten MetMaya. Dit betreft een bedrag van € 6.353.000 (5,8%). Omdat de rechtmatigheid hiervan niet aantoonbaar is, wordt dit bedrag als onduidelijkheid opgenomen in onze rechtmatigheidsverantwoording. Door deze onduidelijkheid wordt de verantwoordingsgrens van € 3.273.300. (3%) overschreden.

Afwijkingen

Het bedrag van afwijkingen betreft € 2.086.710 (1,9%) en is lager dan de daarvoor gestelde grens van € 3.273.300 (3%). Hiervan is een bedrag van € 871.700 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

Paragraaf F Verbonden Partijen

Visie op verbonden partijen in relatie tot de doelstellingen van de gemeente

De gemeente wil beoogde doelen zoals opgenomen in de begroting realiseren. Een optimale borging van het publieke belang is daarbij essentieel. Soms zoeken we daarbij naar samenwerking met derden of beleggen we de uitvoering extern via subsidiëring of inkoop. Een specifieke vorm van externe uitvoering is de verbonden partij. Soms volgt dit uit wetgeving, bijvoorbeeld bij de veiligheidsregio's en regionale omgevingsdiensten. Soms nopen de ontwikkelingen van schaalvergroting en nieuwe gemeentelijke taken tot regionale samenwerking voor de uitvoering van deze taken.

Kenmerken van Verbonden Partijen

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente een bestuurlijk belang en financieel belang heeft. Dit betreft enerzijds de publiekrechtelijke gemeenschappelijke regelingen en anderzijds privaatrechtelijke deelnemingen in vennootschappen, verenigingen en stichtingen.

Onder een bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van de verbonden partij, of het hebben van stemrecht.

Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij of wanneer financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente. Als de financiële relatie alleen bestaat uit gemeentelijke bijdragen in de vorm van inkomens- of vermogensoverdrachten zoals een subsidie, dan is er geen sprake van een financieel belang. Deze relaties zijn daarom niet in deze paragraaf opgenomen.

Verbonden partijen dienen een publiek, openbaar belang. De raad heeft een kaderstellende en controlerende taak en ziet erop toe dat de verbonden partijen bijdragen aan de doelstellingen in de (beleids)programma's.

Lokale en regionale sturing op Verbonden Partijen

Het laten uitvoeren van taken door Verbonden Partijen heeft het risico dat de democratische controle niet optimaal is. Bij de realisering van beoogde gemeentelijke doelen is een optimale borging van het publieke belang echter essentieel. Sinds 2015 is (op initiatief van de Leusdense raad) daarom een regionale werkwijze voor de sturing en controle op verbonden partijen van kracht. De werkwijze is in 2014 regionaal opgenomen in het Manifest Verbonden Partijen, dat is ondertekend door 10 gemeenteraden uit de regio Zuid-Oost Utrecht. Krachtens de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (Wgr) moeten verbonden partijen jaarlijks vóór 30 april een kadernota met algemene financiële en beleidsmatige kaders voor het volgende begrotingsjaar en de voorlopige jaarrekening aan de deelnemende gemeenteraden aanbieden. De kadernota is vooral van belang bij voorgenomen inhoudelijke of financiële wijzigingen. In de regionale werkwijze worden de verbonden partijen verzocht hun kadernota uiterlijk op 31 januari in te dienen, zodat de raad nog een zienswijze op voorgestelde wijzigingen kan indienen vóórdat het algemeen bestuur van de verbonden partij de conceptbegroting vaststelt. Zo wordt het zwaartepunt van sturing door de raad meer vooraan in de beleids- en begrotingscyclus geplaatst. De raad heeft per verbonden partij twee rapporteurs benoemd. Zij volgen namens de hele raad de ontwikkelingen bij de verbonden partij nauwgezet en informeren de raadsfracties.

Beheersingsmethodiek voor verbonden partijen

De gemeente monitort de verbonden partijen door het beoordelen van management- en bestuursrapportages en de begrotingen en jaarrekeningen van de betreffende instellingen. Het college rapporteert de raad gedurende het jaar in de P&C-documenten over relevante ontwikkelingen zoals het aangaan of beëindigen van verbonden partijen, wijzigingen in de doelstellingen, nieuwe financiële risico's en beleidswijzigingen in de uitvoering van de taken.

Overzicht verbonden partijen en deelnemersbijdragen 2024

	Naam	Programma begroting	Juridische rechtsvorm	Bijdrage 2024
1	Veiligheidsregio Utrecht (VRU)	Bestuur	Gemeenschappelijke regeling	€ 1.902.000

2	GGD regio Utrecht (GGDrU)	Bestuur en Samenleving	Gemeenschappelijke regeling	€ 1.364.400
3	Afval Verwijdering Utrecht (AVU)	Leefomgeving	Gemeenschappelijke regeling	€ 777.900
4	GBLT (belastingen)	Bestuur	Gemeenschappelijke regeling	€ 490.500
5	Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)	Bestuur en Leefomgeving	Gemeenschappelijke regeling	€ 467.100
6	Regionale Werkvoorziening Amersfoort e.o. (RWA)	Samenleving	Gemeenschappelijke regeling	€ 8.000
7	Amfors Holding BV	Samenleving	Vennootschap (BV)	€ 0
8	Vitens	Bestuur	Vennootschap (BV)	€ 0
9	Centrumregeling afvalwaterketen en grondwater	Leefomgeving	Centrumregeling	€ 14.100
10	VvE Atlas	Leefomgeving	Vereniging	€ 13.100
11	VvE Antares	Leefomgeving	Vereniging	€ 20.900
12	VvE Huis van Leusden	Leefomgeving	Vereniging	€ 8.600
13	Inkoopbureau Midden Nederland (IBMN)	Bestuur	Stichting	€ 108.600
14	Samenwerking Bedrijfsvoering BLNP	Bestuur	Regeling zonder meer	-
	TOTAAL BIJDAGEN 2024			€ 5.175.200

Financieel belang

In totaal is in 2024 door Leusden een deelnemersbijdrage aan de verbonden partijen van afgerond € 5,2 miljoen betaald. Dit is circa 5,5% van de totale gemeentebegroting. Het grootste deel van deze bijdrage is gekoppeld aan afgenomen producten en diensten. Het resterende deel betreft een bijdrage naar rato van het aantal inwoners of woningen.

Gegevens per verbonden partij

1. Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

<i>Vestigingsplaats:</i>	Utrecht
<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Gemeenschappelijke regeling
<i>Deelnemers:</i>	Alle gemeenten in de provincie Utrecht en de Meldkamer Ambulancezorg (MKA). De politie Eenheid Midden Nederland is aan de veiligheidsregio verbonden door een convenant.
<i>Bestuurlijk vertegenwoordiger:</i>	Burgemeester G.J. Bouwmeester
<i>Doel deelname:</i>	Uitvoering brandweezorg, organisatie van de rampenbestrijding en crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening bij rampen. Noodhulpverlening in de regio Utrecht.
<i>Openbaar belang:</i>	Adequate brandweezorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	Alle burgemeesters van de 26 Utrechtse gemeenten hebben zitting in het algemeen bestuur.

<i>Programma in jaarrekening:</i>	Domein Bestuur – programma veiligheid
<i>Gemeentelijke bijdrage in 2024:</i>	€ 1.902.000
<i>Financieel belang:</i>	Jaarlijkse inwonersbijdrage op basis van verhoudingen van budgetten binnen het gemeentefonds, de zgn. ijkpuntscores.
<i>Financieel belang in %:</i>	ca. 1,6%
<i>Resultaat over 2024:</i>	€ 303.600
<i>Eigen vermogen eind 2024:</i>	€ 0
<i>Vreemd vermogen eind 2024:</i>	€ 16.545.000
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	Formatie- en/of frictiekosten door de Omgevingswet Implementatie programma 'Toekomstbestendige Brandweer' Overige (onvoorziene) exploitatierisico's

2. GGD regio Utrecht (GGDrU)

<i>Vestigingsplaats:</i>	Zeist
<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Gemeenschappelijke Regeling
<i>Deelnemers:</i>	Alle gemeenten in de provincie Utrecht
<i>Bestuurlijk vertegenwoordiger:</i>	Wethouder M. Treep
<i>Doel deelname:</i>	Het behartigen van de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van openbare gezondheidszorg. De dienst voert wettelijke basistaken en op lokaal beleid gebaseerde keuzetaken uit.
<i>Openbaar belang:</i>	- Invulling geven aan de wettelijke rol bij crises en rampen; - Bevorderen van een goede basisgezondheid en gelijke kansen op gezondheid voor de inwoners, onder meer door preventie.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	Elke gemeente is met een lid vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur (met uitzondering van gemeente Utrecht) en ook in de bestuurscommissie.

<i>Programma in jaarrekening:</i>	Domein Bestuur – programma Veiligheid Domein Samenleving – programma Sociaal Domein
<i>Gemeentelijke bijdrage in 2024:</i>	€ 1.364.400
<i>Financieel belang:</i>	De kosten van de wettelijke basistaken worden bij alle deelnemers in rekening gebracht; keuzetaken alleen bij de gemeenten waarvoor de taken zijn uitgevoerd.
<i>Financieel belang in %:</i>	ca. 2,7%
<i>Resultaat over 2024:</i>	€ 2.477.000
<i>Eigen vermogen eind 2024:</i>	€ 6.217.000

<i>Vreemd vermogen eind 2024:</i>	€ 7.897.000
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	De verhouding tussen de vaste (inwoner)bijdrage en de maatwerk-opbrengsten moet zodanig zijn, dat de GGDrU in de financieringsstructuur een eventuele daling van maatwerkinkomsten zelf kan opvangen.

3. Afvalverwijdering Utrecht (AVU)

<i>Vestigingsplaats:</i>	Soest
<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Gemeenschappelijke regeling
<i>Deelnemers:</i>	De Utrechtse gemeenten
<i>Bestuurlijk vertegenwoordiger:</i>	Wethouder W. Vos
<i>Doel deelname:</i>	Zorgdragen voor een goede, reguliere en milieuverantwoorde verwijdering van door de Utrechtse gemeenten ingezamelde huishoudelijke afvalstoffen.
<i>Openbaar belang:</i>	Zorgen voor overslag, transport en hoogwaardige verwerking van huishoudelijk afval en grondstoffen; de contractvorming en het -beheer hiertoe; monitoring van de samenstelling van het huishoudelijk restafval; advisering en communicatieve (campagnes) en beleidsmatige ondersteuning van de deelnemende gemeenten.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	Elke deelnemer heeft een zetel in het Algemeen Bestuur.

<i>Programma in jaarrekening:</i>	Domein Leefomgeving – programma Duurzaamheid
<i>Gemeentelijke bijdrage in 2024:</i>	€ 777.900
<i>Financieel belang:</i>	Baten en lasten worden 100% aan de deelnemers doorberekend. Dat gebeurt pro rata op basis van de hoeveelheid ingezameld afval per gemeente. De GR heeft een beperkt aantal aandelen in de BV Afvaloverslag.
<i>Financieel belang in %:</i>	ca. 1,6%
<i>Resultaat over 2024:</i>	€ 303.600
<i>Eigen vermogen eind 2024:</i>	€ 0
<i>Vreemd vermogen eind 2024:</i>	€ 16.545.000
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	Normale bedrijfsrisico's zoals rente-, krediet, debiteuren- en investeringsrisico's.

4. GBLT (Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus – Tricijn)

<i>Vestigingsplaats:</i>	Zwolle
<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Gemeenschappelijke regeling
<i>Deelnemers:</i>	Vijf waterschappen en zeven gemeenten, te weten Bunschoten, Dalfsen, Dronten, Nijkerk, Leusden, Ommen en Zwolle.
<i>Bestuurlijk vertegenwoordiger:</i>	Wethouder F.M. de Wit

<i>Doel deelname:</i>	Een efficiënte en effectieve heffing en invordering van gemeentelijke belastingen (en waterschap belastingen) en uitvoering van WOZ-taken op een hoog kwaliteitsniveau tegen zo laag mogelijke kosten.
<i>Openbaar belang:</i>	Juiste en klantgerichte uitvoering van gemeentelijke belastingverordeningen en kwijtscheldingsregels en waardering onroerende zaken.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	Elke deelnemer heeft met één bestuurslid zitting in het Algemeen Bestuur.

<i>Programma in jaarrekening:</i>	Domein Bestuur – programma Samenwerking
<i>Gemeentelijke bijdrage in 2024:</i>	€ 490.500
<i>Financieel belang:</i>	De grondslagen voor de gemeentelijke bijdrage zijn ontleend aan de Basisregistratie Personen en Woz-basisregistratie (aantallen inwoners en Woz-objecten).
<i>Financieel belang in %:</i>	ca. 2,5%
<i>Resultaat over 2024:</i>	€ 0 (sluitende exploitatie na bijdragen deelnemers)
<i>Eigen vermogen eind 2024:</i>	€ 0
<i>Vreemd vermogen eind 2024:</i>	€ 5.736.000
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	GBLT beschikt in principe niet over eigen (weerstand)vermogen; financiële resultaten worden verrekend met de deelnemers van de gemeenschappelijke regeling.

5. Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)

<i>Vestigingsplaats:</i>	Utrecht
<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Gemeenschappelijke regeling
<i>Deelnemers:</i>	De gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Nieuwegein, Soest, Utrecht, Woudenberg, en de provincie Utrecht.
<i>Bestuurlijk vertegenwoordiger:</i>	Wethouder W. Vos
<i>Doel deelname:</i>	Uitvoeren van milieutaken op het gebied van vergunningverlening en toezicht en handhaving voor de deelnemende gemeenten.
<i>Openbaar belang:</i>	Het behartigen van de belangen van de deelnemers tezamen en van iedere deelnemer afzonderlijk op het gebied van de fysieke leefomgeving. Het zorgdragen van een goede, klantvriendelijke en efficiënte uitvoering van de opgedragen milieutaken.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	Elke deelnemer heeft een zetel in het Algemeen Bestuur.

<i>Programma in jaarrekening:</i>	Domein Bestuur - programma Veiligheid Domein Leefomgeving – programma Duurzaamheid
<i>Gemeentelijke bijdrage in 2024:</i>	€ 467.100
<i>Financieel belang:</i>	ca. 2,7%
<i>Resultaat over 2024:</i>	€ 302.000 (2023)

<i>Eigen vermogen eind 2024:</i>	€ 1.517.000 (eind 2023)
<i>Vreemd vermogen eind 2024:</i>	€ 1.120.000 (eind 2023)
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	Ziekteverzuim, krappe arbeidsmarkt, loon- en prijsstijgingen, overdracht bodemtaken, wijzigingen door de Omgevingswet, vorming 1 omgevingsdienst in de provincie Utrecht.

6. Regionaal Sociaal Werkvoorzieningsschap Amersfoort en Omstreken (RWA)

<i>Vestigingsplaats:</i>	Amersfoort
<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Gemeenschappelijke regeling
<i>Deelnemers:</i>	De gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Leusden, Soest en Woudenberg
<i>Bestuurlijk vertegenwoordiger:</i>	Wethouder M. Treep
<i>Doel deelname:</i>	Het uitvoeren van alle gemeentelijke taken die voortvloeien uit de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) en de daarmee verband houdende voorschriften en regelingen.
<i>Openbaar belang:</i>	Het realiseren van voldoende passend werk voor mensen met een WSW-indicatie.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	Elke deelnemende gemeente is in het Algemeen Bestuur vertegenwoordigd door de portefeuillehouder Werk en Inkomen.

<i>Programma in jaarrekening:</i>	Domein Samenleving – programma Sociaal Domein
<i>Gemeentelijke bijdrage in 2024:</i>	€ 8.000
<i>Financieel belang:</i>	De gemeente stelt de ontvangen rijksbijdrage WSW volledig ter beschikking aan RWA. Daarnaast draagt elke gemeente naar rato bij in een eventueel negatief exploitatiesaldo.
<i>Financieel belang in %:</i>	ca. 6%
<i>Resultaat over 2024:</i>	-/- € 2.734.000 Dit wordt aangezuiverd met het bedrijfsresultaat van Amfors ad € 2.600.000. Het per saldo negatieve resultaat is door de gemeenten aangezuiverd met € 134.000 (waarvan Leusden € 8.000).
<i>Eigen vermogen eind 2024:</i>	€ 939.000
<i>Vreemd vermogen eind 2024:</i>	€ 4.850.000
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	Het resultaat van RWA is enerzijds afhankelijk van de Rijkssubsidie. Het macrobudget waarop deze Rijkssubsidie is gebaseerd, gaat uit van een hogere uitstroom van het aantal SW-ers dan in werkelijkheid plaatsvindt, waardoor de Rijkssubsidie eerder afneemt dan wenselijk. Het resultaat van RWA is anderzijds afhankelijk van de opbrengst van Amfors. Amfors heeft te maken met afnemende productiviteit door vergrijzing van medewerkers. Amfors moet daarop voldoende (kunnen) anticiperen om de opbrengsten op niveau te houden.

7. Amfors Holding

<i>Vestigingsplaats:</i>	Amersfoort
<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Besloten Vennootschap (met gemeentelijke deelneming)
<i>Deelnemers:</i>	De gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Leusden, Soest en Woudenberg.
<i>Gemeentelijk aandeelhouder</i>	Wethouder M. Treep
<i>Doel deelname:</i>	Instandhouding van werkbedrijven waarheen werknemers van RWA gedetacheerd worden om te (leren) werken.
<i>Openbaar belang:</i>	Het realiseren van voldoende passend werk voor mensen met een WSW-indicatie.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	De portefeuillehouders Financiën uit de deelnemende gemeenten zijn aandeelhouder van Amfors Holding. Zij controleren begroting, jaarrekening en beleidsplannen. Daarnaast is er een Raad van Commissarissen bestaande uit personen zonder bestuurlijke binding met de gemeenten.

<i>Programma in jaarrekening:</i>	Domein Samenleving – programma Sociaal Domein
<i>Gemeentelijke bijdrage in 2024:</i>	€ 0
<i>Financieel belang:</i>	De gemeente Leusden bezit aandelen Amfors.
<i>Financieel belang in %:</i>	ca. 6%
<i>Resultaat over 2024:</i>	€ 0 Betreft resultaat na aanzuivering tekort aan RWA
<i>Eigen vermogen eind 2024:</i>	€ 2.500.000
<i>Vreemd vermogen eind 2024:</i>	€ 7.775.000
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	Door het dalende aantal SW-ers bij RWA en een afnemende rijksbijdrage moeten de toenemende kosten bij RWA worden opgevangen door een hoger netto resultaat van Amfors. De gemeente is erg afhankelijk van het behalen van de operationele resultaten van Amfors, die ter aanvulling van het negatief subsidieresultaat RWA nodig is om zodoende de gemeente niet meer te laten bijdragen.

8. Vitens

<i>Vestigingsplaats:</i>	Zwolle
<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Naamloze vennootschap.
<i>Deelnemers:</i>	Vitens heeft 97 aandeelhouders, die gezamenlijk 5.777.247 aandelen bezitten.
<i>Bestuurlijke vertegenwoordiger:</i>	Wethouder J. Kramer
<i>Doel deelname:</i>	Zeggenschap op basis van het aantal aandelen in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.
<i>Openbaar belang:</i>	Vitens is het grootste drinkwaterbedrijf in Nederland en verzorgt de levering van drinkwater aan haar circa 6 miljoen klanten waaronder de inwoners van gemeente Leusden. Vitens wil daarbij op duurzame basis een uitstekende kwaliteit drinkwater leveren met de daarbij behorende dienstverlening.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	De gemeente is aandeelhouder. De wethouder is aandeelhouder namens de gemeente Leusden.

<i>Programma in jaarrekening:</i>	Domein Bestuur – programma Samenwerking
	Gemeente Leusden heeft sinds 2006 een aandelenportefeuille van 25.902 aandelen € 1,00 Vitens.
<i>Gemeentelijke bijdrage in 2024:</i>	€ 0
<i>Financieel belang in %:</i>	Ongeveer 0,5% i.c.€ 25.902. Gemeente Leusden heeft sinds 2006 een aandelenportefeuille van 25.902 aandelen Vitens met een nominale waarde van € 1,00 per stuk.
<i>Resultaat over 2024:</i>	€ 34.500.000. Over het jaar 2024 zal geen dividend worden uitgekeerd.
<i>Eigen vermogen eind 2024:</i>	€ 713.600.000
<i>Vreemd vermogen eind 2024:</i>	€ 1.202.300.000
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	De financiële risico's zijn zeer beperkt. Er is geen verplichte afdekking van een eventueel tekort; aandeelhouders van een NV zijn niet aansprakelijk voor de schulden van een NV.

9. Centrumregeling meten en monitoren afvalwaterketen en grondwater Vallei en Veluwe

<i>Vestigingsplaats:</i>	Apeldoorn
<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Regeling zonder meer
<i>Deelnemers:</i>	College van burgemeester en wethouders van de gemeenten Amersfoort, Baarn, Barneveld, Brummen, Bunschoten, Ede, Epe, Ermelo, Leusden, Nijkerk, Putten, Renkum, Renswoude, Rheden, Scherpenzeel, Soest, Veenendaal, Woudenberg. En het College van dijkgraaf en heemraden van Waterschap Vallei en Veluwe.
<i>Bestuurlijk vertegenwoordiger:</i>	Wethouder J. Kramer
<i>Doel deelname:</i>	Meten en monitoren van het functioneren van gemeentelijk rioolstelsel, het stedelijk oppervlaktewatersysteem en grondwater is een relatief beperkte taak die specialistische kennis, vaardigheden en systemen vraagt. Deze taak is belegd bij de centrumorganisatie. Deze centrumorganisatie heeft een Uitvoeringsteam (UVT) opgericht, dat deze taken efficiënt uitvoert. Het UVT helpt ons bij het op peil houden van onze kennis, het zicht houden op ons eigen stelsel met complexe technieken en analyses en houdt onze kosten en de belasting van onze organisatie laag.
<i>Algemeen belang:</i>	De gemeente is verplicht om het functioneren van ons rioolstelsel, oppervlaktewater en grondwater te monitoren. Inzicht in het systeem is ook belangrijk om onderbouwde keuzen te maken voor maatregelenpakketten/strategieën om de conditie van deze systemen op orde te houden, ook als de omstandigheden wijzigen (denk aan klimaatveranderingen).
<i>Bestuurlijk belang:</i>	De deelnemende gemeenten en het waterschap behouden hun eigen bestuurlijke structuur, bevoegdheden en verantwoordelijkheden (Art 2 lid 6 van de Centrumregeling).

<i>Programma in jaarrekening:</i>	Domein Leefomgeving – programma Water, riolering en klimaatadaptatie
<i>Gemeentelijke bijdrage 2024:</i>	€ 14.100
<i>Financieel belang:</i>	Het Waterschap betaalt 1/3 deel en de deelnemende gemeenten betalen 2/3 deel, waarbij van de centrumregeling worden verdeeld naar rato van inwoneraantallen.
<i>Financieel belang in % Leusden:</i>	De bijdrage van Leusden aan de kosten van het basispakket bedraagt ca. 3%
<i>Financieel resultaat VP:</i>	In 2024 wordt € 318.000 uitgegeven (begroting 2024).
<i>Eigen vermogen VP:</i>	€ 0
<i>Vreemd Vermogen VP:</i>	€ 0
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	De financiële gevolgen zijn beperkt. Het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) dekt de bijdrage aan deze centrumregeling.

10. VvE Atlas

<i>Programma in jaarrekening:</i>	Domein Leefomgeving, accommodaties
<i>Doel:</i>	De gemeente Leusden is eigenaar van de scholen, de gymzaal en de BSO ruimte in MFC Atlas. De Vereniging van Eigenaren is opgericht voor het beheer en onderhoud van de gemeenschappelijke delen.
<i>Betrokkenen:</i>	Gemeente Leusden, Stichting Omthuis en gebruikers waaronder Voila, Cordeo en Human Kind.
<i>Openbaar belang:</i>	Het beheren en exploiteren van de gemeenschappelijke delen van VvE Atlas.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	Het behartigen van de belangen van de gemeente Leusden als gedeeltelijke eigenaar van het complex. De VvE wordt bestuurd door stichting Omthuis. De concerncontroller is door het college van B&W gemachtigd om namens de gemeente het stemrecht in de VvE uit te oefenen.
<i>Aandelen belang:</i>	In de splitsingsakte is vastgelegd dat de gemeente voor 52% eigenaar is (appartementenindex 1: onderwijs, gymzaal en BSO) en stichting Omthuis 48% (appartementenindex 2: woningen).
<i>Financieel belang:</i>	Jaarlijks wordt de begroting van de VvE besproken en vastgesteld door de Algemene Leden Vergadering.
<i>Gemeentelijke bijdrage 2024:</i>	€ 13.100
<i>Ambtelijke benoemingen:</i>	De concerncontroller vertegenwoordigt de gemeente tijdens de ledenvergaderingen. Twee financieel medewerkers van de gemeente Leusden vormen de kascommissie van de VvE.

11. VvE MFC Antares

<i>Programma in jaarrekening:</i>	Domein Leefomgeving, accommodaties
<i>Doel</i>	De gemeente Leusden is eigenaar van de sportzaal in MFC Antares. De Vereniging van Eigenaren is opgericht voor het beheer en onderhoud van de gemeenschappelijke delen.
<i>Betrokkenen:</i>	Stichting Omthuis en gemeente Leusden. Als gebruikers Voila, Real-gym, Leusden ZET, horeca exploitant.
<i>Openbaar belang:</i>	Het beheren en exploiteren van de gemeenschappelijk delen van VvE Antares.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	Het behartigen van de belangen van de gemeente Leusden als gedeeltelijke eigenaar van het complex. De VvE wordt bestuurd door Stichting Omthuis.
<i>Aandelen belang:</i>	In de splitsingsakte is vastgelegd dat de gemeente voor 12,5% eigenaar is (appartementenindex 5: sportzaal) en de stichting Omthuis voor 87,5% (Onderwijs, Horeca, kinderopvang, commercieel en woningen).
<i>Financieel belang:</i>	Jaarlijks wordt de begroting van de VvE besproken en vastgesteld door de Algemene Leden Vergadering.
<i>Gemeentelijke bijdrage 2024:</i>	€ 20.900
<i>Ambtelijke benoemingen:</i>	De beleidsadviseur vastgoed vertegenwoordigt de gemeente tijdens de ledenvergaderingen. Twee financiële adviseurs van de gemeente Leusden vormen de kascommissie van de VvE.

12. VvE Huis van Leusden

<i>Programma in jaarrekening:</i>	Domein Bestuur, dienstverlening
<i>Doel:</i>	De gemeente is eigenaar van kantoorruimte op de begane grond en de 1e en 2e verdieping van het Huis van Leusden. De Vereniging van Eigenaren is opgericht voor het beheer en onderhoud van de gemeenschappelijke delen.
<i>Betrokkenen:</i>	Gooi & Eemland VvE Beheer en Advies (bestuurder en beheerder), Gemeente Leusden (appartementenrecht 1: eigenaar van kantoorruimte op de begane grond, 1e en 2e verdieping. Stichting Omthuis: eigenaar van de stallingsruimten en bergingen in het souterrain van gebouw, (zorg)woonruimten op de 1e tot en met de 5e verdieping van het gebouw.

<i>Openbaar belang:</i>	Het beheren en exploiteren van de gemeenschappelijk delen van VvE Huis van Leusden.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	Het behartigen van de belangen van de gemeente Leusden als gedeeltelijke eigenaar van het complex. De VvE wordt bestuurd door Gooi & Eemland VvE Beheer en Advies.
<i>Aandelen belang:</i>	In de splitsingsakte is vastgelegd dat de gemeente voor 27,7% eigenaar is.
<i>Financieel belang:</i>	Jaarlijks wordt de begroting van de VvE besproken en vastgesteld door de Algemene Leden Vergadering.
<i>Gemeentelijke bijdrage 2024:</i>	€ 8.600
<i>Ambtelijke benoemingen:</i>	De beleidsadviseur vastgoed vertegenwoordigt de gemeente tijdens de ledenvergaderingen.

13. Inkoopbureau Midden Nederland

<i>Vestigingsplaats:</i>	Vianen
<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Stichting
<i>Deelnemers:</i>	De gemeenten De Bilt, IJsselstein, Leusden, Molenlanden, Montfoort, Scherpenzeel, Woudenberg en Vijfheerenlanden. En daarnaast drie gemeenschappelijke regelingen; Reinigingsbedrijf Midden Nederland, RSDKRH en Avres.
<i>Doel deelname:</i>	Het behalen van financiële, kwalitatieve en procesmatige voordelen voor de leden door inkoop in te zetten als strategisch en tactisch instrument voor waarde creatie.
<i>Openbaar belang:</i>	Professionalisering inkoopproces voor deelnemende gemeenten.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	In het bestuur van de stichting wordt de gemeente vertegenwoordigd door de gemeentesecretaris.

<i>Programma in jaarrekening:</i>	Domein Bestuur – programma Samenwerking
<i>Gemeentelijke bijdrage in 2024:</i>	De gemeente heeft zich contractueel vastgelegd tot een minimale dienstenafname. In totaal werd in 2024 voor € 108.600 aan diensten afgenomen van het IBMN.
<i>Financieel belang:</i>	Op basis van de afgesloten dienstverleningsovereenkomst worden - rekening houdend met de minimale afnameverplichting – uren op basis van feitelijke afname vergoed aan het IBMN.
<i>Financieel belang in %</i>	De gemeente Leusden draagt met haar bijdrage voor circa 10% bij in de totale opbrengsten van het IBMN.
<i>Resultaat over 2024:</i>	€ 13.000 (in 2023)
<i>Eigen vermogen eind 2024:</i>	€ 213.300 (eind 2023)
<i>Vreemd vermogen eind 2024:</i>	€ 118.700 (eind 2023)
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	Niet realiseren van doelstelling van kostendekkendheid organisatie IBMN (regulier bedrijfsvoeringsrisico IBMN).

14. Samenwerking Bedrijfsvoering BLNP

<i>Vestigingsplaats:</i>	Bij gastgemeente (Bunschoten, Leusden, Nijkerk en Putten), dit is wisselend afhankelijk van het onderwerp.
--------------------------	--

<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Regeling zonder meer
<i>Deelnemers:</i>	De gemeenten Bunschoten, Leusden, Nijkerk en Putten.
<i>Gemeentelijk aandeelhouder</i>	Burgemeester G. Bouwmeester
<i>Doel deelname:</i>	Samenvoegen van werkzaamheden en gezamenlijk inzetten van de ambtelijke capaciteit. Daardoor kunnen we elkaar versterken. We zetten met de samenwerking in op 4 K's zijnde: minder (meer)kosten, kwaliteit, kwetsbaarheid verminderen en kansen voor medewerkers.
<i>Openbaar belang:</i>	Doel is om op een aantal bedrijfsvoeringgebieden (Financiën, Juridische Zaken, HRM en ICT) samen te werken.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	De Regeling zonder meer heeft geen eigen rechtspersoonlijkheid, bestuur en begroting. Wel kent de organisatie een stuurgroep waarin de burgemeesters zitting hebben een regiegroep waarin de gemeentesecretarissen deelnemen.

<i>Programma in jaarrekening:</i>	Domein Bestuur – programma Samenwerken
<i>Gemeentelijke bijdrage in 2024:</i>	-
<i>Financieel belang:</i>	De verdeelsleutel voor de BLNP-samenwerking is de verhouding van de optelsom van de omvang van het begrotingsdeel in hun huidige gemeentelijke begroting op de vier samenwerkingstaken ten aanzien van personeelskosten, kosten inhuur derden en ICT-kosten. Deze verhouding is: Bunschoten 16,33%, Leusden 28,95%, Nijkerk 35,54%, Putten 19,19%. Deze verhouding wordt toegepast op enerzijds gezamenlijke investeringen en anderzijds op te realiseren besparingen binnen de samenwerking.
<i>Financieel belang in %:</i>	28,95%
<i>Resultaat over 2024:</i>	De samenwerking is in de vorm van een Regeling zonder meer. Deze vorm kent geen eigen begroting en rekening. Daarom is er geen sprake van een financieel resultaat zoals dat wordt bedoeld bij verbonden partijen.
<i>Eigen vermogen eind 2024:</i>	De samenwerking heeft geen eigen vermogen, hiervoor dient het eigen vermogen van de afzonderlijke gemeenten.
<i>Vreemd vermogen eind 2024:</i>	De samenwerking heeft geen rechtspersoonlijk, kan daarom geen geldleningen sluiten en er is geen sprake van vreemd vermogen.
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	

Paragraaf G Grondbeleid

Belang en doelstelling paragraaf

De paragraaf grondbeleid heeft tot doel te informeren over het beleid rondom de ontwikkeling van grond binnen de gemeente. Met grondbeleid wordt bedoeld de beleidsafweging aangaande de grondproductie en de keuze in het daarbij wettelijke en gemeentelijke instrumentarium. Daarbij wil de gemeente transparant zijn over haar handelen en de juiste instrumenten bieden voor de realisatie van de ruimtelijke programma's die al zijn vastgesteld. Hoe de gemeente invulling geeft aan het grondbeleid is verder uitgewerkt in de Nota Grondbeleid 2020.

Grondbedrijf en planning- en controlcyclus

In de planning- en controlcyclus wordt de gemeenteraad jaarlijks drie keer geïnformeerd over de exploitatie van grond in de gemeente Leusden. Dat is op de volgende momenten:

1. In november via de paragraaf grondbeleid in de programmabegroting
2. In mei/juni via de Actualisatie Grondexploitaties
3. In juli via de paragraaf grondbeleid in de jaarrekening

Beleidskaders

De Nota Grondbeleid 2020 geeft kaders die moeten bijdragen aan een voldoende adequaat grondbeleid. Dit gelet op de ontwikkeling van Leusden en de rol en positierneming van de gemeente Leusden in de samenleving, in het bijzonder het ruimtelijk domein. De financiële beleidskaders zijn geactualiseerd en in het najaar 2020 vastgesteld door de Raad. Deze is als onderdeel toegevoegd aan de Nota Grondbeleid 2020. Hierdoor beschikken we voor zowel het beleid als de financiële sturing over actuele beleidskaders.

In onderstaand model is aangegeven in welke nota's de kaders rondom het grondbeleid zijn vastgelegd en in welke documenten de wijze van uitvoering van het grondbeleid naar voren komt.

Sturing Grondbeleid		
Kaders	Nota grondbeleid 2020	Nota financiële beleidskaders grondbeleid 2020
	Kaderbrief Grondprijnsbeleid	Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen (2010)
	Nota Kostenverhaal 2019	
Uitvoering	Paragraaf Grondbeleid / Weerstandsvermogen	Begroting en jaarrekening
	Actualisatie grondexploitaties	Prijzenbrief Kostenverhaal 2019
	Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken, Commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording)	Grondprijzenbrief

Ontwikkelingen

Omgevingswet

In relatie tot de ontwikkelingen in het kader van de Omgevingswet wordt verwezen naar domein 'Ruimte' in het jaarverslag.

Inflatie

Bij het herijken van de ramingen voor 2025 zijn de gewijzigde marktomstandigheden die in 2024 zowel aan de kosten- als opbrengstenkant zijn ontstaan in de ramingen per 1 januari 2025 verwerkt.

Financieel resultaat Grondbedrijf 2024

Het resultaat van het Grondbedrijf over het jaar 2024 bedraagt € 1.796.000 positief. Dit resultaat bestaat o.a. uit het saldo van:

- Tussentijdse winstneming grondexploitatie Mastenbroek II voor totaal € 857.000 (voordeel)
- Afsluiting faciliterende exploitatie Groot Agteveld € 414.000 (voordeel)
- Herwaardering faciliterende exploitatie De Plantage € 476.000 (voordeel)

Tussentijdse winstnemingen

Het BBV stelt gemeenten verplicht om op basis van de zogeheten PoC-methode (Percentage of Completion) tussentijdse winsten te nemen bij grondexploitaties met een voorzien positief resultaat. In 2024 is bij het project Mastenbroek II tussentijdse winst genomen voor een totaalbedrag van € 857.000. Periodiek zal bij de vaststelling van de 'Actualisatie Grondexploitaties' worden voorgesteld om tot tussentijdse winstnemingen over te gaan.

Tussentijdse winstnemingen (x € 1.000)	Type	Actualisatie 2025
Mastenbroek II	Actieve grondexploitatie	857
Totale tussentijdse winstneming		857

Verliesvoorzieningen

Conform het BBV dient de gemeente een verliesvoorziening te treffen voor negatieve grondexploitaties ter grootte van het geprognoseerde verlies op netto contante waarde. Op dit moment is geen sprake van verlieslatende grondexploitaties met als gevolg dat er geen verliesvoorzieningen zijn getroffen.

Voorziening afgesloten complexen

Voor het in 2024 afgesloten project Groot Agteveld is een bedrag van € 5.000 toegevoegd aan de voorziening afgesloten complexen, om de naar verwachting in 2025 en latere jaren nog te maken kosten op te kunnen vangen. Voor het project De Biezenkamp is € 22.500 vrijgevallen uit de voorziening, aangezien er geen planschadeclaims zijn ingediend.

Bestemming Resultaat Grondbedrijf 2024

Wij stellen voor het, per saldo, positieve resultaat ad. € 1.869.000 als volgt te bestemmen:

- € 1.232.900 aan resultaat is conform de begroting in het boekjaar 2024 al gestort in de reserve grondbedrijf.
- Aanvullend wordt voorgesteld om € 617.000 te storten in de Algemene Reserve Grondbedrijf

Het besluit van de raad tot toevoeging/storting algemene reserve is opgenomen in het raadsvoorstel tot vaststelling van de jaarrekening 2024.

Reserves grondexploitaties en weerstandsvermogen

(x € 1.000)	Stand 01-01-2024	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2024
Algemene Reserve Grondbedrijf	204	1.495	218	1.481
Totaal Reserves Grondbedrijf				1.481

Naast de aanvullende storting van € 617.000 wordt ook voorgesteld € 752.000 aan nog te betalen vennootschapsbelasting ten laste van de reserve grondbedrijf te brengen. Hierdoor zal de algemene reserve grondbedrijf per saldo afnemen met € 135.000 en na besluitvorming door de raad € 1.346.000 bedragen.

Om eventuele risico's op te vangen dient de gemeente, alsmede het grondbedrijf, te beschikken over een weerstandsvermogen. Voor een toelichting op de actuele ratio weerstandsvermogen wordt verwezen naar de paragraaf 'Weerstandsvermogen en Risicobeheersing' in deze jaarrekening.

Actuele prognose te verwachten resultaten

In deze paragraaf Grondbeleid is de uitkomst van de projecten gebaseerd op de intern geactualiseerde grondexploitaties per 1 januari 2025. Dit om een reëel beeld te geven van de huidige stand van zaken.

Te verwachten resultaten actief grondbeleid

De gemeentelijke activiteiten inzake grondexploitatie zijn te onderscheiden in zogenoemd actief en faciliterend grondbeleid. Bij actief grondbeleid voert de gemeente zelf alle fasen van de grondexploitatie uit: van de aankoop van de gronden en eventuele opstallen, sloop, bouwrijp en woonrijp maken tot en met de uitgifte/verkoop van de bouwkafeel. De gemeente heeft de te ontwikkelen grond in eigen bezit.

Tabel - Verwachte resultaten actieve grondexploitaties (bouwgronden in exploitatie)						(bedrag x € 1.000)
Complex	Boekwaarde 31-12-2024	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd resultaat (eindwaarde)	Geraamd resultaat (netto contante waarde)	Afsluiting per
Buitenplaats	468	49	583	66	77	31-12-2025
Larikslaan	402	16	481	63	62	31-12-2025
Hamersveldseweg	954	10	1.113	148	146	31-12-2025
Mastenbroek II	-2.429	4.837	5.234	2.825	3.586	31-12-2027
Totaal	- 605	4.912	7.411	3.102	3.871	

Boekwaarde 31-12-2024	-605
Nog te verwachten opbrengsten actieve grondexploitaties	7.411
Nog te verwachten kosten actieve grondexploitaties	4.912
Te verwachten winstsaldo (nominale waarde 1-1-2025) (negatief = verlies)	3.102
Reeds verwerkte verliesvoorzieningen 31-12-2024	0
Te verwachten te nemen winst 2025 en verder	3.102

Te verwachten resultaten faciliterend grondbeleid

Bij faciliterend grondbeleid is de bouwkafeel in het bezit van een private partij (ontwikkelaar, particulier, etc.) en wordt deze door die partij ontwikkeld. De gemeente treedt enkel c.q. vooral op als overheid, die de plannen van private partijen faciliteert als daarvoor een bestemmingswijziging noodzakelijk is.

Complex	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd resultaat (eindwaarde)	Afsluiting per
Plantage	27	151	124	31-12-2025
Mastenbroek II	61	61	0	31-12-2027
	88	212	124	

De hierboven genoemde nog te verwachten kosten en opbrengsten volgen uit de intern geactualiseerde passieve grondexploitaties per 1 januari 2025.

De eindconclusie is dat de te verwachten te nemen winst in komende jaren € 124.000 (eindwaarde) bedraagt voor de faciliterende grondexploitaties. De totale winst (eindwaarde) op alle grondexploitaties wordt geraamd op € 3.226.000 (€ 3.102.000 + € 124.000).

Voorzieningen grondexploitaties

Tabel - Stand voorzieningen grondexploitaties			(bedragen x € 1.000)
	Stand 1-1-2024	Stand 31-12-2024	
Voorz. Afgesloten complexen	23	33	
Totaal voorzieningen	23	33	

Voorziening afgesloten complexen

Voor de afgesloten projecten De Biezenkamp en Valleipark worden naar verwachting in totaal nog € 33.000 aan kosten in de toekomst gemaakt. Hiertoe zijn middelen gereserveerd in de voorziening afgesloten complexen. In 2024 is € 10.000 toegevoegd aan deze voorziening.

Verliesvoorziening

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dient de gemeente een verliesvoorziening te treffen voor negatieve grondexploitaties ter grootte van het geprognoseerde verlies op netto contante waarde. Op dit moment heeft de gemeente geen grondexploitaties met een negatief resultaat. Er hoeft derhalve ook geen verliesvoorziening te worden ingesteld.

Risico's per complex

Een nadere beschrijving van de risico's per complex is opgenomen in de Actualisatie Grondexploitaties 2024. Hierin zijn de risico's benoemd (en waar mogelijk gekwantificeerd) die de gemeente loopt met de uitvoering van alle grondexploitaties.

Vennootschapsbelasting

De te betalen vennootschapsbelasting (vpb) door de gemeente wordt bepaald op het totaal van activiteiten die vennootschapsbelastingplichtig zijn. Deze lasten worden gedekt uit de algemene reserve grondbedrijf. Doordat de vennootschapslast gedekt wordt vanuit de algemene reserve grondbedrijf heeft het een budgettair neutraal effect.

Zoals eerder in de verschillenanalyse ook is toegelicht is op basis van de aangiften VPB 2023 en de conceptaangifte voor 2024 de verwachting dat over het jaar 2024 € 500.000 aan vennootschapsbelasting moet worden betaald. Hierbij is rekening gehouden met de verrekening van verliezen uit voorgaande jaren. Daarnaast is gebleken dat in voorgaande jaren ten onrechte een vordering op de Belastingdienst was opgenomen met betrekking tot de vennootschapsbelasting. Deze vordering is in 2024 van de balans afgeboekt, wat heeft geleid tot een nadelig financieel effect van € 248.000.

Paragraaf H Wet Open Overheid (Woo)

In de afgelopen jaren is er steeds meer aandacht gekomen voor transparantie en openbaarheid binnen de overheid. Ook Gemeente Leusden werkt aan het vergroten van de transparantie en het verbeteren van de dienstverlening aan inwoners. Dit doet de gemeente onder andere door vragen te blijven beantwoorden, door steeds meer informatie uit eigen beweging openbaar te maken en door de volledigheid en toegankelijkheid van de beschikbare informatie te verbeteren.

Informatie- en Woo-verzoeken

Gemeente Leusden staat altijd open voor vragen van inwoners en andere belanghebbenden. De medewerkers van het klantcontactcentrum staan iedere werkdag klaar om vraagstellers door te verwijzen naar een collega.

In het geval van specifieke informatievragen in de vorm van Woo-verzoeken, wordt allereerst door de Woo-contactpersoon contact met de aanvrager opgenomen om te beoordelen of de aanvrager zicht bewust is van het feit dat alle opgevraagde informatie niet alleen met de indiener wordt gedeeld, maar ook openbaar wordt gemaakt. Binnen vier weken na ontvangst krijgt de indiener van het verzoek een bericht van de gemeente: het verzoek is beantwoord, het verzoek is (deels) afgewezen of er is meer tijd nodig voor de beantwoording van het verzoek. In 2024 heeft Gemeente Leusden 21 Woo-verzoeken in behandeling genomen. De informatie wordt, voordat deze met de aanvrager wordt gedeeld, geanonimiseerd en gecontroleerd op gevoelige informatie.

Actieve openbaarmaking van informatie

Gemeente Leusden maakt verschillende soorten informatie online voor iedereen toegankelijk. Voorbeelden daarvan zijn lokale regelgeving, agenda's, klachten, stukken en vergaderdata van de gemeenteraad, convenanten, Woo-verzoeken en de begroting en jaarrekening.

Ook de komende jaren gaat Gemeente Leusden aan de slag om nog opener en transparanter te worden. Dit proces wordt gedreven door vragen uit de samenleving en door nieuwe wetgeving. De komende jaren komt stapsgewijs steeds meer informatie online beschikbaar. Bewoners krijgen hierdoor steeds meer inzicht in de besluitvormingsprocessen binnen de gemeente.

Bewustwordingscampagne

Om aan de eisen die uit de Woo voortkomen te kunnen voldoen, zal Gemeente Leusden de informatiehuishouding beter op orde moeten brengen. Enerzijds moet hiervoor nieuw beleid worden opgesteld en oud beleid worden geactualiseerd. Anderzijds moeten de medewerkers zich beter bewust worden van het belang van een goede informatiehuishouding. Informatie die niet vindbaar is draagt niet bij aan transparantie. Zaakgericht werken is hierin een belangrijk thema. Via intranetberichten, cursussen, flyers, uitleg in teamoverleggen, etc. zal in 2025 en '26 door een projectteam gezorgd worden voor de verdere uitwerking en uitvoering hiervan.

Jaarrekening

Overzicht van baten & lasten 2024

Algemeen

Tussen de begroting en de realisatie zijn op programmaniveau diverse verschillen waar te nemen. In het jaarverslag zijn per programma (Domein) zijn de verschillen per taakveld groter dan € 50.000 toegelicht.

Baten & lasten 2024 <i>bedragen x € 1.000</i>	Lasten			Baten			Saldo
	Begroting primitief	Begroting na wijz.	Rekening	Begroting primitief	Begroting na wijz.	Rekening	Gerealiseerde B&L
Exploitatie (zonder reserve boekingen)							
Domein Bestuur	6.745	8.696	8.776	609	732	824	-7.952
Domein Leefomgeving	20.232	21.714	20.174	9.935	12.820	9.212	-10.962
Domein Samenleving	40.347	43.892	42.627	11.405	13.932	14.370	-28.256
Domein Ruimte	5.327	14.610	12.673	2.660	12.721	11.928	-745
Algemene dekkingsmiddelen	2.553	1.270	960	61.285	63.462	64.056	63.096
Overhead	11.183	10.163	11.009	232	252	603	-10.406
Heffing VPB	85	0	752	0	0	0	-752
Onvoorzien	63	0	0	0	0	0	0
Totaal	86.535	100.345	96.971	86.126	103.919	100.993	4.023
Reserve stortingen en onttrekkingen							
Domein Bestuur	0	25	25	112	288	289	264
Domein Leefomgeving	2.362	4.979	2.389	2.546	3.875	3.746	1.357
Domein Samenleving	28	1.665	1.665	272	1.378	1.328	-337
Domein Ruimte	1.002	2.278	1.695	687	1.199	697	-998
Algemene dekkingsmiddelen	787	6.074	6.050	315	4.411	4.405	-1.645
Overhead	0	315	315	571	611	611	296
Heffing VBP	0	0	0	85	0	0	0
Totaal	4.179	15.336	12.139	4.588	11.762	11.076	-1.063
Totaal inclusief reserve boekingen							
Domein Bestuur	6.745	8.721	8.801	721	1.020	1.113	-7.688
Domein Leefomgeving	22.594	26.693	22.563	12.481	16.695	12.958	-9.605
Domein Samenleving	40.375	45.557	44.292	11.677	15.310	15.698	-28.594
Domein Ruimte	6.329	16.888	14.368	3.347	13.920	12.625	-1.743
Algemene dekkingsmiddelen	3.340	7.344	7.010	61.600	67.873	68.461	61.451
Overhead	11.183	10.478	11.324	803	863	1.214	-10.110
Heffing VPB	85	0	752	85	0	0	-752
Onvoorzien	63	0	0	0	0	0	0
Totaal/Resultaat	90.714	115.681	109.110	90.714	115.681	112.069	2.959

Onvoorziene uitgaven algemeen

Er zijn geen uitgaven ten laste van onvoorzien gekomen.

Onvoorzien (x€ 1.000)	2024
31.349 inwoners x € 2	63
Totaal raming onvoorzien algemeen primitieve begroting 2024	63

Aanwending onvoorzien (x€ 1.000)	2024
Primitieve raming 2024	63
Aframing najaarsnota	-63
Totaal	0

Overzicht van baten & lasten per taakveld

Baten & Lasten taakvelden 2024		Lasten			Baten			Saldo
Bedragen x €1.000		Begroting	Begroting	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	toev Begroting
		Primitief	na wijziging		Primitief	na wijziging		
0.1	Bestuur	2.226	3.521	3.803	-	-	57	-225
0.10	Mutaties reserves	3.672	13.738	10.540	4.588	11.762	11.075	2.510
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	507	1.598	1.598	-	-	-	-
0.2	Burgerzaken	1.517	1.829	1.819	581	704	734	40
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	565	1.890	683	242	3.872	239	-2.426
0.4	Overhead	11.183	10.163	11.009	232	252	603	-495
0.5	Treasury	220	220	220	701	1.330	1.351	21
0.61	OZB woningen	387	379	364	6.654	6.232	6.259	42
0.62	OZB niet-woningen	-	-	-	3.963	3.914	4.030	116
0.64	Belastingen overig	-	-	11	26	26	45	9
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	-13	511	10	49.779	51.771	51.961	691
0.8	Overige baten en lasten	1.862	-	193	7	32	156	-69
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	85	-	752	-	-	-	-752
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	2.384	2.425	2.253	12	12	17	178
1.2	Openbare orde en veiligheid	618	921	900	17	17	15	19
2.1	Verkeer en vervoer	4.917	4.721	4.744	74	-1.473	-1.384	66
2.2	Parkeren	111	114	102	1	1	2	14
2.5	Openbaar vervoer	31	33	44	-	-	-	-10
3.1	Economische ontwikkeling	22	24	24	-	-	-	-0
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	22	228	43	-	2.285	0	-2.099
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	136	140	148	7	7	11	-5
3.4	Economische promotie	57	36	36	243	243	333	89
4.1	Openbaar basisonderwijs	-	-	-	-	-	-	-
4.2	Onderwijshuisvesting	1.475	1.542	1.587	251	251	188	-108
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.224	1.461	1.153	154	326	359	342
5.1	Sportbeleid en activering	554	567	450	143	174	173	115
5.2	Sportaccommodaties	3.521	3.393	3.297	1.625	1.715	1.703	84
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	380	597	542	29	29	35	62
5.4	Musea	20	20	21	-	-	-	-1
5.5	Cultureel erfgoed	90	95	71	-	-	-	24
5.6	Media	569	569	533	29	29	31	38
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.562	2.447	2.525	72	62	83	-56
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	6.735	6.690	6.645	5.223	6.232	6.695	508
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	4.562	5.173	5.159	-	5	39	48
6.3	Inkomensregelingen	7.545	8.328	8.398	5.609	6.290	6.364	5
6.4	WSW en beschut werk	1.451	1.489	1.558	-	-	-	-69
6.5	Arbeidsparticipatie	387	1.262	154	-	656	447	898
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	886	1.033	1.018	106	112	111	15
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-	-	-	-	-	-	-
6.71A	Hulp bij het huishouden (WMO)	2.278	2.219	2.338	68	17	16	-120
6.71B	Begeleiding (WMO)	1.584	1.684	1.745	-	-	-	-60
6.71C	Dagbesteding (WMO)	733	725	715	-	-	-	10
6.71D	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-27	435	379	-	-	-	56
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-	-	-	-	-	-	-
6.72A	Jeugdhulp begeleiding	1.297	2.213	2.073	-	-	-	141
6.72B	Jeugdhulp behandeling	4.451	2.676	3.267	-	12	12	-591
6.72C	Jeugdhulp dagbesteding	228	905	962	-	-	-	-57
6.72D	Jeugdhulp zonder verblijf overig	161	121	115	-	-	-	6
6.73A	Pleegzorg	-	534	480	-	-	-	53
6.73B	Gezinsgericht	1.720	85	403	-	-	-	-318
6.73C	Jeugdhulp met verblijf overig	-	1.051	946	-	-	-	105
6.74A	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	-	-	-	-	-	-	-
6.74B	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	632	766	642	-	-	-	123
6.74C	Gesloten plaatsing	599	917	826	-	-	-	91
6.81A	Beschermde wonen (WMO)	25	22	13	-	-	-	9
6.81B	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	144	49	37	-	-	-	11
6.82A	Jeugdbescherming	917	703	414	-	-	-	289
6.82B	Jeugdreclassering	-	-	-	-	-	-	-
7.1	Volksgezondheid	1.558	1.864	1.883	130	133	196	44
7.2	Riolering	1.772	1.810	1.883	2.318	2.366	2.465	26
7.3	Afval	3.284	3.546	3.620	4.306	4.552	4.611	-15
7.4	Milieubeheer	2.709	3.057	2.521	919	1.374	1.169	332
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	165	168	110	49	49	66	74
8.1	Ruimte en leefomgeving	1.415	2.499	3.143	352	842	1.572	87
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	1.251	8.987	6.924	1.745	8.142	8.829	2.750
8.3	Wonen en bouwen	1.346	1.487	1.265	464	1.327	1.399	294
		90.714	115.681	109.110	90.714	115.681	112.069	2.959

Overzicht van incidentele baten & lasten

In onderstaande overzicht wordt inzicht gegeven in de incidentele baten en lasten 2024 per programma.

x € 1.000

Programma / Omschrijving	B/ L	Primitief	Begroting na wijziging	Rekening
Bestuur				
Vierde wethouder t/m 2026	L	120	120	120
Vierde wethouder dekking uit res aangewezen bestemmingen	B	-120	-120	-120
Wachtgeld en outplacement	L	78	78	107
Burgerparticipatie	L	50	75	64
Burgerparticipatie dekking vanuit diverse reserves	B	-50	-75	-75
Onderzoekskosten openbare orde en veiligheid	L	10	10	0
Onderzoek aanpassingen raadszaal	L	0	24	29
Actualisatie voorziening wethouderspensioenen	L	0	1.048	1.184
Dossiers nadeelcompensatie sluiting de Treek inzake Wolf	L	0	30	16
Subtotaal Bestuur		88	1.190	1.325

Programma / Omschrijving	B/ L	Primitief	Begroting na wijziging	Rekening
Leefomgeving				
Energie- en warmtetransitie (CUP 2.1)	L	172	172	172
Inzet klimaatmiddelen vanuit algemene uitkering 2019	L	0	79	79
Dekking uit de reserve met aangewezen bestemmingen	B	0	-79	-79
Inzet middelen uitnodigingskader RES (nieuw Beleid '22)	L	0	20	20
Dekking uit de reserve met aangewezen bestemmingen	B	0	-20	-20
Uitgaven adviseur wijk warmteplannen	L	33	33	33
Dekking uit de reserve met aangewezen bestemmingen	B	-33	-33	-33
Incidentele inhuur energietransitie	L	0	42	0
Dekking uit de reserve met aangewezen bestemmingen	B	0	-42	0
Inzet CDOKE gelden energietrans./ duurzaamheid vanuit NJN '23	L	0	241	241
Dekking vanuit ontvangst CDOKE gelden	B	0	-241	-241
Inzet projectmiddelen Groen Leusden uit '23	L	0	10	10
Subsidieregeling Groene daken 2024-2026	L	0	30	25
Dekking vanuit de voorziening egalisatie rioolbeheer	B	0	-30	-25
Eénmalige uitgave realisatie koppeling BGT en Geovisia	L	0	59	60
Beleid maatschappelijk vastgoed (CUP 2.3)	L	27	58	27
Dekking uit de reserve met aangewezen bestemmingen	B	0	-31	0
PVA gemeentelijk vastgoed energie en warmtetransitie (CUP 2.1)	L	0	14	0
Dekking uit de reserve met aangewezen bestemmingen	B	0	-14	0
Actualisatie integraal huisvestingsplan onderwijs	L	0	50	38
Dekking uit de reserve onderwijshuisvesting	B	0	-50	-38
De Korf onderliggend beleid herontwikkeling (CUP 2.5)	L	150	55	51
Aanvullende middelen implement. bodeminformatiesysteem	L	0	9	12
Detachering beleidsadviseur	L	4	4	4
Proeftuin Eurowoningen	L	503	503	147
Proeftuin Eurowoningen rijksbijdrage	B	-503	-503	-147
Onttrekking egalisatie voorziening Afval	B	-24	-24	-24

Reservering huurinkomsten en terugverdieninvesteringen MFC's	L	63	63	23
Dotatie vernieuwingsinvesteringen Octopus in res. aangew. b.	L	16	16	16
Sloop voormalig politiebureau	L	0	63	63
Dekking sloopkosten uit algemene reserve	B	0	-63	-63
Afboeken boekwaarde en bijk. kosten voormalig politiebureau	L	0	1.073	0
Dotatie resultaat herontwikkeling in reserve grondbedrijf	L	0	1.479	0
Dotatie resultaat hertontw in reserve dekking kapitaallasten	L	0	1.048	0
Baten uit verkoop grond voormalig politiebureau	B	0	-3.625	0
Toevoegen rente herontw. Politiebureau aan algemene reserve	L	0	25	0
Kosten tijdelijke huisvesting brandweer	L	0	60	0
Dekking kstn tijdelijke huisvesting brandweer uit alg. reserve	B	0	-60	-60
Subtotaal Leefomgeving		408	391	291

Programma / Omschrijving	B/ L	Primitief	Begroting na wijziging	Rekening
Samenleving				
Beleid sport (CUP 2.4)	L	28	28	0
Beleid cultuur De Korf (CUP 2.5)	L	30	30	10
Visie Burgm. Buiningpark (CUP 2.6)	L	32	32	0
Toekomst zwembad Octopus (CUP 2.7)	L	15	15	11
Beleidskader sociaal Domein (CUP 3.1)	L	150	128	128
Dekking uit reserve met aangezen bestemming	B	-150	-128	-128
Zwemveiligheid en zwemles (NB)	L	25	25	7
Dekking uit algemene reserve	B	-25	-25	-7
SPUK Sportbeleid en activering (GALA)	L	13	13	4
Dekking vanuit SPUK subsidie	B	0	-13	-4
Media, zendmachtiging	L	7	7	7
Dekking uit reserve met aangewezen bestemming	B	-7	-7	-7
Communicatie speerpunten beleidskader SD	L	23	23	23
Dekking uit algemene reserve	B	-23	-23	-23
Opvang Oekraïners	L	5.062	5.062	5.245
Toevoeging aan reserve opvang vluchtelingen	L	0	1.089	1.089
Opvang Oekraïne ontvangen rijksbijdrage	B	-5.062	-6.151	-6.334
SPUK Samenkracht en burgerparticipatie (GALA)	L	83	83	83
Dekking uit SPUK subsidie	B	0	-83	-83
Inkomensregelingen Pilot Budgetbeheer	L	30	30	43
Dekking pilot budgetbeheer uit algemene reserve	B	-30	-30	-43
Jeugdhulp opstartkosten	L	175	175	175
Dekking opstartkosten jeugdhulp uit algemene reserve	B	-175	-175	-175
SPUK Volksgezondheid	L	41	41	41
SPUK brede regeling combinatie functie	B	-114	-114	-114
Pilot dak- en thuislozenproblematiek	L	0	33	0
Dekking uit reserve met aangewezen bestemmingen	B	0	-33	0
Oekraïne taalschool	L	0	53	20
Dekking uit de reserve met aangewezen bestemmingen	B	0	-53	-20
Garantstelling AMV evenement uit jaarrekeningsresultaat '23	L	0	80	65
Peutermonitor kinderopvang	L	0	27	27
Dekking uit de reserve met aangewezen bestemmingen	B	0	-27	-27
Leefbaarheidsonderzoek speelkamp	L	0	11	13
Incidentele lasten inburgering	L	0	46	41
Dekking incidentele lasten inburgering uit reserves	B	0	-46	-46

Aanvullende middelen financiële knelpunten Lariks '24	L	0	451	451
Dekking financiële knelpunten uit incidentele budgetten '24	L	0	-111	-111
Dekking financiële knelpunten '24 Lariks uit reserves	B	0	-340	-340
Besteding middelen SPUK GALA vanuit '23	L	0	164	164
Subtotaal Samenleving		128	287	185

Programma / Omschrijving	B/ L	Primitief	Begroting na wijziging	Rekening
Ruimte				
Detachering beleidsadviseur	L	4	4	4
Woonzorgvisie budget (CUP 4.1.1)	L	60	60	60
Dekking uitgaven woonzorgvisie uit res aangew. bestemm.	B	-40	-40	-40
Aanpassen woonvisie (CUP 4.1.2)	L	70	70	70
Wooninnovatie, woonvormen voor jongvolwassenen (CUP 4.1.3)	L	27	27	27
Overhevelen budget stedenbouwk. onderzoek n. '25 (CUP 4.1.3)	L	0	-15	15
Toevoegen aan de reserve met aangewezen bestemmingen	B	0	15	15
Onderz. volkshuiving (woningbehoefte, DPIA, woonwagons)	L	0	14	14
Visieontwikkeling Stoutenburg (NB 4.3)	L	30	0	0
Dekking visieontwikkeling Stoutenburg uit alg reserve	B	-30	0	0
KN '24 amendem. storting t.b.v. inc. Formatie Bouwen en Wonen	L	68	68	68
Actualisatie bomenbeleid en groenbeleid (CUP 2.2.3)	L	0	26	0
Dekking uit de reserve met aangewezen bestemmingen	B	0	-26	26
Kosten implementatie omgevingswet	L	0	333	291
Dekking uit reserve aangewezen bestemmingen (ontv rijksmidd.)	B	0	-333	-291
Inrichten RX Mission (NB 4.5)	L	75	55	55
Dekking RX Mission uit reserve	B	-75	-55	-55
Subtotaal Ruimte		189	203	259

Programma / Omschrijving	B/ L	Primitief	Begroting na wijziging	Rekening
Overhead				
Procesmanagement - externe begeleiding (NB 2014 1.2)	L	15	15	0
Digitaliseren bouwdoosiers (NB 2024 1.3)	L	250	75	44
Dekking digitalisering uit algemene reserve	B	-250	-75	-75
Sharepoint migratie (NB 2024 5.2)	L	100	0	0
Dekking migratie uit algemene reserve, doorgeschoven naar '25	B	-100	0	0
Tijdelijke uitbreiding teammanager '24-'26 (NB 2024 5.13)	L	117	117	117
Dekking tijdelijke uitbreiding uit algemene reserve	B	-117	-117	-117
Organisatieadviseur '24-'26 (NB 5.15)	L	104	104	104
Dekking organisatieadviseur uit algemene reserve	B	-104	-104	-104
Opstellen visie Dienstverlening (Cup 1.2)	L	0	40	35
Dekking uit de reserve met aangewezen bestemmingen	B	0	-40	-40
Budget impl Wet Open Overheid (WOO) reserveren voor '25	B	0	-40	-40
Storting middelen WOO in reserve met aangew. bestemmingen	L	0	40	40
Subtotaal Overhead		15	15	-36

Programma / Omschrijving	B/ L	Primitief	Begroting na wijziging	Rekening
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien				
Reservering gemeentefonds incidentele uitgaven asiel inburgering	L	59	59	59

Subtotaal Algemene dekkingsmiddelen	59	59	59
-------------------------------------	----	----	----

Saldo van incidentele baten, lasten en reservemutaties	887	2.145	2.083
--	-----	-------	-------

In onderstaand overzicht wordt inzicht gegeven in baten en lasten welke structureel worden toegevoegd en onttrokken aan reserves.

Structurele mutaties reserves 2024

x € 1.000	Begroting na		Rekening	
	Structurele Lasten	Structurele Baten	Structurele Lasten	Structurele Baten
Domein Bestuur; dekking kapitaallasten (onttrekkingen)		9		9
Domein Leefomgeving; dekking kapitaallasten (onttrekkingen)		1.592		1.590
Domein Leefomgeving; vervangingsinvesteringen (onttrekkingen)		138		133
Domein Leefomgeving; rijksmiddelen onderwijshuisvesting	880		880	
Domein Leefomgeving; jaarlijkse storting IBOR	828		828	
	1.708	1.739	1.708	1.732

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT)

Topfunctionarissen in het kader van de WNT zijn diegenen die leidinggeven aan de gehele organisatie en in de WNT als zodanig zijn aangemerkt. Voor gemeenten zijn de gemeentesecretaris en raadsgriffier aangemerkt als topfunctionaris.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2024		
bedragen x € 1	G.J. Schutte - van der Schans	R.B. van den Brink
Functiegegevens	Raadsgriffier	Gemeente secretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,89	1,00
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	85.084	130.231
Beloningen betaalbaar op termijn	13.341	20.466
<i>Subtotaal</i>	<i>98.425</i>	<i>150.696</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	207.370	233.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	98.425	150.696
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2023		
bedragen x € 1	G.J. Schutte - van der Schans	R.B. van den Brink
Functiegegevens	Raadsgriffier	Gemeente secretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 – 31/12	01/06 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,89	1,00
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	80.086	74.056

Beloningen betaalbaar op termijn	12.756	11.719
<i>Subtotaal</i>	<i>92.842</i>	<i>85.775</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	198.222	130.745
Bezoldiging	92.842	85.775

2. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2024 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 12 december 2024 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 3.273.300,-. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024.

Bevinding

Afwijkingen

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen bedrag € 2.086.710 bedraagt. Dit is lager dan de daarvoor gestelde grens van € 3.273.300,-. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 871.700 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

Onduidelijkheden

Daarnaast stelt het college vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties waarover onduidelijkheden bestaan een bedrag van € 6.426.575 bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van € 3.273.300,-.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie te vinden.

Gebeurtenissen na balansdatum

In het tijdspad van opstellen en vaststellen van de rekening moeten gunstige en ongunstige gebeurtenissen, die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum, altijd in de jaarrekening worden verwerkt als deze onontbeerlijk zijn voor het inzicht van de gemeenteraad/gebruiker van de jaarrekening bij de vaststelling van de programmarekening. Het gaat dan om gebeurtenissen met materiële bedragen ten opzichte van het totaal van baten en/of lasten. Er hebben zich na het opmaken van de jaarrekening geen gebeurtenissen van betekenis voorgedaan die nadere informatie geven over de feitelijke situatie op balansdatum.

Balans per 31 december 2024

ACTIVA	(bedragen x € 1.000)	
	Ultimo 2024	Ultimo 2023
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	617	494
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling	534	409
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden	83	85
Materiële vaste activa	69.766	65.557
- Investerings met een economisch nut:		
- Inv. econ. nut, waar voor de kosten een heffing kan worden geheven	2.520	2.739
- Overige investeringen met een economisch nut	52.009	49.726
- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	15.237	13.092
Financiële vaste activa	2.796	2.971
- Kapitaalverstrekkingen aan:		
- Deelnemingen	31	31
- Leningen aan:		
- Deelnemingen	0	0
- Overige verbonden partijen	0	0
- Leningen aan openbare lichamen	0	0
- Overige langlopende leningen u/g	2.765	2.940
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een looptijd van één jaar of langer	0	0
- Uitzettingen in Nederlands schuld papier met looptijd van één jaar of langer	0	0
- Overige uitzettingen met een looptijd van één jaar of langer	0	0
Totaal vaste activa	73.179	69.022
Viottende activa		
Voorraden	-605	5.102
- Grond- en hulpstoffen:		
- Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	-605	5.102
- Gereed product en handelsgoederen	0	0
Uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar	39.070	30.540
- Vorderingen op openbare lichamen	5.684	5.140
- Verstrekte kasgeldleningen	0	0
- Rekening-courantverhoudingen met het Rijk	30.251	20.183
- Rekening-courantverhoudingen niet financiële instellingen	1.748	1.776
- Overige vorderingen	1.387	3.441
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met looptijd < 1 jaar	0	0
- Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met looptijd < 1 jaar	0	0
- Overige uitzettingen	0	0
Liquide middelen:	55	77
- Kassaldi	5	4
- Bank- en giroaldi	50	73
Overlopende activa	4.414	1.951
Nog te ontv. voorschotten Europese en Nederlandse overheidslichamen	1.329	0
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	3.085	1.951
Totaal viottende activa	42.934	37.670
Totaal-generaal	116.113	106.692
	0	876

PASSIVA	(bedragen x € 1.000)			
	Ultimo 2024		Ultimo 2023	
Vaste passiva				
Eigen vermogen		64.656		60.633
- Algemene reserves	18.545		13.482	
- Bestemmingsreserves	43.152		42.087	
- Overige bestemmingsreserves	0		0	
- Nog te bestemmen resultaat	2.959		5.064	
Voorzieningen		13.479		9.024
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	3.682		2.369	
- Onderhoudsegalisatievoorzieningen	5.077		4.152	
- Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwending	2.616		2.503	
- Bijdragen aan vervangingsinvesteringen waarvoor heffing wordt geheven	2.104		0	
Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar		19.216		20.267
- Obligatieleningen	0		0	
- Onderhandse leningen van:				
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	19.209		20.260	
- Waarborgsommen	7		7	
Totaal vaste passiva		97.351		89.924
Viottende passiva				
Netto viottende schulden met een looptijd korter dan één jaar		4.794		4.486
- Kasgeldleningen van openbare lichamen	0		0	
- Kasgeldleningen	0		0	
- Banksaldi	0		0	
- Overige viottende schulden	4.794		4.486	
Overlopende passiva		13.968		12.282
Vooruitontvangen uitkeringen Rijk met een specifiek doel	6.172		5.482	
Vooruitontvangen uitkeringen overige overheden met een specifiek doel	321		0	
Overige vooruitontvangen bedragen	247		864	
Overige nog te betalen bedragen	7.228		5.936	
Totaal viottende passiva		18.762		16.768
Totaal-generaal		116.113		106.692
Gewaarborgde geldleningen		2.542		2.495

Toelichting op de balans

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemene waarderingsgrondslagen

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). In de financiële verordening zijn de uitgangspunten voor het financiële beleid opgenomen. Net als de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden in principe plaats op basis van historische kosten. Activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde, tenzij bij het betreffende balanshoofd anders is vermeld.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en lasten, waaronder ook begrepen de heffing van de vennootschapsbelasting, worden daarbij verantwoord tot hun brutobedrag.

Baten en winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Algemene uitkering

De uitkering gemeentefonds is gebaseerd op de meest recente circulaire van het ministerie van BZK. Voor zover maatstaven nog niet definitief vastgesteld zijn, hanteren wij onze eigen raming. Voor wat betreft het accres gaan wij uit van de laatst verwerkte stand zoals die in de septembercirculaire is opgenomen.

Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende verlofaanspraken.

Eigen bijdrage op grond van de Wmo

Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacyredenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen.

Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de Wmo geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

Stelselwijziging

In de jaarrekening 2024 zijn geen stelselwijzigingen doorgevoerd.

Continuïteit

De jaarrekening is opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling. De continuïteit van gemeenten is op grond van artikel 12 van de financiële verhoudingenwet wettelijk verankerd. Om die reden is de continuïteit van gemeente Leusden in voldoende mate gewaarborgd. Tevens zijn in de begroting 2024 of andere besluiten geen stellige voornemens om majeure aanpassingen te doen in beleid, taken, activiteiten of locaties die mogelijk materiële effecten hebben op vermogen of resultaat.

Grondslagen Activa

Algemeen

Activa die bedoeld zijn om de uitoefening van de werkzaamheid van de gemeente duurzaam te dienen. Waardering tegen verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen.

Immateriële vaste activa

Het BBV kent de volgende drie soorten immateriële vaste activa:

- De kosten die zijn verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio.
- De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief.
- De bijdragen aan activa in eigendom van derden.

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten), verminderd met ontvangen subsidies en bijdragen van derden, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Het saldo van agio en disagio wordt lineair gedurende de looptijd van een geldlening afgeschreven. Afsluitkosten voor geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief kunnen onder voorwaarden worden geactiveerd. De geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling worden volledig afgeschreven in maximaal vijf jaar.

De onder de kosten van onderzoek en ontwikkeling geactiveerde voorbereidingskosten voor grondexploitaties voldoen aan de volgende voorwaarden:

- de kosten passen binnen de kostensoortenlijst (artikel 6.2.4) van het Bro; en
- de kosten blijven maximaal vijf jaar geactiveerd staan onder de immateriële vaste activa. Na maximaal vijf jaar hebben de kosten geleid tot een actieve grondexploitatie, dan wel worden deze afgeboekt ten laste van het jaarresultaat; en
- plannen tot ontwikkeling van de grond waarvoor de voorbereidingskosten worden gemaakt, hebben bestuurlijke instemming, blijkend uit een raads- of — indien gedelegeerd — collegebesluit.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden kunnen onder voorwaarden worden geactiveerd.

Op de geactiveerde bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt afgeschreven, waarbij de afschrijvingsduur maximaal gelijk is aan de verwachte gebruiksduur van de activa waarvoor de bijdrage aan derden wordt verstrekt.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn fysiek aanwezige activa. Het BBV kent de volgende soorten materiële vaste activa:

- investeringen met een economisch nut;
- investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investeringen hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Alle investeringen met een economisch nut worden geactiveerd.

Ten aanzien van investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven geldt dat (indien van toepassing) vanuit de spaarcomponent van heffingen gevormde voorzieningen voor toekomstige vervangingsinvesteringen met economisch nut in mindering zijn gebracht op de in het boekjaar gepleegde investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing is geheven. Over het resterende bedrag wordt afgeschreven.

Vanaf 1 januari 2017 worden ook alle investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut verplicht geactiveerd en over de gebruiksduur afgeschreven. Het is niet meer toegestaan om reserves direct op deze activa in mindering te brengen en/of versneld af te schrijven.

Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten), verminderd met ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Alle materiele vaste activa worden lineair afgeschreven op basis van de verwachte gebruiksduur. Op voorstel van het college kan hiervan worden afgeweken door annuïtaire afschrijving toe te passen. Bijdragen van derden worden in mindering gebracht op de investeringssom. Het saldo vormt de afschrijvingsbasis.

De te hanteren afschrijvingstermijn wordt per actief beoordeeld aan de hand van de verwachte economische levensduur. De afschrijving vangt bij alle investeringen aan met ingang van het boekjaar volgend op de ingebruikneming/oplevering.

Binnen de onderstaande hoofdgroepen worden globaal de volgende afschrijvingstermijnen gehanteerd:

- Gronden en terreinen: op gronden wordt niet afgeschreven
- Aanlegkosten terreinen: 15 tot 60 jaar
- Bedrijfsgebouwen: 15 tot 40 jaar
- Grond-, weg- en waterbouwkundige werken: 15 tot 60 jaar
- Vervoermiddelen: 8 tot 15 jaar
- Machines, apparaten en installaties: 4 tot 20 jaar

Financiële vaste activa

Onder uitzettingen worden aandelen, obligaties, maar ook leningen en vorderingen verstaan. Uitzettingen met een oorspronkelijke rente typische looptijd korter dan één jaar worden opgenomen onder de vlottende activa. Uitzettingen met een oorspronkelijke rente typische looptijd van langer dan één jaar worden gedurende de gehele looptijd onder financiële vaste activa opgenomen.

De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten), de jaarlijkse aflossingen, afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid op de boekwaarde in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Wanneer de marktwaarde van de aandelen daalt tot onder de verkrijgingsprijs, vindt afwaardering naar deze lagere marktwaarde plaats.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baat genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Voorraden (grondexploitatie)

Het startpunt van een grondexploitatie is het raadsbesluit met de vaststelling van het complex, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de grondexploitatie geopend en kunnen vervaardigingskosten worden geactiveerd.

De onderhanden werken grondexploitatie zijn opgenomen tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de opbrengst wegens verkopen. Indien de boekwaarde de marktwaarde van de grond overschrijdt, wordt een afwaardering naar de lagere marktwaarde verantwoord/wordt een voorziening voor het verwachte negatieve resultaat getroffen.

De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten (limitatief opgesomd in de kostensoortenlijst zoals opgenomen in artikel 6.2.4 van het Besluit ruimtelijke ordening) die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

In de vervaardigingsprijs worden daarnaast een redelijk deel van de indirecte kosten opgenomen.

De waardering van de gronden in exploitatie per 31 december 2024 is gebaseerd op de geactualiseerde grondexploitaties per 1 januari 2025 en de uitkomsten van de door de gemeente uitgevoerde risicoanalyses ter zake. Dit betreft de beste inschatting op dit moment die omgeven is door de nodige risico's, aannames en veronderstellingen die periodiek (jaarlijks) zullen worden herzien. Deze periodieke herziening kan leiden tot een aangepaste waardering van de gronden in exploitatie en de hiermee samenhangende voorziening voor negatieve grondexploitaties. Hieronder zijn de gehanteerde uitgangspunten toegelicht.

Het college is van mening dat op basis van de huidige informatie en inzichten de beste schatting is gemaakt voor de waardering van de in exploitatie genomen gronden.

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd wordt tussentijds naar rato van de voortgang van de kosten en de opbrengsten winst worden genomen. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Uitzettingen met een looptijd van korter dan één jaar

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid wordt hierop een voorziening in mindering gebracht die gevormd wordt op basis van een inschatting van het oninbare bedrag.

Liquide middelen en overlopende activa

Deze activa zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Grondslagen Passiva

Algemeen

De vaste passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij bij het betreffende balanshoofd anders staat vermeld.

Reserves – Eigen Vermogen

In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom worden reserves ook wel onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Om die reden kunnen bestemmingsreserves naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Heeft een reserve geen bestemming dan wordt het een algemene reserve genoemd.

Voorzieningen

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden) van de gemeente. Om die reden kunnen voorzieningen per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter op de contante waarde van de (en al opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

Onderhoudsegalisatievoorzieningen zijn gebaseerd op een meerjarenraming op basis van een actueel beheerplan van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen. In de paragraaf 'onderhoud kapitaalgoederen' die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid hiervoor nader uiteengezet.

Van derden ontvangen bijdragen welke zijn bestemd voor een specifiek doel, bekleemde middelen, worden gewaardeerd na aftrek van de in het kader van deze middelen relevante gemaakte kosten. Deze staan op de balans vermeld als 'voorziening – door derden bekleemde middelen met een specifieke aanwending'.

Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Voor het bepalen van het "jaarlijks vergelijkbaar volume" is een tijdsperiode van vier jaar gehanteerd.

De gemeente Leusden kent één voorziening die tegen de 'netto contante waarde' is gewaardeerd. De voorziening pensioenen wethouders is contant gemaakt tegen een rekenrente van 2,325% voor toekomstige pensioenaanspraken en tegen een rekenrente van ook 2,325% voor lopende aanspraken van gepensioneerden. Dit percentage is conform de circulaire van het Ministerie van Binnenlandse Zaken over de aanpassing pensioenen en inhoudingen Appa. In vergelijking met voorgaande jaren zijn ook toekomstige

aanspraken partnerpensioenen toegevoegd á € 539.000 op grond van de voorgenomen wetswijziging inzake wethouderspensioenen en hiermee anticiperend op de voorziende waardeoverdracht naar het ABP in 2028

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

De vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde (hoofdsom) verminderd met het totaal van de gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

Flottende passiva

De flottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Verstrekte borg- en garantstellingen

De schuldrestanten per het einde van het boekjaar van de door de gemeente gewaarborgde geldleningen en garantstellingen zijn buiten de balanstelling opgenomen. Nadere informatie is in de toelichting op de balans opgenomen.

Overige waarderingsgrondslagen

Algemene grondslagen voor de Rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de Financiële verordening en op basis van de Kadernota Rechtmatigheid. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaarden criterium, het begrotingscriterium en het misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium omvat:
 - Voor het voorwaarden criterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 21 november 2023 door de raad is vastgesteld;
 - Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de Nota beleidskaders rechtmatigheidsverantwoording 2023 is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderschrijdingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de raad zijn gemeld.
 - Ten aanzien van het M&O criterium is de Nota M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik- en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid, zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV alsmede onze eigen Financiële verordening en de Nota beleidskaders rechtmatigheidsverantwoording 2023. Dit betekent dat:
 - Een verantwoordingsgrens van 3% is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
 - Een rapporteringstolerantie van € 50.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf Bedrijfsvoering worden opgenomen.

Toelichting Vaste Activa

Immateriële vaste activa

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de immateriële vaste activa weer.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 1 Verloop immateriële vaste activa	Boek-waarde 31-12-2023	Naar bouw-grond in exploitatie	Investe-ringen	Desinves-teringen	Afschrij-vingen	Afwaar-deringen	Bijdragen van derden	Boek-waarde 31-12-2024
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	409	0	214	52	0	0	36	535
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	85	0	0	0	2	0	0	83
Totaal	494	0	214	52	2	0	36	618

Materiële vaste activa - totaal

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de totale materiële vaste activa weer (economisch en maatschappelijk nut). De systematiek van activering en afschrijving is voor alle investeringen gelijk. Alle nieuwe investeringen worden verplicht geactiveerd en worden over de verwachte levensduur afgeschreven.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 2 Verloop materiële vaste activa - totaal	Boek-waarde 31-12-2023	Investe-ringen	Desin-veste-ringen	Afschrij-vingen	Afwaar-deringen	Bijdragen van derden	Boek-waarde 31-12-2024
Gronden en terreinen	2.671	592	0	0	0	0	3.263
Woonruimten	0	612	0	0	0	0	612
Bedrijfsgebouwen	42.169	883	0	1.722	0	0	41.330
Grond-, weg- en water-bouwkundige werken	16.326	6.909	1.695	736	0	608	20.196
Vervoermiddelen	137	355	0	32	0	0	460
Machines, apparaten en installaties	2.200	267	0	296	0	0	2.171
Overige materiële vaste activa	2.054	2	0	323	0	0	1.733
Totaal	65.557	9.620	1.695	3.109	0	608	69.765

De bijdragen van derden betreffen exploitatiebijdragen van projectontwikkelaars van woningen voor aanpassingen in de openbare ruimte in het kader van het Masterplan Openbare Ruimte Princenhof.

Voor 2024 heeft de gemeente in het kader van het project De Plantage grond verkocht aan een projectontwikkelaar. De juridische eigendom van de grond is daarbij overgedragen aan de ontwikkelaar, die vervolgens is gestart met de herontwikkeling van het terrein. Hierbij zijn de bestaande gebouwen gerenoveerd en opgeknapt. In de afspraken tussen de gemeente en de ontwikkelaar was vastgelegd dat de ontwikkelaar de opgewaardeerde grond op een later moment zou terugleveren aan de gemeente. De waarde van de grond zou daarbij worden verrekend met de waarde van het nieuw opgeleverde object. In 2024 is de grond met de opgeknapte opstallen daadwerkelijk teruggeleverd aan de gemeente.

Deze transactie was echter onjuist verwerkt in eerdere jaarrekeningen. Daarom is in het kader van materieel fouterstel de beginbalans in de jaarstukken aangepast. Hierbij is de bijdrage van derden ter hoogte van € 1.568.000 verwerkt in de beginbalans, waardoor de post Grond-, weg en waterbouwkundige werken op de beginbalans 2024 € 1.568.000 lager is dan de eindbalans in de jaarstukken van 2023.

Materiële vaste activa – economisch nut waar voor de kosten een heffing kan worden geheven

Onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de materiële vaste activa met economisch nut waar voor de kosten een heffing kan worden geheven.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 3 Verloop materiële vaste activa met economisch nut waar voor de kosten een heffing kan worden geheven.	Boek-waarde 31-12-2023	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Afwaar- deringen	Bijdragen van derden	Boek- waarde 31-12-2024
Bedrijfsgebouwen	1.514	0	0	103	0	0	1.411
Grond-, weg- en water- bouwkundige werken	0	2.104	0	0	0	0	2.104
Vervoermiddelen	0	0	0	0	0	0	0
Machines, apparaten en installaties	226	50	0	28	0	0	248
Overige materiële vaste activa	999	0	0	138	0	0	861
Totaal	2.739	2.154	0	269	0	0	4.624

Overige materiële vaste activa – economisch nut

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de overige materiële vaste activa met economisch nut weer.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 4 Verloop overige materiële vaste activa met economisch nut	Boek-waarde 31-12-2023	Investe- ringen	Desin- veste- ringen	Afschrij- vingen	Afwaar- deringen	Bijdragen van derden	Boek- waarde 31-12-2024
Gronden en terreinen	2.671	423	0	0	0	0	3.094
Woonruimten	0	612	0	0	0	0	612
Bedrijfsgebouwen	40.655	883	0	1.618	0	0	39.920
Grond-, weg- en water- bouwkundige werken	3.379	0	0	243	0	0	3.137
Vervoermiddelen	137	355	0	32	0	0	460
Machines, apparaten en installaties	1.974	218	0	269	0	0	1.923
Overige materiële vaste activa	910	2	0	153	0	0	759
Totaal	49.726	2.493	0	2.315	0	0	49.905

Materiële vaste activa – maatschappelijk nut

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de materiële vaste activa met maatschappelijk nut weer.

Voor de bijdragen van derden, zie de toelichting bij tabel 2.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 5 Verloop materiële vaste activa met een maatschappelijk nut	Boek-waarde 31-12-2023	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Afwaar- deringen	Bijdragen van derden	Boek- waarde 31-12-2024
Gronden en terreinen	0	169	0	0	0	0	169
Grond-, weg- en water- bouwkundige werken	12.947	4.805	1.695	494	0	608	14.955
Overige materiële vaste activa	145	0	0	32	0	0	113
Totaal	13.092	4.974	1.695	526	0	608	15.237

Investerings

Onderstaand overzicht geeft de investeringen 2024 groter dan € 25.000 weer op de beschikbaar gestelde kredieten.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 6 Investerings groter dan 25.000	Beschikbaar gesteld krediet	Ten laste van krediet 2024	Cumulatief ten laste van krediet
Kosten onderzoek en ontwikkeling bepaald actief			
Vorbereidingskrediet Tabaksteeg Zuid 2024	260	314	392
	260	314	392
MVA-EN Gronden en terreinen			
Jan van Arkelweg 12 B (grond) - 2024	345	345	345
	345	345	345
MVA-MN Gronden en terreinen			
Restgronden landschapszone Mastenbroek II - 2024	170	169	169
	170	169	169
Woonruimten			
Jan van Arkelweg 12 B (pand) - 2024	612	612	612
	612	612	612
Bedrijfsgebouwen			
Meubilair exclusief stoelen raadzaal - 2024	76	79	79
Stoffering-schilderwerk raadszaal- comm.krs. -2024	190	161	161
Renovatie install brandweerkaz. Lsd.centrum - 2021	660	161	695
Ren. bouwkundig brandweerkaz. Lsd. centrum - 2021	1.240	292	1.266
Aanpassing koeling serverruimte HvL - 2024	71	72	72
Vervangen luchtbehandelingskast Fort33 - 2024	80	82	82
	2.317	847	2.355
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken			
Renovatie Ursulineweg - 2019	765	489	758
Herinrichting Burg. de Beaufortweg - 2024	1.555	72	132
IKC Groenhouten infrastructurale maatregelen 2020	630	229	473
Princenhof - park Princenhof - 2022	223	293	344
Princenhof - deelgebied 3 Larikslaan Oost - 2023	50	220	268
Herinr. rijloper en parkeerpl. de Meent - 2022	226	171	218
Vervanging en renovatie wegen - 2024	401	423	423
Herinrichting Maanweg - 2023	50	32	32
Verbetering fietsklimaat H'veldseweg Zuid - 2023	45	45	48
Herinr. kruispunt Zuiderinslag-Klepelhoek - 2024	350	243	247
Herinrichting Postweg - 2023	50	25	39
Vervangen NIET-houten bruggen 60 jaar - 2024	390	239	239
Voorb.krediet infrastruct. maatrgl Schuifplan 2025	95	44	44
Herinr. van Hardenbroeklaan-Pr. Frederiklaan 2024	1.103	290	290
Wegen openbare ruimte De Plantage 2024	1.568	1.568	1.568
Vervanging speelvoorzieningen - 2024	279	198	198
Vervanging beplanting algemeen - 2024	123	128	128
Vervanging beplanting algemeen - 2024	369	43	43
Vervanging en renovatie riolering t/m 2024 - 2024	0	2.104	2.104
	8.272	6.856	7.596
Vervoermiddelen			
Peugeot X-055-SN - 2024	29	26	26
Renault Kangoo E-Tech Electric V-49-DXK - 2024	29	29	29
Renault Kangoo E-Tech Electric V-50-DXK - 2024	29	31	31
Renault Kangoo E-Tech Electric VZX-58-N - 2024	29	34	34
Iveco Daily bedrijfswagen V-25-HPB - 2024	85	96	96
Iveco Daily V-26-HPB - 2024	81	93	93
Peugeot Boxer V-73-FVF - 2024	37	46	46
	319	355	355
Machines, apparaten en installaties			
AV middelen raadzaal en commissiekamers - 2024	57	44	44
Hardware ICT - Geheugenmodules - 2024	28	28	28
Zoutstrooier Syntos 15-27 VEP 350 - 2024	35	35	35
Syntos zoutstrooier B11L-27 VESN-350CS #1 - 2024	0	38	38
Syntos zoutstrooier B11L-27 VESN-350CS #2 - 2024	0	38	38
Rioolreinigingsmachine ROM HD 2024	50	50	50
	170	233	233

- Het voorbereidingskrediet Tabaksteeg Zuid en de kredieten renovatie van de brandweerkazerne Leusden centrum laten een overschrijding zien. Deze kredieten worden via de Voorjaarnota 2025 aangevuld.
- De hogere uitgaven voor Princenhof worden gedekt uit de ontvangen hogere bijdragen van projectontwikkelaars.
- Op de vervoermiddelen wordt in totaal overschreden. Bij een aantal vervoermiddelen is in de ramingen van de kredieten geen rekening gehouden met de, door de gemeente, op aangifte te betalen BPM.
- Voor de 2 aangeschafte zoutstrooiers, die deels wel opgenomen zijn in de vervanging van zoutstrooiers, zijn per abuis geen kredieten ingesteld.
- Voor de overschrijding op de vervangingsinvesteringen wordt verwezen naar de analyse en verklaring in de paragraaf C (groot onderhoud en vervanging van kapitaalgoederen) van dit jaarverslag.
- Voor de overschrijding van de vervanging en renovatie riolering t/m 2024 wordt verwezen naar de paragraaf kapitaalgoederen en het raadsvoorstel.

Financiële vaste activa

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de financiële vaste activa weer.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 7 Verloop van de financiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2023	Verstrekingen	Aflossingen	Boekwaarde 31-12-2024
Kapitaalverstrekingen aan deelnemingen	31	0	0	31
Leningen aan deelnemingen	0	0	0	0
Overige langlopende leningen	2.940	-76	99	2.765
Overige uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	0	0	0	0
Totaal	2.971	-76	99	2.796

Vorraden

Onderstaand overzicht geeft de stand van de voorraden weer.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 8 Voorraden uitgesplitst naar categorieën	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Grond- en hulpstoffen, gespecificeerd naar:		
Onderhanden werk, w.o. bouwgronden in exploitatie	5.102	-605
Af: Voorziening onderhanden werk	0	0
Totaal onderhanden werk	5.102	-605
Gereed product en handelsgoederen	0	0
Totaal	5.102	-605

In 2024 bedraagt de onderhanden werk (positie van de grondexploitaties negatief € 605.000. Dit negatieve saldo is ontstaan doordat voor het project Mastenbroek II vooruit is gefactureerd aan derden. Dit betekent dat er meer opbrengsten uit grondverkoop zijn gerealiseerd dan dat er kosten zijn gemaakt.

Het betreft hier echter een momentopname. Het negatieve onderhanden werk wordt als activum op de balans verantwoord, aangezien het toekomstige prestaties vertegenwoordigt die nog moeten worden geleverd. Dit omvat onder andere de resterende kosten voor o.a. grondontwikkeling en infrastructuur.

Toelichting Vlottende Activa GB

Uitgangspunten actualisatie grondexploitatie

Het BBV (Besluit begroting en verantwoording gemeenten en provincies) schrijft voor dat de jaarrekening een reëel beeld moet schetsen van de financiële positie van de gemeente, wat onder andere betekent dat het onderhanden werk reëel gewaardeerd moet worden.

Dat houdt in dat de grondexploitaties moeten worden begroot op basis van reële uitgangspunten. Het realiteitsgehalte van een grondexploitatiebegroting wordt bepaald door de (combinatie van de) volgende begrotingselementen:

- nominaal geraamde kosten (hoeveelheden x eenheidsprijzen)
- nominaal geraamde opbrengsten (hoeveelheden x eenheidsprijzen)
- kostenstijging (% en fasering)
- opbrengstenstijging (% en fasering)
- rentelasten en rentebaten (% en fasering)

Hierna wordt een toelichting gegeven op de gehanteerde uitgangspunten en de daarbij gemaakte keuzes.

De parameters voor prijsontwikkeling en rente

Om reële uitgangspunten te kunnen bepalen voor verwachte prijsontwikkelingen en renteontwikkelingen, is beoordeeld hoe in het verleden de prijsstijgingen werden begroot en hoe de grondprijzen en de kostprijs van bouwgrond zich in werkelijkheid hebben ontwikkeld.

Op basis hiervan hanteert het college voor het doorrekenen van iedere jaarschijf de volgende parameters:

- Kostenstijging 3,5% (2025), 3,0% (2026 en verder)
- Opbrengstenstijging 5% (2025), 3,0% (2026 en verder), (tenzij met ontwikkelende partijen contractuele afspraken zijn gemaakt over een jaarlijkse indexering)
- Rente 0%

Binnen de gemeente is geen financiering aanwezig in relatie tot de grondexploitatie. Daarom hanteert de gemeente een rentepercentage van 0%.

Disconteringsvoet

De disconteringsvoet die is gehanteerd in de berekening van de contante waarde ten behoeve van het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitaties is voor alle gemeenten gelijkgesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone.

De fasering van het programma (geraamde opbrengsten)

Het eindproduct van grondexploitaties is bouwrijpe grond voor woningbouw, bedrijven, kantoren en overige voorzieningen. Het 'bouwprogramma' vormt daarom een belangrijk kader voor de grondexploitatie. Het college hanteert ten aanzien van de nog te realiseren opbrengsten de volgende uitgangspunten:

- Het bouwprogramma wordt in de tijd gezet (gefaseerd) op basis van de woningbouwprogramma's en;
- De prijscomponent is gebaseerd op de Grondprijzenbrief.

Grondexploitaties mogen maximaal een looptijd hebben van 10 jaar. Als de grondexploitatie een looptijd kent van meer dan 10 jaar dan moeten aanvullende beheersmaatregelen worden genomen. De gemeente Leusden kent geen grondexploitaties met een horizon langer dan 10 jaar, waarmee deze wijziging op dit moment geen effect heeft op de lopende grondexploitaties.

Fasering en raming kosten

Het college hanteert ten aanzien van de nog te maken kosten de volgende uitgangspunten:

- raming van de externe planontwikkelingskosten (POK-kosten) is gebaseerd op door de projectleiders opgestelde meerjarige opgave van de te verwachten planontwikkelingskosten en;
- kosten voor bouw- en woonrijp maken en engineering zijn gebaseerd op kengetallen of, indien de plannen ver genoeg gevorderd zijn, opgaves van de afdeling Dienstverlening en/of externe adviseurs.

In exploitatie genomen gronden

Onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de in exploitatie genomen gronden.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 9 Overzicht bouwgronden in exploitatie

	Boek- waarde 31-12-2023	Investe- ringen	Inkom- sten	Winst- uitname	Boek- waarde 31-12-2024	Voorziening verlieslatend complex	Balans- waarde 31-12-2024
Buitenplaats	464	4	0	0	468	0	468
Larikslaan	390	12	0	0	402	0	402
Hamersveldseweg	952	2	0	0	954	0	954
Mastenbroek II	3.297	352	6.935	857	-2.429	0	-2.429
Totaal	5.103	370	6.935	857	-605	0	-605

Resultaat bouwgronden in exploitatie

Onderstaand overzicht geeft het resultaat weer van de in exploitatie genomen gronden.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 10 Overzicht resultaat bouwgronden in exploitatie	Boekwaarde 31-12-2024	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd resultaat (nominale waarde)	Geraamd resultaat (netto contante waarde)
De Buitenplaats	468	49	583	66	77
Larikslaan	402	16	481	63	62
Hamersveldseweg	954	10	1.113	148	146
Mastenbroek II	-2.429	4.837	5.234	2.825	3.586
Totaal	-605	4.912	7.411	3.102	3.871

Toelichting Vlottende Activa AD**Uitzettingen korter dan één jaar**

De uitzettingen korter dan één jaar kunnen als volgt worden gespecificeerd.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 11 Specificatie uitzettingen met een looptijd ≤ 1 jaar	Gecorrigeerde boekwaarde 31-12-2023	Saldo 31-12-2024	Voorziening oninbaarheid	Gecorrigeerde boekwaarde 31-12-2024
Vorderingen op openbare lichamen	5.140	5.684	0	5.684
RC-verhoudingen met het Rijk	20.183	30.251	0	30.251
RC-verhoudingen overige niet-fin. Instellingen	1.776	1.748	0	1.748
Overige vorderingen	3.441	1.905	-518	1.387
Overige uitzettingen ≤ 1 jr.	0	0	0	0
Totaal	30.540	39.588	-518	39.070

Rekeningcourant verhoudingen met het Rijk

Deze post bevat het totaal aan overtollige middelen die verplicht worden aangehouden bij het Rijk (schatkist). Dit gebeurt in een rekening-courantverhouding met het ministerie van Financiën (Agentschap).

Overige vorderingen

Voor 2024 heeft de gemeente in het kader van het project De Plantage een stuk grond verkocht aan een projectontwikkelaar voor ongeveer € 1,5 miljoen. De juridische eigendom van de grond is daarbij overgedragen aan de ontwikkelaar, die vervolgens is gestart met de herontwikkeling van het terrein. Hierbij zijn de bestaande gebouwen gerenoveerd en opgeknapt. In de afspraken tussen de gemeente en de ontwikkelaar was vastgelegd dat de ontwikkelaar de opgewaardeerde grond op een later moment zou terugleveren aan de gemeente. De waarde van de grond zou daarbij worden verrekend met de waarde van het nieuw opgeleverde object. In 2024 is de grond met de opgeknapte opstallen daadwerkelijk teruggeleverd aan de gemeente.

Deze transactie was echter onjuist verwerkt in eerdere jaarrekeningen. Daarom is in het kader van materieel fouterstel de beginbalans in de jaarstukken aangepast. Hierbij is de vordering op de projectontwikkelaar ter hoogte van € 1.568.000 verwerkt, waardoor de post overige vorderingen op de beginbalans € 1.568.000 hoger is dan de eindbalans in de jaarstukken van 2023.

Drempelbedrag schatkistbankieren

Alle (tijdelijke) overtollige middelen moeten verplicht in de schatkist aangehouden worden. Om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen is er een drempelbedrag dat buiten de schatkist mag worden gehouden. Het drempelbedrag is in 2024 niet overschreden.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	1730,68			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	79	106	122	60
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1.652	1.625	1.609	1.671
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	86.534			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	86.534			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat				
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.		Drempelbedrag	1730,68		
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	7.193	9.633	11.180	5.512
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) = (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	79	106	122	60

Liquide middelen

De liquide middelen kunnen als volgt worden gespecificeerd.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 12 Overzicht liquide middelen		
	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Kassaldi	4	5
Bank- en girosaldi	73	50
Totaal	77	55

Overlopende activa

De overlopende activa kunnen als volgt worden gespecificeerd.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 13 Overzicht overlopende activa	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk	0	345
Nog te ontvangen bijdragen van overige overheid oud	0	984
Nog te ontv. voorschotten Europese en Nederlandse overheidslic	0	1.329
Vooruitbetaalde bedragen	220	2.240
Nog te ontvangen bedragen	1.695	736
Nog te verhalen kosten grondexploitatie	36	125
Aanvullend geboorte- en ouderschapsverlof UWV	0	-15
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	1.951	3.086
Totaal	1.951	4.415

De nog te verhalen kosten Grondexploitatie kunnen als volgt worden gespecificeerd.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 14 Nog te verhalen kosten grondexploitatie	Boekwaarde 31-12-2023	Mutaties 2024	Boekwaarde 31-12-2024
Mastenbroek II	36	37	73
Totaal	36	37	73

Toelichting Vaste Passiva - Eigen vermogen

Eigen vermogen

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de reserves weer, ingedeeld naar hoofdgroep.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 15 Overzicht reserves	Saldo 31-12-2023	Toe- voeging	Onttrek- king	Bestemming resultaat 2023	Vermindering ter dekking kapitaallasten	Saldo 31-12-2024
Algemene reserves						
Algemene (bedrijfs)reserve	13.278	1.598	1.539	3.727		17.064
Alg. reserve grondbedrijf	204	1.234	218	261		1.481
	13.482	2.832	1.757	3.988	0	18.545
Bestemmingsreserves						
Alg. res. aangewezen bestemming	3.709	1.156	865	1.009		5.009
Res bovenwijkse voorz./ infrastr. projecten	575	160	464			271
Onderwijshuisvesting	6.415	880	195		683	6.417
Res. dekking kap.lasten inv. econ. nut	4.998	60	0		293	4.765
Res. dekking kap.lasten inv. maatsch. nut	13.909	-133	417		59	13.301
Res. vervangingsinvesteringen openbare ruimte	901	828	838			891
Res. toekomstbestendige openbare ruimte	5.940	0	170			5.770
Reserve opvang vluchtelingen Oekraïne	5.640	1.292	270	67		6.728
	42.087	4.243	3.219	1.076	1.035	43.152
Nog te bestemmen resultaat	5.064	2.287		-5.064		2.287
	5.064	2.287	0	-5.064		2.287
Totaal reserves	60.633	9.362	4.976	0	1.035	63.984

Toelichting Vaste Passiva – Voorzieningen

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de voorzieningen weer, ingedeeld naar hoofdgroep.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 16	Saldo				Saldo
Overzicht voorzieningen	31-12-2023	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	31-12-2024
<u>Voorz. voor verplichtingen, verliezen en risico's:</u>					
Voorziening afgesloten complexen	33	13	23	0	23
Voorziening voormalig personeel	31	127	17	17	124
Voorziening verlofsaldo's	17	43	0	0	60
Voorz. pensioenen en uitkeringen wethouders	2.288	1.385	0	198	3.475
Subtotaal	2.369	1.568	40	215	3.682
<u>Onderhoudsequalisatievoorzieningen:</u>					
Voorz. egal. wegbeheer deklagen	1.383	1.501	70	991	1.823
Voorz. egal. wegbeheer elementen	487	275	0	357	405
Voorz. egal. waterbeheer	486	150	0	71	565
Voorz. egal. gebouwenbeheer	1.120	934	13	523	1.518
Voorz. egal. sportterreinen	551	250	0	154	647
Voorz. egal. groenbeheer	125	65	0	71	119
Subtotaal	4.152	3.175	83	2.167	5.077
<u>Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwending</u>					
Voorz. egal. rioolbeheer	2.472	377	-1.648	0	4.497
Voorz. egal. tarieven afvalstoffenheffing/rein.rechte	31	193	0	0	224
Subtotaal	2.503	570	-1.648	0	4.721
Totaal voorzieningen	9.024	5.313	-1.525	2.382	13.480

Toelichting Vaste schulden

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de vaste schulden met een looptijd > 1 jaar weer.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 17 Overzicht verloop van de vaste schulden	Saldo	Vermeer-	Aflos-	Saldo
	31-12-2023	deringen	singen	31-12-2024
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	20.260	0	1.051	19.209
Waarborgsommen	7	0	0	7
Totaal	20.267	0	1.051	19.216

De verplichte aflossingen voor het komende jaar zijn € 1.051.000.

De totale rentelasten voor het jaar 2024 met betrekking tot de vaste schulden bedraagt € 211.000.

Toelichting Vlottende Passiva

Vlottende Passiva

De vlottende passiva kunnen als volgt worden gespecificeerd.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 18 Overzicht vlottende passiva	Boekwaarde	Boekwaarde
	31-12-2023	31-12-2024
<u>Schulden < 1 jaar</u>		
Kasgeldleningen	0	0
Saldi bankrekeningen	0	0
Overige vlottende schulden	4.486	4.794
	4.486	4.794
<u>Overlopende passiva</u>		
Vooruitontvangen uitkeringen met een specifiek doel	5.482	6.172
Vooruitontvangen uitkeringen overige overheden met een specifiek doel	0	321
Overige vooruitontvangen bedragen	864	247
Overige nog te betalen bedragen	5.936	7.228
	12.282	13.968
Totaal	16.768	18.762

Overige schulden

De overige schulden (crediteuren) kunnen als volgt worden gespecificeerd.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 19 Overige vlottende schulden	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
ABP - af te dragen premies december	180	206
Belastingdienst - saldo af te dragen loonheffing en BTW	730	1.848
Florijn Aannemingsbedrijf B.V.	106	0
Waterschap Vallei en Veluwe	0	113
E.W. Ossendrijver	117	0
Willemsen-de Koning Groep B.V.	108	0
Gemeente Amersfoort	310	0
Previder B.V.	102	0
Wernsen B.V.	163	264
Marvel Holding B.V.	114	0
Vattenfal Sales Nederland NV	115	0
Bouwbedrijf Osnabrugge	363	0
SRO Leusden B.V.	0	219
Stichting Lariks	230	136
D. van der Steen B.V.	0	157
Aannemersbedrijf Damsteegt B.V.	111	158
Overige	1.737	1.693
Totaal	4.486	4.794

Vooruit ontvangen uitkeringen met een specifiek doel

De vooruit ontvangen uitkeringen met een specifiek doel kunnen als volgt worden gespecificeerd.

Tabel balans 20 Vooruitontvangen uitkeringen met een specifiek doel	Saldo 31-12-2023	Overboeking van Rijk naar Provincie	Toevoe- gingen	Vrijval/ afboeking	Saldo 31-12-2024
Rijk					
Belastingdienst - SPUK gedupeerden toeslagenproblematiek	18	0	0	18	0
Rijksdienst voor Ondernemend Ned. - reductie energiegebruik woningen	17	0	0	17	0
Aanpak energiearmoede	314	0	0	94	220
Versterking centrumgebied de Hamershof	26	0	0	26	0
Herinrichting kruispunt Asschatterweg-Torenakkerweg	2	0	0	2	0
Eurowoningen Toekomstbestendig	-3	3	0	0	0
Proeftuin aardgasvrije wijken	3.488	0	0	147	3.341
Intelligente verkeersregelinstantaties	116	0	0	0	116
Voucher isolatiemaatregelen	10	-10	0	0	0
Volwassen Educatie (NT1)	6	0	0	6	0
Leefstijlakkkoord 2023	31	0	0	31	0
Prov. Utrecht SUB V1, veiligheid voetgangers Burg. v.d. Postlaan	2	0	0	2	0
Min. VWS SPUK Preventie Akkoord 2023	20	0	0	11	9
Prov. Utrecht 8242D923 SUB SLT Eurowoningen Toekomstbestendig jaarschijf 2f	3	-3	0	0	0
CDOKE 1e jaarschijf 2023 via RVO Extra klimaatmiddelen	237	0	0	237	0
Brede SPUK 2023-2026 sociaal domein jaarschijf 2023	41	0	0	35	6
Prov. Utrecht project Groen Leusden	50	-50	0	0	0
Prov.Utrecht subsidie Voucher isolatiemaatr. Deel II	45	-45	0	0	0
DUO 2023 SPUK voorschoolse educatie ontheemde peuters	63	0	0	36	27
SPUK impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027	108	0	0	108	0
Min van Sociale Zaken SPUK Onderwijsroute november	28	0	0	22	6
Lokale aanpak isolatie – Jaarschijf 2023 deel 1	372	0	0	56	316
Lokale aanpak isolatie – Jaarschijf 2023 deel 2	90	0	0	0	90
Subsidie verduurzaming maatsch. vastgoed Spieghelweg 2	69	0	0	0	69
SPUK Startbouwimpuls	305	0	0	46	259
Nationaal programma onderwijs 2023	22	0	0	12	10
Middelen Informatiepunten Digitale Overheid 2023	2	0	0	2	0
F28 CDOKE klimaat en energiebeleid jaarschijf 2024	0	0	48	0	48
Subsidie Dumava	0	0	45	0	45
E81 OV ambassadeurprojecten 2023	0	0	14	0	14
G12 Kwijtschelden publieke schulden	0	0	7	0	7
SPUK stimulering Sport 2024	0	0	187	95	92
Min van Sociale Zaken juni SPUK Onderwijsroute	0	0	28	0	28
H30 Aanvulling 2024	0	0	15	0	15
J28 CDOKE klimaat en energiebeleid aanvulling jaar	0	0	154	0	154
RVO C94 Lokale aanpak isolatie – Jaarschijf 2024	0	0	705	0	705
Plankosten	0	0	90	0	90
Afdracht bovenwijkse investeringen	0	0	280	0	280
	0	0	2	0	2
Totaal Rijk	5.482	-105	1.575	1.003	5.949
Provincie					
Eurowoningen Toekomstbestendig	0	-3	0	0	-3
Voucher isolatiemaatregelen	0	10	0	5	5
Prov. Utrecht 8242D923 SUB SLT Eurowoningen Toekomstbestendig jaarschijf 2f	0	3	0	0	3
Prov. Utrecht project Groen Leusden	0	50	0	38	12
Prov.Utrecht subsidie Voucher isolatiemaatr. Deel II	0	45	0	0	45
Subsidie - Eurowoningen Toekomstbestendig (Jaarschijf 2023) Prov Utrecht 8242	0	0	84	84	0
Provincie Utrecht subsidie - UPLG Eemvallei Gebiedsgerichte aanpak	0	0	54	0	54
Subsidie - project 'Tabaksteeg Zuid en Achterveld Noordoost'	0	0	112	36	76
Totaal Provincie	0	105	250	163	192
Gemeente					
Landschapszone Mastenbroek.	0	0	19	0	19
Leusden -Zuid Noord	0	0	15	0	15
Totaal Gemeente	0	0	34	0	34
Overige overheden					
Pilot Wijk GGD'er gemeente Leusden Jaarschijf 2024 (van ZonMw, ZBO)	0	0	95	0	95
Totaal Overige overheden	0	0	95	0	95
Totaal Provincie en Overige overheden	0	105	379	163	321

Dit zijn van derden ontvangen bedragen. Deze bedragen moeten besteed of terugbetaald worden.

Overige vooruit ontvangen en nog te betalen bedragen

Deze kunnen als volgt worden gespecificeerd.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 21 Overige vooruitontvangen en nog te betalen bedragen	
Vooruitontvangen bedragen	
Vooruitontvangen bedragen grondexploitatie	218
Overige vooruitontvangen bedragen	29
	247
Nog te betalen bedragen	
<i>Grondexploitatie</i>	
Kavel 103 de Alliantie	264
<i>Algemeen:</i>	
BNG en NWB rente leningen	1.051
Gemeente Amersfoort	180
SRO F367 Voorschot Spuk MEOZ 2022 + Spuk H32 MEOZ 2023	214
RVO H32 MEOZ 2023	344
Taalcentrum-Element. garantstelling AMV-ers	55
Belastingdienst. WKR eindheffingsloon 2024	67
Al. diversen Inburgering 2024	146
Remondis F602. afval inzameling nov+dec	94
F1166; A'foort; Voorschot percelen Q4 2024	2.150
Gem. A'foort zorgkosten prognose 2024	312
Gemeente Bunschoten te betalen BLNP	87
Inschatting NTB VPB 2024	470
Ntb Florijn; verr. index 2024 woonbestek	87
Te verrekenen TOZO Rijk	324
Overige nog te betalen bedragen	1.383
Totaal	7.228

Gewaarborgde geldleningen

De gewaarborgde geldleningen aan natuurlijke- en rechtspersonen kunnen als volgt worden gespecificeerd.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 22 Specificatie waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen					
Geldnemer	Aard / omschrijving	Oorspr. bedrag	Percentage borgstelling	Restant begin jaar	Restant eind jaar
Directe borgstellingen					
Scouting Manitoba	Uitbr./renovatie accommodatie	100	100	37	31
Stichting De Vallei	Clubhuis (op hockeycomplex)	350	100	138	124
SV Achterveld	Uitbr./renovatie accommodatie	60	100	17	8
Scouting Manitoba	Uitbr./renovatie accommodatie	25	100	9	7
Stichting De Wetering	Vervangen dak accommodatie	110	100	20	12
Roda '46	Vervanging kleedruimtes	350	100	284	276
Stichting De Vallei	Blaashal	250	50	56	44
VvE de Hamershof	Renov./verduurz. 97 woningen	3.400	50	1.700	1.700
LTV Lockhorst	Blaashal en led-verlichting	150	50	55	50
MHCL en Stichting De Vallei	Led-verlichting	145	50	63	58
LTV Lockhorst	Aanleg padelbanen	250	50	116	108
LTV Leusden	Renov./verduurz. clubhuis	250	50	0	124
Totaal directe borgstellingen				2.495	2.542
Indirecte borgstellingen					
Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW)	Stichting Omthuis	Achtervang		143.579	151.058
	De Alliantie	Achtervang		1.284	2.023
	Stichting UWoon	Achtervang		0	13
Waarborgfonds Eigen Woningbezit (WEW)	Nationale Hypotheek Garantie	Achtervang		42.500	37.500
Totaal indirecte borgstellingen				187.363	190.594
Totaal directe en indirecte borgstellingen				189.858	193.136

In 2024 is de gemeente niet aangesproken en hebben geen betalingen plaatsgevonden wegens verleende borg- en garantiestellingen.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Per 31 december 2024 is onder meer sprake van de volgende verplichtingen:

- Diverse verzekeringscontracten waarvan de grootste zijn: de brandverzekering voor gemeentelijke en onderwijsgebouwen (€ 130.000) en de aansprakelijkheidsverzekering (€ 59.000) die beide jaarlijks stilzwijgend verlengd worden.
- Met Renewi van Vliet Groep Milieu-dienstverleners is in 2018 voor het ledigen/huren van containers en het afvoeren van afvalstoffen een contract afgesloten voor een periode van 4 jaar, met een verlengoptie van 2 keer 2 jaar. De totale contractwaarde bedraagt € 492.000.
- Met Willemsen- de Koning Groep B.V. is een overeenkomst aangegaan voor een periode van twee jaar voor leerlingenvervoer en groepsvervoer, ingaande voor het schooljaar 2017-2018, met een optie tot verlenging van 4 keer 1 jaar. Voor het schooljaar 2023-2024 is er gebruikgemaakt van de verlengingsoptie. De contractwaarden liggen jaarlijks tussen de € 250.000 - € 270.000. Hierna is er een nieuwe aanbesteding geweest. Deze is weer door Willemsen de Koning gewonnen.
- Met Remondis Nederland BV is in 2019 een contract afgesloten voor inzameling en transport van huishoudelijk afval. De duur van de overeenkomst is 4 jaar met een mogelijkheid om 2 keer 2 jaar te verlengen. De contractwaarde is jaarlijks € 479.000.
- Op basis van bestek IBMN-2019-LEU-CM-002 is met Den Ouden Groenrecycling een contract afgesloten voor het inzamelen, transporteren en verwerken van gemengd tuingroen per 1 januari 2021 voor 2 jaar, met een verlengoptie van 2 keer 2 jaar. De totale opdrachtwaarde is € 748.000.
- Op basis van bestek IBMN-2015-LEU-ES-005 is in 2016 met Spie Infratechniek en Van Gelders Verkeerstechniek voor het beheer en onderhoud Openbare Verlichting een drie-partijen-overeenkomst tot en met 1 oktober 2031. De aanneemsom bedraagt € 2.655.000.
- Met Circle Software Group B.V. is een overeenkomst aangegaan voor de aanschaf van een nieuw zaakstelsel. De duur van de overeenkomst is 4 jaar dat jaarlijks stilzwijgend verlengd wordt. De totale contractwaarde is € 260.000.
- Op basis van bestek IBMN-2024-LEU-BM-001 is met E.W. Ossendrijver een contract afgesloten voor gladheidbestrijding. De duur van de overeenkomst is 3 jaar met een verlengoptie van 2 keer 1 jaar. De waarde van de opdracht is € 110.000.
- Met Go4 milieu & infratechniek B.V. is in 2024 een contract afgesloten voor het opknappen/vervangen en wassen/onderhouden van ondergrondse containers. De looptijd is 4 jaar met een mogelijkheid om 3 keer 2 jaar te verlengen. De contractwaarde is € 312.000.
- Op basis van bestek IBMN-2024-LEU-MV-001 is met Multiscan Imaging B.V. een contract afgesloten voor het digitaliseren van de bouwdoSSIers. Het project wordt uiterlijk eind december 2025 opgeleverd. De waarde van de opdracht is € 223.000.

Sisa bijlage

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025								
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Normbedragen voor e (ja/nee) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle D2 Indicator: B2/01	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/03	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05	
			4	15	Ja	Ja	Nee	
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/06	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07				
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/08	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/09	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/10	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/11	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/12	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/13
			€7.992	€ 7.992			€0	€0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/14	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/15	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/16	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/17	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal PVA's (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/18	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PVA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/19
			€0	€12.160	€14.276	€52.424	€0	€19.745
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/20	Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/21	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/22	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/23	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling Aard controle n.v.t. Indicator: B2/24	
			€0	€0	€0	€0	€22.268	
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen Aard controle R Indicator: C62/01	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C62/02				
			€ 924	Nee				

BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T)	Bedrag doorgeschoven naar t+1	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is	Aantal gebruikte leermiddelen	
			Aard controle R Indicator: C92/01	Aard controle R Indicator: C92/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05	
			€ 30.660	€ 50	1	597	46	
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voerschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T)
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Let op bij correctie verder verwerken bij indicator 05 Aard controle R Indicator: D8/04	Aard controle R Indicator: D8/05	Aard controle R Indicator: D8/06
			€ 163.981	€ 105.000	€ 17.935	€ 83.399	€ 0	€ 1.650
		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag Aard controle R Indicator: D8/08	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Bedrag Aard controle n.v.t. Indicator: D8/09	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag Aard controle R Indicator: D8/10		
		1						
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs			
			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03			
			€ 9.926	€ 0	€ 0			
		Correctie besteding (jaar T-1)	Aard controle R Indicator: D14/04	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve (jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: D14/05	Aard controle R Indicator: D14/06	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/07			
			€ 1.000	€ 19.247	€ 10.321	Nee		
		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs Aard controle R Indicator: D14/09	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: D14/10	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs Aard controle R Indicator: D14/11		
		1						
OCW	D22	Regeling specifieke uitkering voor de voorschoolse educatie aan ontheemde peuters	Correctie besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T-1)	Cumulatieve besteding t/m jaar T ten laste van Rijksmiddelen	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle R Indicator: D22/01	Aard controle n.v.t. Indicator: D22/02	Aard controle n.v.t. Indicator: D22/03			
		1	€ 0	€ 36.000	Ja			

lenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02	Aard controle R Indicator: E44B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04	Aard controle R Indicator: E44B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06
			1 060307 Gemeente Amersfoort	IENW/BSK-2023/31695	€ 92.864	€ 196.262	€ 392.584	€ 392.584
			2 060307 Gemeente Amersfoort	IENW/BSK-2024/140066	€ 14.283	€ 14.283	€ 28.570	€ 28.570
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09			
			1 060307 Gemeente Amersfoort	IENW/BSK-2023/31695	Nee			
			2 060307 Gemeente Amersfoort	IENW/BSK-2024/140066	Nee			
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/12	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/13		
			1 060307 Gemeente Amersfoort	IENW/BSK-2023/31695	Project Leusden Zuid Noord	Nee		
			2 060307 Gemeente Amersfoort	IENW/BSK-2024/140066	Landschapzone Mastenbroek	Nee		
lenW	E81	Regeling specifieke uitkering OV-ambassadeurprojecten 2022	Besteding (jaar T-1)	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: E81/01	Aard controle R Indicator: E81/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E81/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E81/04		
			€ 4.735	€ 4.735	Nee			
lenW	E85	Tijdelijke regeling specifieke uitkeringen intelligente verkeersregelinstanties	Aantal geïnstalleerde intelligente verkeersinstallaties in (jaar T)	Cumulatief aantal geïnstalleerde intelligente verkeersinstallaties (t/m jaar T)	Totale besteding aan het project (jaar T)	Cumulatieve besteding aan het project (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle R Indicator: E85/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E85/02	Aard controle R Indicator: E85/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E85/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E85/05	
			0	3	€ 9.000	€ 59.299	Nee	
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2024	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicator: G2/01	Aard controle R Indicator: G2/02	Aard controle R Indicator: G2/03	Aard controle R Indicator: G2/04	Aard controle R Indicator: G2/05	Aard controle R Indicator: G2/06
			€ 5.391.687	€ 164.591	€ 216.060	€ 2.329	€ 42.320	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)
			Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	
			Aard controle R Indicator: G2/07	Aard controle R Indicator: G2/08	Aard controle R Indicator: G2/09	Aard controle R Indicator: G2/10	Aard controle R Indicator: G2/11	Aard controle R Indicator: G2/12
			€ 28.906	€ 7.571	€ 0	€ 271.398	€ 2.186	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)				
			Aard controle D2 Indicator: G2/13	Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14				
			€ 0	Ja				

SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2024 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/01</i>	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/02</i>	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/03</i>	Besteding (jaar T) Bob Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/04</i>	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/05</i>	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/06</i>
			€ 0	€ 4.979	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/07</i>	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/08</i>	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/09</i>	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/10</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11</i>	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01</i>	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G4/02</i>	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G4/03</i>	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G4/04</i>	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G4/05</i>
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 1.122	€ 47.013	€ 2.544
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 767	€ 13.826	€ 668
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 6.360	€ 11.227	€ 563
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 8.249	€ 72.066	€ 3.775
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07</i>	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G4/08</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/09</i>		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
			6 Totaal	0	0	N.v.t.		
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) Gemeente <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11</i>	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G4/12</i>	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G4/13</i>	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G4/14</i>	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16</i>	Levensonderhoud - Mutaties (dotaties en vijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G4/17</i>	Kapitaalverstrekingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle D2 Indicator: G4/18</i>		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)		€ 0	€ 0	€ 0	
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)		€ 0	€ 0	€ 0	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)		€ 0	€ 0	€ 0	
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)		€ 0	€ 0	€ 0	
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)		€ 0	€ 0	€ 0	
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0		

SZW	G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G10/01</i>	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G10/02</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03</i>			
			€ 91.031	€ 0	Ja			
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G12/01</i>	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G12/02</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03</i>			
			€ 0	€ 0	Ja			
SZW	G13	Onderwijsroute_ deel gemeente 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G13/01</i>	Baten onderwijsroute (jaar T) (excl.usief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G13/02</i>	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G13/03</i>	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G13/04</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05</i>	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025 Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/01</i>	Totale werkelijke berekende uitkering <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02</i>				
			€ 187.108	€ 94.892				
			Activiteiten <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03</i>	Totale werkelijke berekende uitkering per project (jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/04</i>	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Onroerende zaken <i>Aard controle R Indicator: H4/05</i>	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Roerende zaken <i>Aard controle R Indicator: H4/06</i>	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Dienstverlening door derden <i>Aard controle R Indicator: H4/07</i>	Toelichting <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08</i>
			1 Zwembad Octopus	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			2 Binnensportaccommodaties	€ 74.584	€ 48.800	€ 8.980	€ 16.804	
			3 Buitensportaccommodaties	€ 20.308	€ 20.308	€ 0	€ 0	

VWS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: H12/01	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle R Indicator: H12/02	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03			
			€ 0	€ 50.480	Ja			
VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Naam onderdeel Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel Aard controle n.v.t. Indicator: H30/02	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) per onderdeel Aard controle R Indicator: H30/03	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) per onderdeel Aard controle n.v.t. Indicator: H30/04	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)? Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)? Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06
		1 Lokaal Sportakkoord	€ 17.174	€ 19.564	€ 19.564	€ 36.051	Ja	Ja
		2 Brede regeling combinatiefuncties	€ 117.576	€ 117.576	€ 231.080	€ 231.080	Ja	Ja
		3 Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 26.422	€ 25.364	€ 50.728	€ 50.728	Ja	Ja
		4 Kansrijke Start	€ 21.138	€ 20.105	€ 39.128	€ 39.128	Ja	Ja
		5 Mentale Gezondheid	€ 6.606	€ 8.381	€ 17.258	€ 17.258	Ja	Ja
		6 Aanpak overgewicht en obesitas	€ 23.119	€ 25.765	€ 47.949	€ 47.949	Ja	Ja
		7 Valpreventie	€ 62.751	€ 75.813	€ 141.126	€ 141.126	Ja	Ja
		8 Leefomgeving	€ 13.211	€ 4.125	€ 16.807	€ 16.807	Ja	Ja
		9 OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 3.302	€ 2.048	€ 5.219	€ 5.219	Ja	Ja
		10 Versterken sociale basis	€ 47.559	€ 65.250	€ 111.539	€ 111.539	Ja	Ja
		11 Mantelzorg	€ 13.211	€ 15.747	€ 28.429	€ 28.429	Ja	Ja
		12 Eén tegen eenzaamheid	€ 13.211	€ 9.507	€ 22.189	€ 22.189	Ja	Ja
		13 Welzijn op recept	€ 12.551	€ 6.975	€ 13.950	€ 13.950	Ja	Ja
		14 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 3.302	€ 3.171	€ 6.341	€ 6.341	Ja	Ja
		15 Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 9.644	€ 11.599	€ 22.886	€ 22.886	Ja	Ja
		Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07						
		Nee						
VRO	J55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening Aard controle n.v.t. Indicator: J55/01	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten Aard controle R Indicator: J55/02	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten Aard controle n.v.t. Indicator: J55/03	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening Aard controle n.v.t. Indicator: J55/04	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten Aard controle R Indicator: J55/05	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten Aard controle n.v.t. Indicator: J55/06
		206	€ 80.306	€ 112.067	€ 112.067	37	€ 12.937	€ 27.297
		Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen. Aard controle n.v.t. Indicator: J55/07	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten Aard controle R Indicator: J55/08	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten Aard controle n.v.t. Indicator: J55/09				
		77	€ 151	€ 31.667	€ 31.667			
		Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) Aard controle n.v.t. Indicator: J55/10	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) Aard controle n.v.t. Indicator: J55/11	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) Aard controle n.v.t. Indicator: J55/12	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.) Aard controle n.v.t. Indicator: J55/13	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg. Aard controle n.v.t. Indicator: J55/14	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen Aard controle n.v.t. Indicator: J55/15	
		59	65	4	166	77	38	

VRO	J72	Specifieke uitkeringen proeftuinen aardgasvrije wijken 3e ronde	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) te laste van Rijksmiddelen	Aantal (t/m jaar T) aardgasvrij gemaakte bestaande woningen en andere gebouwen in de wijk	Aantal (t/m jaar T) aardgasvrij-readygemaakte bestaande woningen en andere gebouwen in de wijk	Aanvraag is volgens plan/aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee)	Eventuele toelichting op niet volgens plan/aanvraag uitgevoerde projecten
			Aard controle R Indicator: J72/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J72/02	Aard controle D2 Indicator: J72/03	Aard controle D2 Indicator: J72/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J72/05	Verplicht als bij indicator 05 'Nee' is ingevuld
			€ 147.203	€ 533.287	24	130	Ja	Aard controle n.v.t. Indicator: J72/06
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
VRO	J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikkingnummer	Besteding (jaar T), in C94/06 t/m C94/08 opgesplitst	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2).	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/01	Aard controle R Indicator: J94/02	Aard controle D1 Indicator: J94/03	Aard controle D1 Indicator: J94/04	Aard controle R Indicator: J94/05	Aard controle R Indicator: J94/06
			1 LAI23-03619521	€ 56.667	44	0	0	€ 24.486
			2 LAI24-03758756	€ 0	0	0	0	€ 0
VRO	J105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/09			
			1 € 0	€ 32.181	Nee			
			2 € 0	€ 0	Nee			
VRO	J105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	Projectnummer	Aantal woningen waarvan de bouw is gestart cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken datum van start bouw gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Aantal woningen dat is gerealiseerd cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken datum van oplevering gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: J105/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/02	Aard controle D1 Indicator: J105/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/04	Aard controle D1 Indicator: J105/05	Aard controle R Indicator: J105/06
			1 Project 1: Olmenlaan 8 Princenhof	29	Ja	0	N.v.t.	€ 45.675
			Kopie projectnummer	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Toelichting afwijking(en) van datum start bouw, datum van oplevering en/of prijscategorieën woningen	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken aandeel van betaalbare woningen gehaald? (Ja/Nee)
VRO	J105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/09	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/11	Aard controle D1 Indicator: J105/12
			1 Project 1: Olmenlaan 8 Princenhof	€ 45.675	Ja		29	Ja
			Kopie projectnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: J105/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/14				
VRO	J105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	1 Project 1: Olmenlaan 8 Princenhof	Nee				

KGG	K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten
			Aard controle R Indicator: K28/01	Aard controle R Indicator: K28/02	Aard controle R Indicator: K28/03	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/04	Aard controle R Indicator: K28/05	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/06
			€ 311.759	€ 304.752	€ 166.257	€ 1.086.449	€ 0	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: K28/07					
			Nee					
AenM	M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO)
			Aard controle R Indicator: M16/01	Aard controle R Indicator: M16/02	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/03	Aard controle R Indicator: M16/04	Aard controle R Indicator: M16/05	Aard controle R Indicator: M16/06
			€ 5.983.368			€ 0	€ 0	€ 220.845
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T)	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07/08 verminderd met 09	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	
			Aard controle R Indicator: M16/07	Aard controle R Indicator: M16/08	Aard controle R Indicator: M16/09	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/10	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/11	
			€ 0	€ 6.072	€ 45.947	€ 6.164.338	€ 20.394.045	